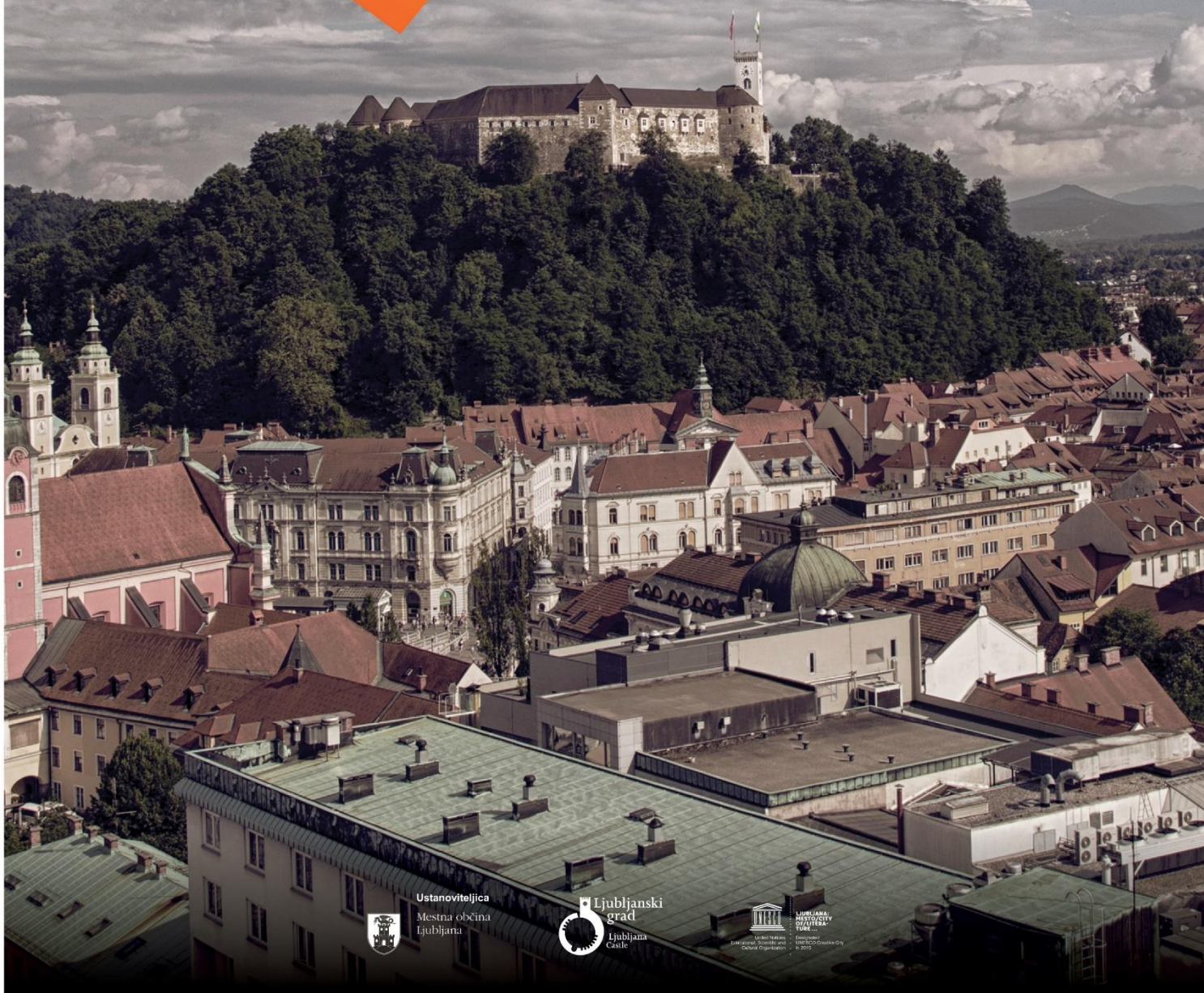

Letno poslovno poročilo 2021

LETNO POSLOVNO POROČILO

ZA LETO 2021

JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD

Kulturno-umetniški program

Služba za trženje

Služba za odnose z javnostmi

Služba za kadrovske in splošne zadeve

Finančno-računovodska služba

Služba za tehnične zadeve

Služba za obratovanje tirne vzpenjače

Hostel Celica – služba za hotelske namestitve in gostinstvo

Ljubljana, februar 2022

KAZALO

Splošni del

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2021	1
SPLOŠNI DEL	1
1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD	1
1.1 Uvod	1
1.2 Organiziranost.....	1
1.3 Splošni akti	2
1.4 Dejavnost.....	2
2. JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD V LETU 2021	2
2.1 Koronarealnost 2021 v številkah.....	3
2.2 Povzetek vidnejših rezultatov	3
3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD.....	5
3.1 Svet zavoda.....	5
3.2 Direktorica	5
3.3 Strokovni svet zavoda.....	6
POSEBNI DEL	6
4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2021	6
4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad.....	6
4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad	7
4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev.....	7
4.3.1 Program izvajanja javne službe	7
4.3.1.1 Kulturno-umetniški program	7
a. Glasbeni program	8
b. Likovno-galerijski program	12
c. Uprizoritveni program.....	18
č. Izobraževalni program.....	19
d. Tradicionalne prireditve	25
e. Film	28
f. Muzejsko-razstavni program	30
g. Hostel Celica.....	33
h. Število medijskih objav.....	37
4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo	37
4.3.2 Druge dejavnosti, namenjene izvajanju dejavnosti javne službe	38
4.3.2.1 Turistična dejavnost	39
4.3.2.2 Plesni večeri in zabave 2021	42
4.3.2.3 Oddajanje dvoran	42
4.3.2.4 Sklepanje zakonskih, partnerskih zvez in zarok	43
4.3.2.5 Grajska trgovina	45
4.3.2.7 Oglaševanje	50
a. Oglaševanje Hostla Celica.....	53
4.3.2.8 Projekti	53
a. Grajski december.....	53
4.4 HOSTEL CELICA.....	54
4.4.1 Namestitvena dejavnost.....	54
4.4.2 Gostinska dejavnost.....	56
4.4.3 Dodatne storitve.....	57
4.4.4 Sodelovanje z UKC Ljubljana in prilagoditve zaradi covid-19	58
4.5 TRAJNOSTNO DELOVANJE ZAVODA.....	59
4.5.1 Ljubljanski grad.....	60
4.5.2 Hostel Celica	63
4.6 Nastanek morebitnih nedopustnih in nepravilnih posledic pri izvajanju programa	66
4.7 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta	66

4.7.1 Program izvajanja javne službe	66
4.7.2 Program izvajanja drugih dejavnosti, namenjenih izvajanju dejavnosti javne službe	68
4.8 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja	69
4.9 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora	69
4.10 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli	72
4.11 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja	73
5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE TER OBRATOVANJE IN NAKUP OPREME	75
5.1 Investicije	75
5.2 Obratovanje ter tekoče in investicijsko vzdrževanje	77
5.3 Nakup opreme	77
6. ANALIZA KADROVANJA	78
6.1 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu	80
6.2 Promocija zdravja na delovnem mestu	82
7. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2021	83
7.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2021	83
7.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2021	84
7.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2021	84
7.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2021	85

RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2021

1. ZAKONODAJA, KI JE BILA UPOŠTEVANA PRI VODENJU POSLOVNIH KNJIG	89
1.1 Zakonske in druge pravne podlage	89
2. POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA	90
2.1 Sredstva	90
2.1.1 Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	90
2.1.2 Kratkoročna sredstva in kratkoročne časovne razmejitve	91
2.1.3 Zaloge (78.024 EUR)	92
2.2 Obveznosti do virov sredstev	93
2.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	93
2.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti	94
3. POJASNILA K IZKAZOM PRIHODKOV IN ODHODKOV	94
3.1 Analiza prihodkov	95
3.1.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi prihodki v letu 2021	96
3.2. Analiza odhodkov	96
3.2.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi odhodki v letu 2021	96
4. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2021	97

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2021

Splošni del

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

1.1 Uvod

V Javnem zavodu Ljubljanski grad organiziramo in izvajamo kulturne, umetniške, turistične in druge prireditve. Naš namen je oblikovati celovito kulturno in turistično ponudbo. V dejavnosti zavoda se prepletajo vsebine s področja ohranjanja kulturne dediščine ter različne zvrsti vrhunske sodobne umetnosti slovenskih in tujih ustvarjalcev. V okviru programov za otroke in mladino pripravljamo pedagoško-andragoške vsebine, povezane z Ljubljanskim gradom, njegovo zgodovino in okolico. Naše stalne muzejske postavitve so *Virtualni grad*, *Slovenska zgodovina*, *Kaznilnica*, *iLjubljana*, *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu*, *Lutkovni muzej* in *Grajsko orožje*.

Načrtujemo, oblikujemo in trži celovito turistično ponudbo na območju gradu in Grajskega griča. V turistično-informacijskem centru seznanjamo obiskovalce z vsemi prireditvami na območju Ljubljane. Ljubljanski grad upravlja tirno vzpenjačo in tako povezuje mestno jedro z Grajskim gričem, poleg tega pa programsko povezuje javne kulturne zavode, turistična društva in druge izvajalce kulturnih in turističnih prireditev, ki so v javnem interesu.

Ljubljanski grad od leta 2018 upravlja mladinski hotel na Metelkovi ulici 8, Ljubljana, in opravlja dejavnosti s področja promocije in razvoja prenočišč in mreže mladinskih prenočišč ter opravlja hotelske dejavnosti in oddaja namestitvene zmogljivosti potnikom, turistom in drugim gostom za krajši čas.

1.2 Organiziranost

Notranja organizacija dela omogoča kar najboljše izvajanje dejavnosti, ki jih zavod opravlja kot javno službo, in drugih dejavnosti, določenih s Sklepom o ustanovitvi, ter je urejena s Pravilnikom o notranji organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest.

V zavodu so naslednje notranje organizacijske enote:

- Kulturno-umetniški program,
- Služba za trženje,
- Služba za odnose z javnostmi,
- Služba za kadrovske in splošne zadeve,
- Finančno-računovodska služba,
- Služba za tehnične zadeve,
- Služba za obratovanje tirne vzpenjače,
- Hostel Celica – služba za hotelske namestitve in gostinstvo.

1.3 Splošni akti

V skladu z 38. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda se način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, notranja organizacija in druga vprašanja, ki so pomembna za delovanje zavoda, urejajo s pravilniki, poslovniki, organizacijskimi in drugimi notranjimi akti.

1.4 Dejavnost

Osrednja dejavnost zavoda je v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) razvrščena v skupino: R/90.040 Obratovanje objektov za kulturne prireditve.

2. JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD V LETU 2021

Leto 2021 je na osrednji turistični točki v mestu – Ljubljanskem gradu – minilo v znamenju desetletnice delovanja samostojnega javnega zavoda ter povečanja števila obiskovalcev in izvedenih prireditev v primerjavi z letom poprej, četudi še vedno močno v primežu epidemije. Grad je v skladu z vladnimi odloki ustavljal in zapiral svoje dejavnosti, kot so galerije, muzeji, prireditve, trgovina, vzpenjača, gostinski lokali ... Grajske vsebine niso bile dostopne med 9. in 22. januarjem, grad je bil zaprt v celoti med 1. in 11. aprilom. Tirna vzpenjača ni obratovala 98 dni. Vse naštetu je botrovalo še vedno visokemu, okoli 70-odstotnemu upadu obiskovalcev glede na leto 2019, ki je bilo za nas najuspešnejše poslovno leto.

2.1 Koronarealnost 2021 v številkah

Števci prehodov so v letu 2021 zabeležili 460.355 obiskovalcev Ljubljanskega gradu, kar je 32 odstotkov več kot leto prej. Tirna vzpenjača je prepeljala 142.274 potnikov, kar je dobrih 45 odstotkov več kot leto prej. V strukturi obiskovalcev pomenijo tuji obiskovalci 63 odstotkov, domači pa 37. Med tujimi obiskovalci, ki jih beležimo v statistiki prodanih turističnih vstopnic, so prevladovali obiskovalci iz nam bližnjih držav: Nemčije, Italije, Francije, Nizozemske, Madžarske, Avstrije; opaziti je bilo tudi goste iz Združenih držav Amerike.

Na kulturno-umetniškem področju – v okviru glasbenega, likovno-galerijskega, izobraževalnega, uprizoritvenega, filmskega programa ter tradicionalnih dogodkov – smo lani izvedli 170 prireditev, od tega 9 hibridno, 28 izključno prek spleta, ostale pa v živo.

V grajskih prostorih, ki jih je mogoče najeti za različne protokolarne in družabne dogodke ter poroke, je bilo izvedenih še 138 prireditev drugih organizatorjev; skupaj se je torej lani v grajskih prostorih odvijalo 308 prireditev.

2.2 Povzetek vidnejših rezultatov

Kulturno-umetniške prireditve v živo je bilo mogoče nadaljevati šele konec maja, od novembra pa je bila zmogljivost dvoran za izvedbo prireditev prepolovljena. Kljub temu lahko na tem področju izpostavimo: festival *Godibodi* konec maja, eno izmed prvih glasbenih prireditev z navzočnostjo občinstva po sprostitev več kot sedemmesečnih ukrepov, ko nastopanje v živo pred občinstvom ni bilo mogoče; kontinuirano smo izvedli večino načrtovanega programa v okviru *Jazz Cluba Ljubljanski grad* (prek spleta ali v živo); odmevala je osrednja poletna fotografska razstava *Alana Gelatija* v Stanovski dvorani in Palaciju; kljub omejitvam smo uspešno izvedli nekatere tradicionalne vsebine, kot so na primer *Film pod zvezdami* s Kinodvorom in jubilejni *10. grajski dnevi*.

Pred poletjem smo razvili nov produkt za družine *Friderik in lov na zaporniško številko*, ki ponuja odkrivanje zanimivih grajskih vsebin na Grajskem griču. Vodene ogledne Ljubljanskega gradu smo začeli ponujati tudi na *Amazonu*.

Pod blagovno znamko, povezano z grajsko kulinariko in vinsko zgodbo, smo lani oblikovali nov produkt *Dober tek po grajsko*, ki smo ga lahko ponujali tudi v času, ko so bili gostinski lokali zaprti; začeli smo sklop kulinarčnih dogodkov *Večerja nad mestom*; izpeljali že *četrto trgateg* v Grajskem vinogradu ter ustekleničili 1350 steklenic belpina in rdečegrajca (letnik 2020). V letu, ko se je

Slovenija ponašala z nazivom evropska gastronomska regija, smo pripravili še nekaj programov s to tematiko. Grajska kulinarična knjiga *Jedi časov – časi jedi*, ki smo jo izdali ob koncu leta 2020, je bila uvrščena na razstavo Trajnostna gastronomija, ki je potekala na Švedskem.

Ljubljanski grad in Hostel Celica sta uspešno zadostila vsem merilom in pridobila trajnostni certifikat *Zeleni ključ*, na podlagi katerega je bil Ljubljanski grad vključen v *Zeleno shemo slovenskega turizma* (Hostel Celica je bil sprejet že pred časom) in od Slovenske turistične organizacije prejel znak *Slovenia Green Attraction*.

Spletna trgovina Friderik je prejela prvo nagrado v kategoriji Naj spletna trgovina na tekmovanju *Netko 2021*. Spletno mesto Ljubljanskega gradu je osvojilo naziv spletni prvak v kategoriji Javne in nevladne organizacije na tekmovanju *WEBSI 2021*.

Kljub zmanjšanemu obsegu programov smo na spletni strani in tudi na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram, Twitter, TikTok) zaznali povečano število ogledov in sledilcev.

Leto 2021 je minilo tudi v znamenju desetletnice delovanja samostojnega zavoda Ljubljanski grad, kar smo pospremili z izdajo priložnostnega almanaha ter celoletnim komuniciranjem in nagradnimi igrami na družbenih omrežjih.

Na področju investicij smo s sredstvi ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana izvedli obnovo srednjeveškega mestnega obzidja, ki poteka ob trasi tirne vzpenjače. Z obnovo smo te pomembne ostaline sanirali in zaščitili pred nadaljnjim propadanjem ter jih tudi ustrezno osvetlili.

Začeli smo obnavljati in dokončali dela v Kazematah, prostoru, ki bo po obnovi skupaj s pomožnimi prostori omogočal kulturne programe in prirejanje drugih dogodkov.

V skladu s predpisi smo opravili tudi posebni pregled po 15 letih delovanja vzpenjače.

V Hostlu Celica, ki ga upravlja Javni zavod Ljubljanski grad, so v prvi polovici leta več kot polovico gostov pomenili zaposleni in prostovoljci v UKC; zasedenost ležišč je bila zaradi ukrepov le osem odstotna. Popotniki so se začeli postopoma vračati maja. V drugi polovici leta smo zabeležili povprečno 66-odstotno zasedenost ležišč, meseci avgust, september in november pa so bili že primerljivi z leti pred izbruhom epidemije. V primerjavi s preteklim letom smo ustvarili za 12 odstotkov več prenočitev. Večina gostov so bili tujci, največ jih je bilo iz Nemčije, Francije, Nizozemske in Belgije; vračajo se tudi gostje iz Združenih držav Amerike.

Zaradi ukrepov je bilo v hostlu precej manj kulturno-umetniških prireditev, skupno 45.

Zaradi spremenjenih okoliščin, različnih ukrepov in posledično zmanjšanega števila obiskovalcev ter nižjih prihodkov iz različnih virov naše dejavnosti smo se v svojem poslovanju sprti odzivali tudi tako, da smo nekatere programe prestavili na kasnejša leta, druge odpovedali in krčili stroške na vseh področjih ... Izdatno nas je pri tem podprla tudi ustanoviteljica – Mestna občina Ljubljana.

3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

V skladu z 8. členom Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad so organi zavoda:

- svet zavoda,
- direktor,
- strokovni svet.

3.1 Svet zavoda

Svet zavoda v skladu z 9. členom Sklepa o ustanovitvi sestavlja pet članov. Štiri imenuje ustanoviteljica, Mestna občina Ljubljana, izmed strokovnjakov s področja dela zavoda, financ in pravnih zadev, enega pa kot svojega predstavnika izvolijo zaposleni. Maja 2019 je svet zavoda nastopil nov mandat v naslednji sestavi: Krištof Mlakar (predsednik), Tanja Dodig Sodnik (podpredsednica), članice dr. Marta Bon, Mojca Škrinjar in mag. Simona Kokalj (predstavnica delavcev).

Naloge in pristojnosti sveta zavoda so opredeljene v 16. členu Sklepa o ustanovitvi, mandat članov pa traja štiri leta.

3.2 Direktorica

Mestni svet Mestne občine Ljubljana je po predhodnem soglasju sveta zavoda in strokovnega sveta na 26. seji z dne 18. oktobra 2021 sprejel sklep o imenovanju Mateje Avbelj Valentan za direktorico Javnega zavoda Ljubljanski grad, in sicer za mandatno obdobje petih let (tretji mandat), ki ga je direktorica začela 26. oktobra 2021.

Direktorica zastopa, predstavlja in vodi zavod ter je odgovorna za njegovo zakonito in strokovno delo.

3.3 Strokovni svet zavoda

V skladu s 30. členom Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad strokovni svet zavoda sestavlja šest članov. Maja 2019 je strokovni svet zavoda nastopil nov mandat v sestavi: Blaž Peršin (Muzej in galerije mesta Ljubljane), predsednik, in člani mag. Petra Stušek (Javni zavod Turizem Ljubljana), Janoš Kern (Kulturniška zbornica Slovenije), Irena Vesel (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije). Predstavnik zaposlenih v strokovnem svetu zavoda sta Marko Brunskole (podpredsednik) in Katarina Damjanov.

Mandat članov strokovnega sveta traja štiri leta; njegove naloge in pristojnosti so opredeljene v 31. členu Sklepa o ustanovitvi.

Posebni del

4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2021

4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad

Delovanje Javnega zavoda Ljubljanski grad bistveno opredeljujejo naslednje pravne podlage in splošni akti:

- Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad (Uradni list RS, št. 105/2010, 50/2016, 6/2017, 9/2018 in 58/2021);
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 7/2007 – odl. US, 53/2007, 65/2007 – odl. US, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011 – odl. US, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 – ZNOrg, 49/2020 – ZIUZEOP, 3/2022 - ZDeb);
- druga zakonodaja s področja javnega sektorja, delovanja javnih zavodov in delovnopravna zakonodaja;
- notranji akti zavoda, s katerimi so urejeni način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, notranja organizacija in druga vprašanja, pomembna za delovanje zavoda.

4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad

Dolgoročni cilji, ki se nanašajo na program izvajanja javne službe Ljubljanskega gradu, so:

- dosegati naslov najbolj obiskanega gradu in najbolj obiskane turistične točke v Sloveniji, hkrati pa zaradi pestre in celovite ponudbe postati eden najbolj prepoznavnih gradov v Evropi; na letni ravni želimo preseči 1.500.000 obiskovalcev;
- promovirati Ljubljanski grad kot enega ključnih ponudnikov kulturnih prireditev v mestu in državi ter kot nosilca pri predstavljanju kulturne dediščine Slovenije; smernicam v kulturi ne bi zgolj sledili in jih izvajali, ampak jih s kakovostnim kulturno-umetniškim programom tudi dejavno ustvarjali;
- načrtovati, oblikovati in tržiti celovito turistično ponudbo, ki jo zaokrožujejo ponudba informacijskega centra, grajske trgovine in tirna vzpenjača na Ljubljanski grad;
- povezovati se z javnimi kulturnimi zavodi, turističnimi društvi ter drugimi izvajalci kulturnih in turističnih prireditev doma in v tujini;
- postati kulturno in družabno stičišče vseh generacij;
- Hostel Celica naj postane najbolj obiskan nastanitveni objekt za potnike, turiste in druge goste Ljubljane za krajši čas in najbolj prepoznaven hostel s kulturno-umetnostno vsebino in zgodovinsko preteklostjo v Ljubljani.

4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Letnih ciljev, ki smo jih zastavili v Programu dela za leto 2021, nam v Javnem zavodu Ljubljanski grad ni uspelo v celoti uresničiti zaradi epidemioloških razmer, ki so v letu 2021 krojile življenje v Republiki Sloveniji. Povzeli jih bomo v nadaljevanju.

4.3.1 Program izvajanja javne službe

4.3.1.1 Kulturno-umetniški program

Za leto 2021 smo si zastavili cilje na naslednjih področjih programskih vsebin: glasbeni, likovno-galerijski, uprizoritveni, izobraževalni program, tradicionalne prireditve, muzejsko-razstavn

program ter kulturno-umetniški program v Hostlu Celica. Navajamo jih po posameznih programskih sklopih:

- glasbeni program: zagotoviti kontinuirano izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin ter s profiliranim programom ohraniti prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot prizorišča za tovrstni program;
- likovno-galerijski program: utrditev Ljubljanskega gradu kot širše prepoznavnega in referenčnega razstavišča s pripravo likovno kakovostnih in hkrati vizualno privlačnih razstav, prilagojenih strukturi obiskovalcev Ljubljanskega gradu;
- uprizoritveni program: z uprizoritvijo pripovedovalsko-glasbenih predstav uveljavljenih pripovedovalcev in s pripravo in izvedbo lastnih otroških predstav na Ljubljanski grad privabiti čim več mladih obiskovalcev gledaliških uprizoritev;
- izobraževalni program: z izvedbo novih in obstoječih programov obiskovalcem približati nesnovno in snovno kulturno dediščino Ljubljanskega gradu in prek vodilnih tem kulturno-umetniškega programa v letu 2021 približati snovno in nesnovno kulturno dediščino v povezavi s slovenskim pravljичnim izročilom in kulinariko;
- tradicionalne prireditve: kontinuirana izvedba in nadgradnja utečenih tradicionalnih programskih vsebin ter z njimi obiskovalcem predstavljati posebnosti mesta Ljubljana v povezavi z Ljubljanskim gradom;
- filmski program: krepiti prepoznavnost tradicionalne prireditve *Film pod zvezdami*, nanj privabiti še več tujih obiskovalcev in v času prireditve Grajski grič razbremeniti stoječega prometa;
- muzejsko-razstavní program: celovito in kakovostno predstaviti premično in nepremično kulturno dediščino, prek tega sklopa programa poudariti trdnjavsko vlogo gradu ter krepiti prepoznavnost programa tudi zaradi njegove pedagoške vrednosti;
- Hostel Celica: z vzpostavitvijo dolgoročnih partnerskih sodelovanj in umestitvijo lastnih vsebin ohraniti status odprtega prostora umetniškega ustvarjanja in prostora izmenjave znanj ter postati prostor, kjer se predstavljajo mladi ustvarjalci, in k obisku programa privabiti stanovalce v hostlu.

a. Glasbeni program

Eden izmed dolgoročnih ciljev Ljubljanskega gradu je zagotoviti kontinuirano izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin in s profiliranim programom ohraniti prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot

prizorišča za tovrstni program. V tem obdobju smo vsak konec tedna od februarja do aprila izvajali spletne koncerte – neposredne koncertne prenose iz Jazz Cluba Ljubljanski grad, brez občinstva na prizorišču. Koncerti so se ponovno začeli izvajati v živo od septembra do začetka novembra, sledila sta krajša prekinitev v novembru in nadaljevanje v decembru. Po preklicu epidemije smo konec maja izvedli festival slovenske avtorske in etno glasbe *Godibodi*, v avgustu smo izvedli koncert *Kvartet Chagall: Komedia – 700 let Alighierija* v sodelovanju z Imago Sloveniae, septembra pa *podelitev Arsove lastovke* ob 30. natečaju za najboljšo kratko zgodbo 3. programa Radia Slovenija – programa Ars.

Kratke predstavitev izvedenih prireditev:

Jazz Club Ljubljanski grad (vsak konec tedna od februarja do aprila in od septembra do decembra 2021), Skalna dvorana in Hribarjeva dvorana

Izvedbo glasbenih nastopov v sklopu Jazz Cluba Ljubljanski grad so v letu 2021 v veliki meri narekovali ukrepi za preprečevanje virusa SARS-CoV-2. Program smo začeli februarja v neposrednem spletnem prenosu in brez navzočnosti občinstva v Skalni dvorani ter ga tako izvajali do konca aprila. Septembra smo jesenski del programa začeli izvajati v živo v Skalni dvorani ter program po prekinitvi v novembru decembra preselili v Hribarjevo dvorano, ki je omogočala izvedbo koncertnih večerov v skladu z novimi omejitvami na področju izvedbe kulturnih dogodkov.

Program izvedenih koncertov Jazz Cluba Ljubljanski grad:

- 5. 2.: **Rok Ferengja** (swing, gospel, rokenrol);
- 12. 2.: **Maja Keuc Amaya – Music Soulfood** (soul);
- 19. 2.: **Blues Experience** (blues);
- 26. 2.: **Las Cuerdas** (latin, rock, reggae);
- 5. 3.: **Ana Vipotnik Quintet** (jazz, world music);
- 12. 3.: **Like the Rolling Stones** (rock, blues);
- 19. 3.: **Marko Hatlak Band** (latin, fusion, rock);
- 26. 3.: **Blues Experience** (blues);
- 2. 4.: **Moonlight Sky** (fusion);
- 9. 4.: **Balkan Boys** (balkan, pop, fusion);
- 16. 4.: **Bad Notion feat. Maja Predatoria** (rock, blues, funk);

- 23. 4.: **Katja Koren (Katarina): »Love Stream«** (soul, R'n'B);
- 30. 4.: **Denis Beganovič trio feat. Zala Smolnikar** (ambiental, jazz);
- 10. 9.: **VIP Band** (pop, rock, funk);
- 17. 9.: **Zala Kralj & Gašper Šantl** (elektronski pop);
- 24. 9.: **Before Time** (funk, rock);
- 1. 10.: **Eva Hren** (jazz, soul);
- 8. 10.: **Sentido project** (flamenko, jazz);
- 15. 10.: **Nipke & The Nipples** (hip hop);
- 22. 10.: **Fake Orchestra** (world music);
- 29. 10.: **Lado Leskovar kvartet** (evergreen);
- 5. 11.: **Sladica Live** (soul, R&B, hip hop);
- 2. 12.: **Balladero** (indie rock);
- 10. 12.: **Big band Bend-it!** (funk, soul, jazz, latin);
- 17. 12.: **Madless** (elektro cosmic jazz);
- 23. 12.: **Slavko Ivančič** (pop rock);
- 30. 12.: **Pliš** (pop, jazz).

Festival Godibodi (26.–29. 5. 2021), Hribarjeva dvorana

Festival sodobne avtorske in etno glasbe *Godibodi* je že od leta 2008, od svoje prve izvedbe, sopomenka za kakovostno glasbo ter za celovito koncertno doživetje, ki kontinuirano odpira prostor sveži in še ne uveljavljeni slovenski glasbi. Edinstven glasbeni projekt je v minulih 13 letih delovanja pod taktirko Janeza Dovča, vsestranskega glasbenika in umetniškega vodje festivala, povezal številne vrhunske slovenske glasbenike. Štirinajsta izvedba festivala se je odvila v zadnjem majskem tednu z osmimi koncerti naslednjih zasedb: Blaž Mencinger, Eva Hren & Rukavina kvintet, Samo in Barbara Vovk (festivalna produkcija), Robert Petan (promocija albuma), Marko Banda (promocija albuma), Vruja (promocija albuma), Metod Banko (festivalna produkcija) in Tomaž Hostnik & Nerodnozabavni ansambel. Zaradi okoliščin, povezanih z virusom covid-19, je bil festival delno izveden v hibridni obliki – z občinstvom v živo in prek neposrednega spletnega ogleda. Festival je posnel tudi Prvi program Radia Slovenija.

Kvartet Chagall: Komedija – 700 let Alighierija (11. 8. 2021), Grajsko dvorišče

Koncertna predstava, izvedena v sodelovanju z ustanovo Imago Sloveniae, je bila posvečena 700. obletnici smrti Danteja Alighierija in ustvarjena z namero, da osvetli pesnikovo strast do glasbe.

Zasnovana je bila kot unikum, kjer so se izmenjevali in prepletali pripovedovalčev glas, projekcije slik in scenografija z digitalno grafiko ter komorna glasba, ki jo je v živo izvajal Kvartet Chagall. Gre za edinstveno in inovativno gledališko predstavo, katere glavni namen je skozi več vrst vizualne, glasbene in dramske umetnosti predstaviti čustva in občutke, ki jih vzbujajo najpomembnejše epizode Dantejevega pekla. Umetniki so se s projektom namenoma oddaljili od utirjenega akademskega pristopa, saj kompleksnejši izraz skozi več medijev hkrati občinstvo na nevsakdanji način potopi v vrtinec čustev in jih poistoveti z Dantejevimi liki, kar je nedvomno pred(po)stavljalo nadvse zanimivo izkušnjo.

Arsova lastovka – 30 let (15. 9. 2021), Hribarjeva dvorana

V sodelovanju z Radiotelevizijo Slovenija od leta 2019 izvajamo koprodukcijske prireditve. V letu 2021 je bila v Hribarjevi dvorani podeljena Arsova lastovka ob 30. natečaju za najboljšo kratko zgodbo 3. programa Radia Slovenija – programa Ars.

V letu 2021 smo na področju glasbenega programa pripravili 37 koncertov, ki se jih je skupno udeležilo 2574 obiskovalcev (koncerti med februarjem in aprilom v sklopu Jazz Cluba so bili izvedeni brez navzočnosti občinstva ter predvajani na spletu, koncerti festivala Godibodi pa so bili izvedeni v hibridni obliki).

Kriterij uspešnosti: Z izvedbo kakovostnega glasbenega programa smo dosegli namen, saj Ljubljanski grad ostaja prepoznaven (v nekaterih obdobjih leta zaradi ukrepov tudi edini) ponudnik tovrstnih vsebin v mestu, kar dokazujeta visoka raven nastopajočih in hvaležen odziv občinstva. Žal je razglasitev epidemije kar dvakrat prekinila kontinuirano izvedbo glasbenega programa.

Kriterij učinkovitosti: Finančni vložki, potrebni za izpeljavo programa, se v osnovi ne razlikujejo od vložkov za primerljive projekte, ki jih lahko obiščemo drugje v mestu. Vložek se z vstopninami ne povrne, tudi zaradi omejenih zmogljivosti prireditvenih prostorov in številnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa, vendar to ni namen programa; njegov poglavitni cilj je namreč poslušalcem ponuditi kakovostne glasbene prireditve.

Kriterij primernosti: Sama pojavnost gradu skozi stoletja in njegov simbolni pomen za mesto terjata odgovoren odnos do njegovih danosti. Glasba, ki jo ponujamo, je izbrana, raznolika in izvedena na visoki kakovostni ravni ter nagovarja široko občinstvo.

Kriterij dostopnosti: V želji, da bi tovrstno glasbo približali čim širšemu krogu ljubiteljev, smo cene vstopnic določili tako, da so dostopne ciljnemu občinstvu, vanjo pa smo vključili še prevoz s tirno vzpenjačo. Z namenom večje dostopnosti smo nekatere vsebine iz tega sklopa predvajali na spletnih platformah.

b. Likovno-galerijski program

V letu 2021 smo na Ljubljanskem gradu, kljub občasnemu zaprtju in številnim ukrepom, ki so omejevali izvedbo dejavnosti, izvedli vse likovne razstave, ki smo jih predvideli v sklopu Programa dela, potrebne so bile le nekatere terminske prilagoditve. Pripravljene so bile v skladu z usmeritvami zavoda – likovno kakovostne, vizualno privlačne in obenem razumljive kar najširšemu spektru obiskovalcev. S tovrstnimi razstavami Ljubljanski grad nadaljuje svojo predstavitev kot širši javnosti prepoznavno in referenčno razstavišče v Mestni občini Ljubljana, v Sloveniji in v svetu. V letu 2021 so bile izvedene tudi nekatere razstave, ki smo jih predvideli že v sklopu programa za leto 2020, vendar smo bili njihovo izvedbo zaradi vrste dejavnikov, povezanih z epidemijo, prisiljeni prestaviti v leto 2021.

V letu 2021 smo med drugim nadaljevali nekatera tesna sodelovanja iz preteklih let: v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije smo postavili na ogled fotografsko razstavo, ki se je posvečala temi kulinarike in tradicionalnim jedem Slovenije ob nazivu Slovenija – evropska gastronomska regija 2021. Prav tako smo pripravili dve načrtovani razstavi v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, prostorsko postavitev umetnice Marije Prelog in skupinsko razstavo uveljavljenih umetnikov, članov društva. V Peterokotnem stolpu smo v sodelovanju z založbo Mladinska knjiga pripravili razstavo z naslovom *Ančka Gošnik Godec: Lučka Regrat*, razstavo ilustracij iz istoimenske knjige. V poletnem času smo v Palaciju in Stanovski dvorani razstavljali fotografije mode, osebnosti in lepote znanega fotografa italijanskega rodu Alana Gelatija, v jesenskem času pa razstavo umetniškega nakita avtoric Martine Obid Mlakar ter Nataše Grandovec v Peterokotnem stolpu in fotografsko razstavo mlade kreativne fotografkinje Urše Premik v Galeriji »S«.

Predstavitev razstav po prostorih

Kazemate

Za devetimi gorami; slovensko pripovedno izročilo, tematska razstava, (9. 7. 2020–4. 7. 2021)

Osrednjo tematsko razstavo na Ljubljanskem gradu iz leta 2020, ki je bila posvečena slovenskemu pripovednemu izročilu, smo podaljšali tudi v leto 2021. S pomočjo odlomkov iz pravljic, ilustracij, fotografij, razlag, predmetov in malih pravljicnih svetov je korak za korakom osvetljevala bogastvo in raznolikost pripovedništva na Slovenskem. Odraslim je omogočila, da so se poglobili v način obstajanja pripovednega izročila, otrokom pa, da so zlezli v lonček Mojce Pokrajculje ali se poigrali s frnikolami Povodnega moža. V enih in drugih je razstava želela prebuditi željo po dobrih starih zgodbah. Naši predniki so priložnosti za pripovedovanje našli povsod, kjer se je srečalo več ljudi. Zgodbe so jim pomagale, da so se med seboj poslušali in povezovali ter bolje razumeli sebe in druge. To možnost nam ponujajo tudi danes. Razstava *Za devetimi gorami* je poudarila lepoto, moč, pestrost in vitalnost slovenskega pripovednega izročila.

Avtorici razstave: Anja Štefan, Irena Matko Lukan

Palacij in Stanovska dvorana

Alan Gelati: »I Shadow«, fotografska razstava (1. 7.–29. 8. 2021)

V poletju 2021 se je skozi sklope fotografij moda, lepota, osebnosti prvič v Sloveniji predstavil mednarodno uveljavljeni fotograf italijanskega rodu Alan Gelati. Alan Gelati se je rodil v Milanu, kjer je obiskoval šolo Civica Scuola di Fotografia ter študiral estetiko in umetnostno zgodovino na akademiji Brera. Leta 1998 se je preselil v London, kjer je začel delati kot fotograf za dražbeno hišo Christie's. Kot navdušenec nad umetnostjo se je tudi udeleževal tečajev o umetnostni zgodovini in kritiki, ki jih je hiša Christie's organizirala za svoje umetnostne strokovnjake in antikvarje. Ko je razvil kariero samostojnega umetnika, so bila njegova dela objavljena v revijah, kot so Harper's Bazaar, italijanski Vogue, ID, Citizen K, Vanity Fair, Amica, Glamour, Sunday Times, InStyle. Med naročniki njegovih fotografij za oglase pa so L'Oreal, Hublot, Givenchy, Blumarine, Chopard in še mnogi drugi. Na razstavi njegovih fotografij v Palaciju in Stanovski dvorani, ki je bila zajeta in izražena z izborom trenutkov, obrazov, teles, so bila vsa videnja usmerjena v modo in portrete.

Kustosinja razstave: Chloe Beeney

Galerija »S«

HEDONIZEM 2020-2021, razstava izbora del članov DLUL (11. 2.–18. 4. 2021)

Skupinska razstava enajstih članov Društva likovnih umetnikov Ljubljana je raziskovala užitek v času, ki je vsem neznan in za vse drugačen, torej v času, zaznamovanem z epidemijo covid-19. Po besedah kustosinje razstave Petje Grafenauer je razstava s tem naslovom nastala prav zaradi vprašanja, kaj v tem času pomeni hedonizem: »Tudi stari pravijo, da podobnega leta še niso doživeli. Čas je bil usoden za vse, tudi za globalno vizualno umetnost, še bolj za lokalno. Poslabšali so se pogoji produkcije, se spremenili zaradi epidemije in prevlade digitalnega, drugačni so tudi načini prezentacije umetnin in delovanje sveta umetnosti. Bivajoči v središču teh sprememb stopimo v stran od ogrožajočega vsakdanjika, da si za hip dovolimo užitek.« Dela so nastala v različnih obdobjih in posebne povezave med njimi na prvi pogled ni bilo opaziti, vsem pa je bilo skupno, da ustvarjalce predstavljajo v povezavi s preteklim letom in hedonizmom.

Razstavljali so: Boris Beja, doc. mag. Viktor Bernik, mag. Nina Čelhar, doc. mag. Ištvan Išt Huzjan, JAŠA, doc. mag. Anja Jerčič Jakob, mag. Aleksij Kobal, doc. mag. Gorazd Krnc, doc. mmag. Arjan Pregl, doc. mag. Zora Stančič, doc. mmag. Mojca Zlokarnik.

V sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, kuratorka razstave: doc. dr. Petja Grafenauer.

Ljubezen gre skozi želodec, fotografska razstava (22. 4.–13. 6. 2021)

Mozaik promocijskih aktivnosti v letu Slovenije kot evropske gastronomske regije je v galeriji »S« dopolnjevala tematska fotografska razstava »Ljubezen gre skozi želodec«. Bogata muzejska fotografska zapuščina skoraj celotnega 20. stoletja, ki jo hrani Muzej novejšje zgodovine Slovenije, je na razstavi predstavila številne ohranjene kulinarične podobe Slovenije: od vsem dobro poznanih slaničevih pojedini in značilnih slovenskih jedi, kot so kranjska klobasa, idrijski žlikrofi ali potica, vse do nepoznane polžje pojedine. Avtorjem reportažnih fotografij Marjanu Cigliču, Ediju Šelhausu, Dušanu Gostinčarju, Lojzetu Jerali in Vlastji Simončiču se je s svojimi gastronomskimi fotografijami pridružil večkrat nagradjeni kulinarični fotograf Janez Pukšič. Njegove fotografske kreacije so razstavi dodale prav posebno piko na i; zaradi nevsakdanje kompozicije značilnih slovenskih jedi v sodobni izvedbi izjemnih kulinaričnih šefov so te dobile povsem novo podobo.

V sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije, kustosinja: Andreja Zupanec Bajželj

#Življenje in Naracija# Things I Miss, inštalacijsko-razstavni performans. Senzorični, digitalni moment v prostoru. (17. 6.–10. 10. 2021)

Koncept in znamka Things I miss že več kot desetletje subtilno razvija koncept krožnega oblikovanja ter spreminja odnos do potrošnje, porabe in uporabe. Hkrati pa tkanino vključuje v različne umetniške projekte in eden takšnih je bil tudi instalacijsko razstavni-performans »Življenje in naracija« v Galeriji »S«, ki je ozaveščal o senzoričnosti in detajlih sobivanja. Vse je izviralo iz gaze, materiala, ki ga je Tina Princ tokrat raziskovala z izbranimi ustvarjalci. Ker je šlo za krožno oblikovanje in trajnostno zgodbo, so materiale, uporabljene v sklopu instalacije, po razstavi uporabili za unikatna oblačila in modne dodatke. Kot je zapisala avtorica koncepta: »Skozi prostor in čas, tukaj in zdaj, z našimi vsebinami in projekti popotujemo z zavedanjem, da v prostor predajamo vse bolj potrebne trajnostne principe in da smo v času intenzivnega razvoja 'Creative Ecology'.«

Konstrukt – Koncept: **Tina Princ**

Telo – Gib: **Anja Bornšek**

Sluh – Zvok – Zvočenje: **Sašo Vollmaier**

Sluh – Zvok – Zvočenje: **Anja Bornšek**

Pogled – Vizualno – **Marijo Zupanov, Nika Hölel Praper**

Premik – Avdiovizualno, Digitalno – **Vesna Krebs**

Dotik – Dražljaj – Dekonstrukt – **Things I Miss**

Urša Premik: 48, eksperiment performativnega (avto)portretiranja (13. 10. 2021–30. 1. 2022)

Eksperiment 48 raziskuje razsežnosti portretiranja, v katerem so osebe, ki so vajene igranja pred in za kamero ter pred občinstvom in zanj, in fotografinja izpostavljene intenzivnem stiku. Avtorica je v zaprtem belem prostoru, brez zunanjih vplivov, brez vpliva časa in sodobne tehnologije, samo z osnovnimi potrebščinami, z vsako od petih portretiranih oseb preživela 48 ur. V poizkusu, da bi ujela njen surovi pristni portret in hkrati v vizualni jezik prevedla kompleksnost vzpostavljenega odnosa, paleto čustev in prevladujočo atmosfero, je uporabila različne tehnike zajema njihove podobe, od srednjeformatne kamere, polaroidov do videa. Nastali portreti tako odslikavajo in nakazujejo tisto, kar je bistvo celotnega eksperimenta in česar na podobah pravzaprav ne vidimo – izkušnjo izmenjave, napetosti in medsebojnega vplivanja portretirane osebe in fotografinje, ki jo lahko le slutimo. Delujejo kot nekakšen dokument in so hkrati fragment, ena od možnih upodobitev in uprizoritev določene osebe.

Sodelujoči in sodelujoče: Jurij Drevenšek, Mojca Fatur, Nina Ivanišin, Klemen Janežič, Lara Wolf

Kuriranje in zasnova razstave: Jasna Jernejšek

Peterokotni stolp

Marija Prelog: Živi seznam, večmedijska postavitev (21. 1.–9. 5. 2021)

Marija Prelog spada med domače ilustratorje, za katere velja, da pri svojem ilustratorskem delu včasih ne potrebujejo stika z literarno predlogo. Cvetlice in ptice, ki jih upodablja z realistično natančnostjo in združuje v pretehtane kompozicijske sestave, pogosto namreč niso botanične oziroma poljudnoznanstvene ilustracije, kakršne srečamo v učbenikih in leksikonih. Lahko imajo status samostojnega likovnega dela, nastalega za predstavitev na razstavi. Osrednja stalnica likovnega rokopisa Marije Prelog je pretanjena risba s svinčnikom ali tušem, ki je dopolnjena z barvnimi svinčniki ali akvarelom. Razstava je bila zasnovana kot prostorska postavitev, saj so se živali iz ilustracij in knjig preselile na zidove ali pa so lebdele v zraku. Izjemno zanimiva pa je tudi vsaka posamezna papirnata žival, ki jo je Marija Prelog izdelala v tehniki kirigami. Je edina slovenska ilustratorka, ki jo uporablja pri svojem delu – tako nastale živali so avtorske, kar pomeni, da niso nastale po predlogah. Ustvarjalni postopek, ki se začne z redukcijo izraznih sredstev v obrisno linijo, s katero je Marija Prelog žival izluščila iz kosa papirja, se zaključuje z zgibanjem v tridimenzionalni likovni organizem.

V sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana, kustos razstave: ddr. Damir Globočnik

Ančka Gošnik Godec: Lučka Regrat, razstava ilustracij (13. 5.–12. 9. 2021)

Slikanica Lučka Regrat Gregorja Strniše je nenavadna, zelo poetično napisana zgodba o regratovi lučki, ki se odpravi v svet ljudi. Prav ta nenavadnost je navdihnila slikarko Ančko Gošnik Godec, da je ustvarila izjemno slikanico. Sama pravi, da ji je med več kot stotino del, ki jih je ustvarila v svoji dolgi karieri, ta knjiga ena njenih najljubših. Prvič je izšla leta 1987, a je videti, kot bi bila naslikana včeraj. A tako je vedno, ko gre za izjemno umetnino. Podobe v slikanici z leti niso izgubile niti kančka sijaja, prej nasprotno, vedno bolj skrivnostne so v svoji lepoti. Vse njene knjige so naslikane z izjemnim znanjem, ustvarjalnostjo in neskončno predanostjo in Lučka Regrat je eno njenih najboljših del, kar so ilustracije dokazovale tudi na razstavi v Peterokotnem stolpu.

V sodelovanju z založbo Mladinska knjiga, kustos: Pavle Učakar

Martina Obid Mlakar in Nataša Grandovec: Narava Grajskega griča, sobivanja človeka in narave v mestu, razstava umetniškega nakita (16. 9. 2021–9. 1. 2022)

Oblikovalki nakita Martina Obid Mlakar in Nataša Grandovec sta za namen razstave raziskovali različne plasti sobivanja človeka in narave na Grajskem griču. Razstavljeni nakit je vabil k detajlu, ki spomni na že poznane zgodbe ali pa razkriva skrite pomene. V njem so bile ujete biotske posebnosti Grajskega griča in sledi, ki jih je človek pustil tam. V nakitu oblikovane podrobnosti kažejo na raznolikost zelenega, slikovitega Grajskega griča in pripovedujejo o človeku, ki že dolgo gradi, oblikuje in živi na griču. Avtorici sta z unikatnimi kosi interpretirali sprehode po kostanjevem drevoredu, zgodbo o vinski trti, odkrivali Fleischmannovo botaniko, stopili v dialog s Plečnikom, se ozirali po zgodovinskih obdobjih ... Postavitev je bila zasnovana v kovinskih koritih in steklenih kupolah, ki so bile nameščene na tankih kovinskih nožicah. Cikcakasta postavitev korit je bila prisposoba za razpoko, iz katere zraste rastlina, ali razpoko v času, ko se spominjamo.

Kustosinja razstave: dr. Petra Bole

V letu 2021 smo v sklopu likovno-galerijskega programa postavili osem razstav (eno večmedijsko postavitev, eno likovno, tri fotografske, eno umetniškega nakita, eno inštalacijsko in eno razstavo ilustracij), razstava Za devetimi gorami je bila postavljena že v letu 2020. Razstavi Za devetimi gorami in Alan Gelati: I Shadow je v letu 2021 obiskalo 15.596 obiskovalcev, število obiskovalcev ostalih razstav je brez primerne tehnologije nemogoče oceniti.

Kriterij uspešnosti: V obravnavanem obdobju so bile izvedene razstave, ki so bile zastavljene v programu dela s ciljem, da so vizualno privlačne in prilagojene strukturi siceršnjih grajskih obiskovalcev. Programski sklop ocenjujemo kot uspešen, ker je bil izveden v sodelovanju s strokovno usposobljenimi institucijami in posamezniki.

Kriterij učinkovitosti: V zadnjih nekaj letih se je število razstav v letu zmanjšalo v korist kakovosti. Glede na razmere nam je uspelo po najboljši močeh in pod nekoliko spremenjenimi pogoji kakovostno izpeljati zastavljeni program.

Kriterij primernosti: Odziv umetnikov, institucij ter domačih in tujih obiskovalcev na razstave, ki so postavljene v različnih grajskih prostorih, je večinoma pohvalen. Kot primerna se zdi navezava nekaterih drugih programskih vsebin na posamezne večje razstavne projekte.

Kriterij dostopnosti: Obisk večine razstav je brezplačen. Pri plačljivih razstavah pa višino vstopnine določimo tako, da so te dostopne širšemu krogu obiskovalcev ali pa je ta že vključena v splošno

grajsko vstopnico. Likovno-galerijski program zaradi tega doseže v normalnih razmerah zelo raznoliko občinstvo, zaradi znanih razmer v letošnjem letu to sicer ni bilo tako številno.

c. Uprizoritveni program

V sklopu uprizoritvenega programa smo v letu 2021 izvedli več ponovitev predstave *Friderik, grajska podgana*, ki najmlajše seznanja z zgodovino gradu in mesta, opiše pomembne dogodke in predstavi pomembne osebnosti, ki so povezane z zgodovino gradu. In vse to na igriv in zabaven način namiznega lutkovnega gledališča. Istoimensko slikanico je napisala Barbara Brodnik, ilustriral jo je Gorazd Vahen, predstava pa je nastala v režiji Irene Rajh ter v dramaturgiji in dramaturgiji Anžeta Viranta. Predstava je bila premierno uprizorjena 3. oktobra 2020.

Zaradi razmer, povezanih z epidemijo virusa covid-19, si je bilo od februarja do aprila predstavo mogoče ogledati prek spletnega prenosa. V maju smo jo prvič uprizorili pred občinstvom v dvorani ter jo sočasno prenašali tudi na spletu. V drugi polovici leta smo z upoštevanjem vseh omejitvenih ukrepov vse termine predstave izvedli v živo. Predstava je bila umeščena tudi v program 32. Poletnega lutkovnega pristana, vendar je bil žal dogovorjeni termin gostovanja v Mestnem parku v Mariboru zaradi slabega vremena naknadno odpovedan. V decembru smo vse ponovitve predstave izvedli še z obiskom in pozdravnim nagovorom dedka Mraza.

Friderik, grajska podgana (lutkovna predstava, 3+):

- 13. 2., 27. 2., 13. 3. in 17. 4. 2021 – spletni prenos;
- 22. 5. 2021 – hibridna izvedba;
- 12. 6., 7. 11., 14. 11. 2021 – v živo;
- 5. 12., 11. 12., 12. 12., 18. 12. in 19. 12. 2021 – v živo s pozdravom dedka Mraza.

V sklopu uprizoritvenega programa smo v letu 2021 izvedli trinajst ponovitev predstave (od tega osem v živo, štiri prek spletnega prenosa v živo in eno v hibridni obliki). Skupno si je vse predstave ogledalo 673 gledalcev.

Kriterij uspešnosti: Predstavo ocenjujemo za zelo uspešen projekt, kar se kaže tudi v številu prodanih vstopnic za predstavo v živo, od katerih le dva od sedmih plačljivih terminov nista bila povsem razprodana. Zaradi izjemnega zanimanja smo decembrske termine predstave z obiskom in nagovorom

dedka Mraza preselili iz prvotno predvidenega Grajskega gledališča v Hribarjevo dvorano, ki sprejme skoraj trikrat več obiskovalcev prireditev. Dodatno potrjuje pomeni tudi dejstvo, da je bila predstava izbrana za gostovanje v okviru 32. Poletnega lutkovnega pristana.

Kriterij učinkovitosti: Dosežen je bil dolgoročni cilj, da bi obiskovalci prepoznali Ljubljanski grad tudi kot ponudnika tovrstnih kakovostnih vsebin, kamor bi se z veseljem vračali.

Kriterij primernosti: Vsebina predstave je zelo skrbno izbrana, hkrati pa skrbimo tudi za njeno dosledno izvedbo. Na podlagi pozitivnih odzivov obiskovalcev ocenjujemo, da produkcija gledaliških predstav, ki tematsko sovpadajo z grajskimi vsebinami, pomeni dodano vrednost kulturno-umetniškega programa Ljubljanskega gradu.

Kriterij dostopnosti: Ceno vstopnice za ogled predstave smo določili tako, da je konkurenčna glede na preostale ponudnike na trgu. Predstava je vključena tudi v ponudbo pedagoških programov za predšolske in osnovnošolske skupine. Ker si želimo, da bi lahko grajske vsebine delili tudi s tistimi, ki ne morejo obiskati Gradu, smo predstavo zasnovali tako, da omogoča tudi možnost gostovanja.

č. Izobraževalni program

V sklopu izobraževalnega programa smo prvi del leta namenili spremljevalnemu programu, tematski razstavi *Za devetimi gorami; Slovensko pripovedno izročilo*. Ob odprtju razstave v letu 2020 smo pripravili pester in raznolik obrazstveni program, ki smo ga zaradi podaljšanja razstave do 4. julija 2021 ter zaradi ukrepov v povezavi s preprečevanjem širjenja koronavirusa delno prestavili in izvedli v letu 2021.

Zimske počitniške delavnice smo bili prisiljeni odpovedati zaradi ukrepov, povezanih z virusom, smo pa izvedli vse preostale zastavljene delavnice in varstva: v času poletnih počitnic smo izvedli celotedenski program *Skrivnostno zmajevno izginotje*, v sklopu katerega so se otroci družili na novi nepozabni pustolovščini s profesorjem zmajeslovja, pustolovko in čarodejko ter *Čudežno zdravilo za cesarja*, kjer smo iskali čudežno zdravilo štirih tatov ter tako z zeliščarkino pomočjo rešili cesarja. Oba programa smo enkrat ponovili in tako izvedli štiri poletna varstva. V času jesenskih počitnic so otroci uživali v *Kulinaričnih jesenskih delavnicah* ter spoznavali srednjeveško kuhinjo in se naučili speči več jedi tega časa.

Nadaljevali smo z doživljajskimi delavnicami v sklopu *Šole zmajeslovja*, ki je postala primer dobre prakse v izobraževalnem programskem sklopu. Najbolj prepoznavna obraza delavnic ostajata profesor zmajeslovja in pustolovka, nadgradili pa smo tudi vlogo čarodejke, sestre profesorja zmajeslovja, ki vedno znova poskrbi za številne pripetljaje in zaplete. Za najmlajše smo zasnovali povsem nove vsebine, ki jih bomo vključili v program v drugi polovici leta 2022, zato smo Šolo zmajeslovja skrčili iz šestih v tri srečanja in tako poskrbeli za še bolj dinamičen program.

V sodelovanju z grajskim kaligrafom Mirom Knezom smo kljub odpovedi prvotno predvidenih terminov v marcu tečaj kaligrafije uspešno izvedli junija in septembra, aprilski termin pa smo morali odpovedati. Tečaj smo v času poletnih počitnic prvič izvedli tudi za osnovnošolce. Decembra pa smo za odrasle premierno izvedli praznično kaligrafsko delavnico, v sklopu katere so udeleženci izdelovali unikatne novoletne voščilnice.

Za najmlajše smo organizirali povsem na novo zasnovano doživljajsko kulinarično delavnico *Skrivni recept za zdravilni napitek*, ki je v nekoliko prilagojeni obliki vključena tudi v zloženko pedagoških programov. V sklopu programa smo v otroške vsebine vpeljali nova obraza: meniha in grajsko zeliščarko, ki otrokom pomagata odkriti sestavine za skrivni recept ter pripraviti zdravilni napitek, ki naj bi ozdravil celo kugo.

V sklopu rojstnodnevni programov, ki jih izvajamo po gradu in v Zmajevev brlogu, ta je namenjen izključno pedagoškim in izobraževalnim vsebinam, smo dodali nov program *Friderik in lov na zaporniško številko*, ki ga ponujamo tudi kot produkt za družine ter je namenjen otrokom od 6. leta starosti.

Kratke predstavitve izvedenih prireditev

Spremljevalni program tematske razstave *Za devetimi gorami*; Slovensko pripovedno izročilo:

Za devetimi gorami (pripovedovalsko-glasbena predstava, 6 +), 4. 2. 2021

Za devetimi gorami je pripovedovalsko-glasbena predstava, v kateri gledalce Anja Štefan popelje med slovenske ljudske pravljice. V njej srečajo piskrček, ki kuha kar sam, fižol, ki ni samo fižol, ubogo pastorko, ki postane kraljična, petelinčka, ki ima res imenitno piščalko, včasih tudi kralja Matjaža. Anjino pripovedovanje spremljata glasbenika Boštjan Gombač in Janez Dovč. Predstava

živi že od leta 2011, ko je izšel Anjin istoimenski izbor slovenskih ljudskih pripovedi, njeno izvedbo na Ljubljanskem gradu si je občinstvo lahko ogledalo v spletnem prenosu.

Tristo zajcev (pripovedovalsko-glasbena predstava, 6+), 31. 3. 2021

Predstava *Tristo zajcev* temelji na istoimenskem izboru ljudskih pripovedi, ki jih je iz zapuščine slovenskega folklorista Milka Matičetovega izbrala in za objavo priredila Anja Štefan. V sklopu spletnega prenosa z Ljubljanskega gradu je Anja povedala nekaj svojih najljubših, za glasbeno spremljavo pa je poskrbel Janez Dovč.

Pokukajmo med pravljice z Anjo Štefan (vodeni ogled razstave, 6 +), 20. 3., 3. 4., 15. 4. in 6. 5. 2021

Zaradi prepovedi izvedbe vodenih ogledov smo namesto vodstva po razstavi, skupaj s pripovedovanjem krajših pravljic, pripravili posnetek vodenega ogleda, ki smo ga našim gledalcem predvajali štirikrat. V sklopu virtualnega vodenega ogleda jih je Anja Štefan popeljala po razstavi *Za devetimi gorami* ter jim pripovedovala, kako je potovala beseda od ust do ust ter kako je nekega dne našla mesto v knjigah ter v naših domovih.

Ilustracija slovenskih ljudskih pravljic (pogovorni večer), 20. 5. 2021

V spletnem prenosu pogovornega večera so trije priznani ilustratorji, Ana Zavadlav, Zvonko Čoh in Jelka Godec Schmidt, z gledalci delili skupne spomine, ki jih povezujejo že od malih nog. Tako smo se poleg pogovora o razvoju ilustratorskega poklica in ilustracijah na prijetnem večeru, ki ga je pripravila in vodila Irena Matko Lukan, sproščeno nasmejali tudi njihovim prigodam iz otroštva.

Pravljični sprehod po gradu z Ireno Cerar, 14. 12. 2021

Dogodek je potekal v večernem času, ko na gradu ni bilo ostalih obiskovalcev – tako smo obiskovalcem omogočili edinstveno doživetje sprehoda po gradu. Z zgodbami in zgodovinskimi drobtinicami nas je po grajskih prostorih popeljala pripovedovalka Irena Cerar, za glasbeno spremljavo pa je poskrbela harfistka, performerka in pevka Zvezdana Novaković.

Počitniška varstva in delavnice

V času poletnih počitnic smo pripravili dva nova programa, vsakega od njiju smo izvedli dvakrat. Otroci so velik del časa preživeli v okolici Ljubljanskega gradu in v grajskem gozdu, kjer so bili

deležni številnih iger, preizkusov in gozdnih norčij. Jesenske počitniške delavnice so bile posvečene srednjeveški kulinariki.

Skrivnostno zmajev izginotje (celotedensko poletno počitniško varstvo), 5.–9. 7. in 2.–6. 8. 2021

V času zmajskih počitnic smo reševali skrivnostno izginotje, saj je zmaj profesorja zmajeslovja izginil brez vsake sledi. S pomočjo profesorja in pustolovke, njegove vajenke, smo reševali izzive, ki nam jih je zastavila čarodejka, profesorjeva sestra. Zaradi naše iznajdljivosti in sposobnosti reševanja njenih zapletenih nalog se je na koncu omehčala in nam pomagala narediti protiurok za razrešitev ter nam dala zemljevid, ki nas pripelje do skritega grajskega prostora, kjer je skrit zmaj.

Čudežno zdravilo za cesarja (celotedensko počitniško varstvo), 26.–30. 7. in 23.–27. 8. 2021

Otroci so na celotedenskem varstvu iskali sestavine za zdravilni napitek, ki bi pomagal ozdraviti na smrt bolnega cesarja. V sklop programa smo vključili nova kostumirana karakterja – grajsko zeliščarko in meniha. Zeliščarka je edina, ki pozna vse sestavine in recept, vendar jo je cesar po krivem obdolžil, da ga je zastrupila in je ona kriva za njegovo slabo počutje, zato jo je zaprl v ječo. Skupaj z menihom in skrivno pomočjo zeliščarke smo odkrivali, kakšen je bil srednjeveški vsakdan, kako so skrbeli za higieno, kako so preživljali prosti čas ter kako so prepoznavali in uporabljali zdravilne moči rastlin. Skupaj smo poskušali razvozlati skrivnost, kaj se je v resnici zgodilo, ter odkriti zdravilo, kar nam je uspelo zadnji dan varstva, cesar pa nas je bogato nagradil ter osvobodil zeliščarko.

Kulinarične jesenske počitnice (jesenske počitniške delavnice), 27.–29. 10. 2021

Jesenske počitniške delavnice so potekale v znamenju srednjeveške kuhinje. Otroci so izvedeli, kaj vse so takrat jedli in pili, kakšne so bile navade za mizo in katere jedi je cesar naravnost oboževal. Z uspešno opravljenimi nalogami smo si prislužili zaupanje in dobili skrbno varovane recepte, po katerih smo si vsak dan skuhalo jedi.

Šola zmajeslovja so doživljajske delavnice s profesorjem zmajeslovja, pustolovko in sestro profesorja zmajeslovja – čarodejko. Program, ki je namenjen družinam, je v letu 2021 potekal že peto leto zapored. Zasnovan je v obliki šestih pustolovskih srečanj, v sklopu katerih je čarodejka, profesorjeva sestra, pripravila različne preizkušnje in uganke, pri reševanju izzivov pa sta otrokom pomagala profesor zmajeslovja in pustolovka. Otroci so tako prek različnih izzivov poleg značilnosti različnih zmajev in zgodovine gradu spoznavali tudi skrivnosti in zanimivosti iz sveta narave ter

opravili številne kemijske poskuse, s pomočjo katerih so uspešno opravili zastavljene naloge in rešili vse zapletene uganke.

Izvedeni termini:

- 18. 9. 2021: **Uvod v zmajeslovje;**
- 16. 10. 2021: **Začarani zmaji;**
- 18.12.2021: **Eliksir življenja.**

Tečaj kaligrafije

V sodelovanju z Mirom Knezom, izkušenim grajskim pisarjem, smo za ljubitelje lepopisja različnih starosti v letu 2021 organizirali tri sklope tečajev kaligrafije, kljub temu da je aprilski termin odpadel, smo ga nadomestili z novim ter dodali še *Tečaj kaligrafije za osnovnošolce in srednješolce*. Udeleženci so lahko izbirali med različnimi pisavami. Poučili so se o osnovnih potezah izbrane pisave ter njenih elementih, malih in velikih črkah, številkah in ločilih ter na koncu ustvarili svoj prvi kaligrafski izdelek, na koncu pa so prejeli še priznanje za uspešno opravljeni tečaj.

Izvedeni termini:

- 4. 5., 11. 5., 18. 5., 25. 5. 2021 (za odrasle);
- 12.–16. 7. 2021 (tečaj lepopisja za učence druge in tretje triade OŠ in srednješolce);
- 20. 9., 27. 9., 4. 10. in 11. 10. 2021 (za odrasle).

Kaligrafska delavnica pisanja prazničnih voščilnic, 4. 12. 2021

Da bi znova obudili lepo navado pisanja ročno pisanih voščil, smo na Ljubljanskem gradu organizirali tečaj izdelave noveletnih voščilnic. Pod mentorstvom kaligrafa Mira Kneza so udeleženci izdelovali ročno pisane kaligrafske čestitke in se preizkusili v kaligrafskih inicialah.

Skrivni recept za zdravilni napitek (doživljajska kulinarična delavnica za družine), 2. 10. 2021

Na doživljajski kulinarični delavnici smo s pomočjo novih kostumiranih karakterjev – meniha in grajske zeliščarke – odkrivali recept za zdravilni napitek, ki se imenuje *Kis štirih tatov* in naj bi po legendi ozdravil celo kugo. Otroci so v grajski ječi našli starodavno knjigo, katere vsebina je bila skrbno zavarovana s ključavnicami. Z ugankami so odkrivali številne zanimivosti o prehranjevalnih navadah različnih družbenih slojev, bontonu za mizo in o tem, kako so skrbeli za higieno. Ko so uspešno odklenili vse ključavnice, so našli ključ od skrinje, v kateri so bile vse sestavine skrivnega

recepta. Skupaj z menihom in grajsko zeliščarko so s pomočjo odkritega recepta in najdenih sestavin pripravili vsak svoj zdravilni napitek, ki so ga po končani delavnici odnesli domov.

Festival Bobri (23. 9. 2021)

Osrednja tema letošnjega festivala kulturno-umetnostne vzgoje, ki je potekal že trinajsto leto zapored, je bila »identiteta«. V ta namen smo pripravili interaktivni vodeni ogled z naslovom *Pobegli vitez*, ki smo ga na ta dan v sklopu festivala izvedli za obiskovalce.

Prešernov dan (8. 2. 2021)

Na osrednji slovenski kulturni praznik je Ljubljanski grad tudi v letu 2021 obiskovalcem ponudil brezplačen ogled kulturnih vsebin. Zaradi omejitev izvajanja dogodkov smo ob tej priložnosti izvedli brezplačen spletni vodeni ogled gradu.

Ta veseli dan kulture (3. 12. 2021)

Ob obletnici rojstva našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, na dan odprtih vrat slovenskih kulturnih ustanov, smo tradicionalno omogočili brezplačen ogled stalnih grajskih vsebin za vse obiskovalce. Kot dodatno ponudbo smo organizirali naslednje brezplačne vodene ogled: klasično vodstvo po Ljubljanskem gradu in po stalni razstavi Slovenska zgodovina ter vstopnici za Časovni stroj in Pobeg viteza Erazma (za otroke od 5. leta).

Programi za praznovanje rojstnih dni

V Zmajevem brlogu uspešno izvajamo rojstnodnevne programe, saj nam novi prostor omogoča, da smo ponudbo popestrili s pogostitvijo v organizaciji Ljubljanskega gradu. Program smo obogatili še s Friderikovim rojstnim dnevom, kjer otroci ob reševanju izzivov in nalog raziskujejo grajsko preteklost ter zgodbo Erazma Predjamskega.

Tematski programi zabavnega in poučnega praznovanja rojstnega dneva »po grajsko«:

- **Viteško zmagoslavje:** viteški rojstni dan (5+);
- **Zarota grajskega prestola:** princeskin rojstni dan (5+);
- **Izginotje zmajske melodije:** zmajski rojstni dan (5+);
- **Turnirski rojstni dan:** zmajski turnir (4+);
- **Friderik in lov na zaporniško številko:** Friderikov rojstni dan (6+).

V letu 2021 smo v sklopu Izobraževalnega programa izvedli 60 prireditev, ki se jih je udeležilo 694 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Izobraževalni program v letu 2021 smo posvetili slovenskemu pripovednemu izročilu, saj je bil zaradi okoliščin večji del programa, ki je bil zastavljen v letu 2020, prestavljen v leto 2021. Glede na odzive obiskovalcev ocenjujemo, da smo v skladu z danimi možnostmi dosegli zastavljene cilje za izvedene programe.

Kriterij učinkovitosti: Brezplačni prenosi so presegli pričakovanja, čeprav so bili kasneje plačljivi prenosi dogodkov nekoliko manj obiskani, je bilo kljub razmeram število prodanih kart zgledno. Ob možnosti izvajanja programov v živo smo spet pridobili občinstvo. Nekatere prireditve so bile razprodane, kar kaže na to, da pripravljamo dober program.

Kriterij primernosti: Ocenjujemo, da so vsebine starih obrti, slovenskega ljudskega izročila ter programov, povezanih s kulturno dediščino Ljubljanskega gradu, primerna tema, saj je bilo za programe doslej dovolj zanimanja med različnimi generacijami.

Kriterij dostopnosti: Prizadevamo si, da bi s ponujenimi vsebinami pritegnili vse starostne skupine. Pri plačljivih prireditvah ceno vstopnice določimo tako, da je dostopna širšemu krogu obiskovalcev, zato smo v prvem polletju obiskovalcem ponudili kar nekaj brezplačnih vsebin in prireditev. Za večjo dostopnost si prizadevamo tudi z udeležbo na različnih festivalih ali dnevih odprtih vrat, kakršna sta na primer festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri in Prešernov dan.

d. Tradicionalne prireditve

Tradicionalne prireditve na Ljubljanskem gradu so namenjene širšemu krogu ljudi – predvsem naključnim domačim in tujim obiskovalcem. Njihova vsebina večinoma temelji na slovenskih običajih in zgodbah, ki so neposredno ali pa tesno povezani z Ljubljanskim gradom, Ljubljano in Slovenijo. Zaradi ukrepov v povezavi s preprečevanjem širjenja koronavirusa se je število prireditev v tem programskem sklopu v primerjavi s preteklimi leti občutno zmanjšalo.

Kratke predstavitve izvedenih prireditev

Jurjevanje, 23. 4. 2021

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu ima v Ljubljani zelo dolgo tradicijo; Ljubljančani so v preteklosti praznik zaznamovali na dva načina: najprej s slovesno mašo v čast sv. Juriju, zavetniku mesta Ljubljane, nato pa s prijetnim druženjem na Ljubljanskem gradu. Zaradi razglasitve epidemije je prireditev v letu 2021 potekala v obliki neposrednega spletnega prenosa iz Grajske kapele.

Grajski piskači (v sodelovanju z zavodom Turizem Ljubljana), 31. 7.–30. 9. 2021

Na lesenem podestu, ki je bil speljan okoli Stolpa piskačev (prvič je bil omenjen leta 1544), so grajski piskači vsak dan ob 11. uri zatrobili na tri pozavne in en kornet in s tem meščanom naznanili, da se bliža 12. ura, tj. ura kosila. Ta običaj je Ljubljanski grad v sodelovanju z javnim zavodom Turizem Ljubljana obudil leta 2010. Tudi v letu 2021 se je projekt izvajal ob sobotah ob 11.30 v avgustu in septembru.

Grajski dnevi, 4.–5. 9. 2021

Z Grajskimi dnevi se tradicionalno spominjamo pomembnega dneva v zgodovini Ljubljanskega gradu: 16. maja 1905 je takratni ljubljanski župan Ivan Hribar v imenu mesta odkupil trdnjavo od državnih oblasti za 60.200 kron in jo tako rešil pred nadaljnjim propadanjem. Jubilejne 10. grajske dneve, ki smo jih prvotno načrtovali v maju 2020 ter nato prestavili na maj 2021, smo naposled izvedli prvi konec tedna v septembru. V sklopu Grajskih dni je bil izveden pester brezplačen program, primeren za vso družino. V soboto, 4. septembra, je v Grajskem parku potekal Dan grajskih norčij. Med seboj so se pomerile različne skupine dvornih norčkov, zmagovalna skupina je v nedeljo, 5. septembra, nastopila pred cesarjem na tradicionalnem Srednjeveškem taboru. Na ta dan smo organizirali tudi Dan odprtih vrat, v sklopu katerega so si lahko obiskovalci ogledali tudi vse vsebine, ki jih ponujamo na Ljubljanskem gradu.

Izveden program po dnevih:

Dan grajskih norčij, 4. 9. 2021 med 10.00 in 16.00

Predstavitveni nastopi skupin dvornih norčkov:

- 10.30: Legenda o Erazmu Predjamskem (Teater Cizamo);
- 11.30: Grajske brihte (Čupakabra);
- 12.30: Zabava na dvoru (Arbadakarba – ZUM Kreativa).

Izbor za najboljšega dvornega norčka:

- 14.00: Glumaška predstava (Teater Cizamo);

- 14.30: Na hribu grad, v njem zaklad (Čupakabra);
- 15.00: Čarobni vek (Arbadakarba – ZUM Kreativa).

Od 10. do 16. ure je potekala tudi ustvarjalna delavnica kap dvornih norčkov.

Srednjeveški tabor in Dan odprtih vrat, 5. 9. 2021 med 10.00 in 18.00:

- 10.00: Pravljíčna dogodivščina z vitezom Erazmom in Friderikom, grajsko podgano;
- 11.00: Slavnostno odprtje pred cesarjem Friderikom III. Habsburškim in njegovo ženo Eleonoro z nastopom zmagovalne sobotne skupine;
- 11.30: Sprevod in poklon cesarju, viteški turnir (KD igralska skupina viteza Gašperja Lambergarja) in plesni nastop (KUD Galiarda);
- 12.00: Časovni stroj, od Emone do mestnega simbola, vodeni ogled za odrasle;
- 12.15: Viteški dvoboj (Red kraljevega orla);
- 12.30: Iskanje cekinov (Društvo Vitezi Otoški);
- 13.00: Gorenjskega lipicanca zgodba, predstava (Žonglerska skupina Čupakabra);
- 13.15: Od paža do viteza (Igralska skupina viteza Gašperja Lambergarja);
- 13.30: Viteška šola (KUD Klati vitez);
- 14.00: Časovni stroj, od Emone do mestnega simbola, vodeni ogled za odrasle;
- 15.00: Poklon cesarju, Turki ugrabijo princeso (Igralska skupina viteza Gašperja Lambergarja);
- 16.00: Plesni nastop (KUD Galiarda);
- 16.15: Viteški dvoboj (Red kraljevega orla);
- 16.30: Viteška šola (KUD Klati vitez);
- 17.00: Žabec in princesa, predstava (Žonglerska skupina Čupakabra);
- 17.15: Grajske zgodbe, gledališče kamišibaj (Hiša otrok in umetnosti).

Zgodba grajske trte: Trgatev, 21. 9. 2021

V sklopu prireditev, ki jih sicer izvajamo pod skupno oznako *Zgodba grajske trte*, je bila izmed štirih predvidenih v letu 2021 izvedena le trgatev v Grajskem vinogradu. Na to tradicionalno opravilo smo povabili pokrovitelje trt v Grajskem vinogradu in tako še utrdili skupnost podpornikov zgodbe grajske trte.

V letu 2021 smo v sklopu tradicionalnih prireditev izvedli 35 prireditev, za katere je nemogoče oceniti število obiskovalcev, saj so bile večinoma izvedene na prostem.

Kriterij uspešnosti: Število prireditev v sklopu tradicionalnih prireditev se je v primerjavi s preteklimi leti občutno zmanjšalo, so pa izvedene prireditve v letu 2021 naletale na dober odziv obiskovalcev, zaradi česar ta programski sklop ocenjujemo kot uspešen.

Kriterij učinkovitosti: Zaradi brezplačnih vsebin v tem sklopu se finančni vložek ne povrne neposredno z vstopnino, vendar so rezultati dolgoročni, saj prireditve zajamejo raznoliko občinstvo, na katero prenašamo védenje o tradiciji in običajih, povezanih z Ljubljanskim gradom, našim mestom in državo.

Kriterij primernosti: Tradicionalne prireditve praviloma izhajajo iz dediščine Ljubljanskega gradu, Ljubljane in slovenskih običajev, kar se je že v preteklosti pokazalo kot zanimivo, predvsem zaradi pozitivnih odzivov obiskovalcev posameznih prireditev, kljub okrnjeni izvedbi v letu 2021.

Kriterij dostopnosti: Vse prireditve, ki so bile izvedene v tem sklopu, so bile brezplačne, posledično torej široko dostopne.

e. Film

Tradicionalni filmski večeri na Grajskem dvorišču ostajajo eno najbolj priljubljenih in obiskanih poletnih dogajanj v prestolnici in pomemben del njenega kulturnega turizma. Organizatorja Filma pod zvezdami sta poleg Javnega zavoda Ljubljanski grad tudi Kinodvor in Mestna občina Ljubljana. Zaradi ukrepov, povezanih s preprečevanjem širjenja covid-19, smo glede na pretekla leta Film pod zvezdami v letu 2021 izvedli ob strogem upoštevanju aktualnih ukrepov NIJZ.

Program **Film pod zvezdami 2021** (Grajsko dvorišče, 15. 7.–7. 8. 2021):

- 15. 7.: **Odprtje: Razvpita** (Notorious), Alfred Hitchcock, ZDA, 1946;
- 16. 7.: **Predpremiera: Palm Springs** (Palm Springs), Max Barbakow, 2020;
- 17. 7.: **Nažgani** (Druk/Another Round), Thomas Vinterberg, Danska, 2020;
- 18. 7.: **Predpremiera: Oče** (The Father), Florian Zeller, 2020;
- 19. 7.: **Helmut Newton: Iepe in poredne** (Helmut Newton: The Bad and the Beautiful), Gero von Boehm, Nemčija, 2020;
- 20. 7.: **Predpremiera: Rifkinov festival** (Rifkin's Festival), Woody Allen, 2020;

- 21. 7.: **Švic** (Pot), Magnus Von Horn, Poljska, Švedska, 2020;
- 22. 7.: **Predpremiera: Okus lakote** (Smagen af sult/A Taste of Hunger), Christopher Boe, 2021;
- 23. 7.: **Izbrisati zgodovino** (Effacer l'histoire/Delete History), Gustave Kervern & Benoît Delépine, Francija, 2020;
- 24. 7.: **Predpremiera: Stari** (Old), M. Night Shyamalan, ZDA, 2021;
- 25. 7.: **Greta** (I Am Greta), Nathan Grossman, Švedska, 2020;
- 26. 7.: **Predpremiera: Sadeži pozabe** (Mila /Apples), Christos Nikou, Grčija, Slovenija, Poljska; 2020;
- 27. 7.: **Asistentka** (The Assistant), Kitty Green, ZDA, 2019;
- 28. 7.: **Predpremiera: Hrupna sosedra** (Sentimental/The People Upstairs), Cesc Gay;
- 29. 7.: **Poletje '85** (Été 85), François Ozon, Francija, 2020;
- 30. 7.: **Predpremiera: Iskalci tartufov** (The Truffle Hunters), Michael Dweck & Gregory Kershaw, 2020;
- 31. 7.: **Dežela nomadov** (Nomadland), Chloé Zhao, ZDA, 2020;
- 1. 8.: **Predpremiera: Minari** (Minari), Lee Isaac Chung, 2020;
- 2. 8.: **Padati** (Falling), Viggo Mortensen, Kanada, Velika Britanija, 2020;
- 3. 8.: **Predpremiera: Nekoč so bili ljudje**, Goran Vojnović, Slovenija, 2020;
- 4. 8.: **Kako postati dobra žena** (La bonne épouse/How to be a Good Wife), Martin Provost, Francija, Belgija;
- 5. 8.: **Predpremiera: Krt** (El Agente Topo) (The Mole Agent), Maite Alberdi, Čile;
- 6. 8.: **Gagarin** (Gagarine), Fanny Liard, Jérémy Trouilh, Francija, 2020;
- 7. 8.: **Vikendova predpremiera: Annette** (Annette), Leos Carax, Francija, 2021.

Leta 2021 smo v sklopu filmskega programa prikazali 20 filmov, med njimi osem predpremier (štiri projekcije so bile zaradi slabega vremena odpovedane, zato je bilo izvedenih 12 nadomestnih projekcij v Kinodvoru), ki si jih je na Grajskem dvorišču skupno ogledalo 9696 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Od 24 smo na Grajskem dvorišču prikazali 20 filmov, med katerimi je bilo kar 12 predpremier. Štiri filmske predstave – predpremiere – smo zaradi slabe vremenske napovedi odpovedali in izvedli 12 nadomestnih projekcij v Kinodvoru.

Kriterij učinkovitosti: Razmerje med vloženimi sredstvi in rezultatom je bilo pri tem sklopu pozitivno, kljub upoštevanju vseh ostalih ukrepov v povezavi s preprečevanjem širjenja koronavirusa.

Kriterij primernosti: Vsako leto se povpraševanje po filmih, predvajanih na Grajskem dvorišču, povečuje, s tem pa tudi prepoznavnost programa ne samo v prestolnici, ampak tudi širše. Kljub težjim razmeram za izvedbo in obisk prireditve je bil projekt dobro obiskan.

Kriterij dostopnosti: Filmske projekcije si je na gradu ogledalo 9696 obiskovalcev, v povprečju 484 obiskovalcev na predstavo. Med obiskovalci je bilo opaziti tudi znaten delež tujcev, saj je bila večina filmov v angleškem jeziku s slovenskimi podnapisi.

f. Muzejsko-razstavni program

Muzejsko-razstavni program Ljubljanskega gradu sega na različna področja, a hkrati pomeni zaokroženo celoto, kar obiskovalcem omogoča boljše razumevanje zgodovinskega razvoja gradu ter njegove ožje in širše okolice. Vanj sodi sedem stalnih postavitvev. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* pregledno in jedrnato predstavi zgodovinski razvoj območja med Alpami in Jadranom, *Virtualni grad* pa se osredotoča na predstavitev zgodovine in razvoja Ljubljanskega gradu. Stalna postavitev *Kaznilnica* obravnava obdobje, ko je bil Ljubljanski grad preurejen v ustanovo za izvajanje prostostnih kazni, stalna postavitev *iLjubljana* umešča Grajski grič v kontekst mesta pod njim, stalna postavitev *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu* pa prikazuje obnovo gradu. *Lutkovni muzej* celostno prikazuje stoletno dediščino in zgodovino lutkarstva na Slovenskem, na razstavi *Grajsko orožje* ob verodostojno rekonstruiranih primerkih spoznamo, kakšno je bilo videti orožje, ki so ga v slovenskem prostoru uporabljali ob koncu srednjega veka. Ljubljanski grad, razstavo *Slovenska zgodovina* in *Lutkovni muzej* si je mogoče ogledati tudi s sistemom avdiovodenja, ki je na voljo v štirinajstih jezikih.

Muzejsko-razstavni program populariziramo tudi z izvedbo rednih kostumiranih vodenih ogledov *Časovni stroj* in *Izza grajskih rešetk* ter tudi prek pustolovske igre z elementi »escape rooma« *Grajski pobeg* in aplikacije *Modrosti o grajski trti in vinu*, ki obiskovalcem omogoča samostojen ogled zanimivosti na poti od Ljubljanskega gradu do Grajskega vinograda. V letu 2021 smo kot novost pripravili tudi igriv družinski produkt *Friderik in lov na zaporniško številko*, ki ponuja priložnost za raziskovanje Ljubljanskega gradu in Grajskega griča skozi naloge in izzive.

Osvežili smo nabor pedagoških programov, ki jih izvajamo za izobraževalne ustanove. Med 25 programi, ki so namenjeni različnim starostnim skupinam, smo prenovili doživljajsko kulinarično delavnico *Skrivni recept za zdravilni napitek*. V ponudbo smo na novo umestili *Kaligrafsko delavnico* in *Kaligrafski tečaj*, v sklopu katerih izkušeni kaligraf Miro Knez predstavi razvoj kaligrafije in udeležence nauči osnovnih potez v eni izmed srednjeveških pisav ter ustvarjalno delavnico *Viteška šola*, ki učence prve in druge triade poduči o življenju vitezov, pri ustvarjalnem delu, ki sledi, pa si izdelajo meč in ščit ter se preizkusijo v vihtenju meča. Vse navedene novosti v prilagojeni obliki izvajamo tudi v sklopu programa Grad na obisku. Novost v šolskem letu 2021/2022 pa je tudi športni program *Friderik in lov na zaporniško številko*, ki prek zabavnih in poučnih izzivov ponuja razgibano raziskovanje Grajskega griča. Program je na voljo tudi v kombinaciji s polurnih vodenim ogledom Ljubljanskega gradu.

Virtualni grad

Virtualni grad, dvanajstminutni virtualni sprehod po grajski zgodovini, obiskovalcem kratko in strnjeno predstavi celotno zgodovino Ljubljanskega gradu, njegov arhitekturni razvoj in arheološka spoznanja vse od prazgodovine, pozne bronaste dobe, antike, zgodnjega srednjega veka, srednjega veka, novega veka pa do 20. stoletja; ponuja bogato znanje in razmislek o razvoju, namembnosti in kulturni dediščini Ljubljanskega gradu. Avdioposnetek je na voljo v slovenščini in 13 tujih jezikih.

Stalna razstava *Kaznilnica*

Kaznilnica se s svojo predstavitvijo osredotoča na 19. in začetek 20. stoletja, ko je bil Ljubljanski grad preurejen za potrebe delovanja mestne kaznilnice. Razstava je na ogled v nekdanjih prostorih kaznilniških samic pod dvorano Palacij. Postavitev temelji na prepletu stavbne dediščine samic in vsebin, ki pojasnjujejo vlogo celotnega grajskega poslopja v tem obdobju; sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Ljubljanskega gradu kot neločljivega člena v urbanem razvoju Ljubljane, kompleksa, ki je v stoletjih spreminjal svojo podobo in namembnost. Predstavitev je privlačna predvsem zaradi razstavljenega izvirnega stavbnega pohištva, kronološkega pregleda kaznilniških obdobj in navidezne resničnosti – holograma, ki ga spremlja generirani zvok. Vsebine na razstavi so na voljo v osmih jezikovnih različicah.

Stalna razstava *Slovenska zgodovina*

Razstava *Slovenska zgodovina* vsebinsko zajema tematsko in geografsko široko območje današnje Slovenije in ima pomembno vlogo, saj obiskovalce usmerja tudi v druge slovenske muzejske ustanove, katerih muzealije jo dopolnjujejo. Gre za temeljit pregled slovenske zgodovine, kulture in

etnologije, hkrati pa razstava krepi nacionalno zavest pri domačih obiskovalcih in prepoznavnost Slovenije pri tujih. Vsebina, zanimivo predstavljena multimedijsko, je obiskovalcem na voljo v šestih jezikih (prek sistema avdiovođenja v 14 jezikih), ogled pa je prilagojen tudi gibalno in senzorno oviranim.

Lutkovni muzej

Stalna razstava Lutkovnega muzeja s podnaslovom *Podobe slovenske lutkovne umetnosti, 1910–1990*, ki smo jo odprli 26. maja 2015, celostno prikazuje stoletno dediščino slovenskega lutkarstva. Postavljena je v dveh sklopih. Prvi je namenjen začetkom lutkovne umetnosti na naših tleh in njenemu razvoju do leta 1968, ko je umrl Jože Pengov, prvi ravnatelj Mestnega lutkovnega gledališča Ljubljana, v drugem pa sta prikazana razvoj in modernizacija slovenskega lutkarstva, pri katerih so sodelovali tudi sodobni literarni in likovni ustvarjalci. Stalno postavitev vsebinsko dopolnjujejo eksponati iz sodobnih lutkovnih predstav. Razstava je zasnovana interaktivno. Poleg multimedijskih vsebin so obiskovalcem na voljo lutkovni odri, kjer se lahko preizkusijo v oživljanju marionet ter ročnih in senčnih lutk. Vsebine so na voljo v petih jezikih (prek sistema avdiovođenja v 14 jezikih) in so dostopne tudi gibalno oviranim.

iLjubljana

Ljubljanski grad je ob dvatisoči obletnici ustanovitve rimskega mesta Emona postal bogatejši za novo stalno razstavo *iLjubljana* na Razglednem stolpu, ki obiskovalce vabi k raziskovanju mesta v 4500 letih poselitve. Izjemna strateška lega z dobrimi prometnimi povezavami je omogočala kontinuirano poselitev ožjega središča mesta, posamezni zgodovinski dogodki pa so ga stoletja tudi dodobra preoblikovali. Razstava z vizurami in pogledom na Ljubljano prikazuje glavne poselitvene preseke v njenem razvoju, s posebnim poudarkom na prostorskih danostih in urbanizmu, ter obiskovalce usmerja na posamezne lokacije v mestu. Hkrati dopolnjuje manjkajoči člen stalnih razstav na Ljubljanskem gradu z umestitvijo Grajskega griča v kontekst mesta pod njim.

Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu

Na stalni postavitvi v Spodnjem lapidariju je predstavljeno fotografsko gradivo, opremljeno z ustreznimi komentarji, ki prikazuje obnovo in revitalizacijo Ljubljanskega gradu. Proces je potekal v treh fazah: raziskave, obnova in revitalizacija. Gradivo, ki je na ogled, je iz arhivov arhitekturnega biroja Ambient, ki so ga v šestdesetih letih 20. stoletja na javnem razpisu izbrali za projektanta obnove.

Grajsko orožje iz poznega srednjega veka

Na razstavi v pritličju Peterokotnega stolpa lahko obiskovalci ob verodostojno rekonstruiranih primerkih, razstavljenih v Erazmovem stolpu Ljubljanskega gradu, spoznajo, kakšno je bilo videti orožje, ki so ga v slovenskem prostoru uporabljali ob koncu srednjega veka. Postavitev je umeščena na Ljubljanski grad, ki je kot vojaška utrdba dolga stoletja varoval mesto in pokrajino pod seboj. Za njegovim obzidjem je domovala tudi velika orožarna, v kateri so hranili raznovrstno bojno opremo, topništvo, strelivo in druge potrebščine za obrambo dežele. Od te vojaške opreme so se ohranili le skromni ostanki. Vsebine na razstavi so na voljo v štirih jezikovnih različicah.

Kriterij uspešnosti: Zaradi celovite in kakovostne predstavitve premične in nepremične kulturne dediščine ocenjujemo programski sklop kot uspešen, na drugi strani pa je bil zaradi občasnega zaprtja gradu in številnih ukrepov opazen drastičen upad obiska posameznikov in organiziranih skupin v primerjavi z obdobjem pred epidemijo.

Kriterij učinkovitosti: Učinkovitost muzejsko-razstavnega programa se je od izbruha virusa SARS-CoV-2 v primerjavi z obdobjem pred tem zmanjšala, predvsem zaradi drastičnega upada obiska posameznikov ter organiziranih turističnih in šolskih skupin. Kljub temu je bilo občinstvo, ki ga je ta sklop v letu 2021 dosegel, raznoliko – po starostni in tudi po narodnostni strukturi.

Kriterij primernosti: Glede na dejstvo, da stalne postavitev na Ljubljanskem gradu predstavljajo široko področje kulturne dediščine in imajo veliko pedagoško vrednost, hkrati pa pomenijo dodano vrednost v celotni kulturni ponudbi, je primernost tega programskega sklopa očitna.

Kriterij dostopnosti: Ocenjujemo, da je muzejsko-razstavni program med vsemi programskimi sklopi najdostopnejši, saj je obiskovalcem na voljo vse dni v letu (z izjemo zaprtja gradu v začetku leta). Zajema vse starostne skupine, z izvedbo pedagoških programov, ki se vsebinsko navezujejo na različne teme, pa smo poseben učinek dosegli prav pri tej starostni skupini. S sistemom avdiovođenja v slovenskem in 13 tujih jezikih ima programski sklop široko dostopnost med domačimi in tujimi obiskovalci.

g. Hostel Celica

Čeprav je leto 2021 pomenilo svojevrsten izziv na področju organiziranja kulturnih dogodkov in prireditev, nam je v Hostlu Celica v tem letu uspelo organizirati ter izvesti več kot 30 kulturno-

umetniških dogodkov. S tem smo hostel ohranili na seznamu pomembnejših ljubljanskih družabnih točk, z dogodki pa smo nagovarjali tako domače kot tuje občinstvo. Kljub omejenemu delovanju pa nam je v sklopu programa uspelo predstaviti tudi nov cikel dogodkov: projekcije neodvisnih dokumentarnih filmov na letnem vrtu našega hostla.

GLASBA

V letu 2021 smo v sodelovanju s KUD Sestava izvedli tradicionalne torkove dogodke pod imenom Sozvočja sveta, v sklopu katerih smo predstavili tudi nov format koncertov z dvema nastopajočima skupinama/izvajalcema v enem večeru – tako je bilo kljub omejitvam izvedenih 20 glasbenih večerov, na katerih je nastopilo 32 različnih izvajalcev. Glasbeni večeri Sozvočja sveta so bili v povprečju dobro obiskani, nekoliko bolj v poletnem času (ko so bili koncerti na Letnem vrtu) in nekoliko manj v jesenskem (ko so se koncerti prestavili v notranjost). Med obiskovalci koncertov je bil v primerjavi s preteklimi leti opazno večji delež tistih, ki so že bili nastanjeni v hostlu.

Izvedeni koncerti:

- 22. 6. 2021: **Rok Zalokar** (spominski večer);
- 29. 6. 2021: **Kozmić & Chanal**;
- 6. 7. 2021: **Rok Zalokar, Wild Strings Trio**;
- 13. 7. 2021: **Iztok Koren, Širom**;
- 20. 7. 2021: **Yatanu, Yani Pearl & Martin Martis**;
- 27. 7. 2021: **Tygroo, Den Šenster Gob**;
- 3. 8. 2021: **Andraž Polič, Anamorphoses**;
- 8. 8. 2021: **Fiddle Gang Jam, Too Bet Violins**;
- 17. 8. 2021: **JG30, Still Life**;
- 31. 8. 2021: **Duo Aritmija, Zajtrk**;
- 7. 9. 2021: **Sozvočja Slovenije, Nerodnozabavni ansambel**;
- 17. 9. 2021: **Ljubenova Makedonija, Dirty Sanchez**;
- 21. 9. 2021: **BorZak, Miha Erič & Martin Ramoveš**;
- 28. 9. 2021: **Kačis**;
- 5. 10. 2021: **Jam Brothers**;
- 12. 10. 2021: **Martin Ladika, Črn Škrat**;
- 19. 10. 2021: **Cene Resnik Trijo**;

- 26. 10. 2021: **Vito Marenče**;
- 2. 11. 2021: **Brodnica**;
- 21. 12. 2021: **Fiddle Gang Jam**.

RAZSTAVE

V letu 2020 je bilo v Galeriji Srečišče Hostla Celica izvedenih pet razstav, štiri od njih smo pripravili v sodelovanju s KUD Sestava, novembrsko razstavo Nataše Segulin z naslovom Impresije pa v sodelovanju z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana.

Seznam izvedenih razstav:

- 20. 5.–20. 6. 2021: **Žiga Okorn – Približevanje obzorja**;
- 23. 6.–11. 7. 2021: **Ukrotiti slučaj – svetovi Gašperja Trčka**;
- 17. 8.–3. 9. 2021: **Laura Krajnc – Femina mundi**;
- 3. 11.–28. 11. 2021: **Nataša Segulin – Impresije**;
- 14. 12. 2021 – 14. 1. 2022: **Tone Sever – Ukrojene sekvence iz cikla vsakodnevnih naključij in srečevanj**.

IZOBRAŽEVANJE

V sklopu izobraževalnih vsebin smo v Hostlu Celica v letu 2021 organizirali potopisna predavanja v sklopu Potopisnih ponedeljkov, bili smo eno izmed prizorišč DokuBazaarja – 9. neodvisnega ljubljanskega festivala dokumentarnih filmov, v sodelovanju s KUD Sestava smo izvedli tudi dva dogodka iz cikla Pesnice o pesnicah.

Potopisni ponedeljki

Tudi organizacija potopisnega cikla Potopisni ponedeljki je v letu 2021 zaradi številnih omejitev pomenila svojevrsten izziv. Verjamemo, da popotniške izkušnje pridejo do pravega izraza na srečanjih v živo, kljub temu pa smo nekaj potopisov preselili tudi na splet. Pripravili smo sedem potopisnih predavanj, od tega smo jih izvedli pet. Obisk spletnih potopisov je presegel pričakovanja, saj je bilo na posameznem predavanju okoli 300 gledalcev.

Izvedena potopisna predavanja:

- 22. 2. 2021: **Južnoafriška republika** (spletno predavanje);
- 1. 3. 2021: **Sopotniške zgodbe z glasbo Nike Solce** (spletno predavanje);
- 12. 4. 2021: **Brazilijska** (spletno predavanje);
- 4. 10. 2021: **Južna Koreja in Tajvan**;
- 18. 10. 2021: **Kambodža**.

Predavanja, literarni in filmski večeri

V letu 2021 smo obiskovalcem Hostla Celica ponudili novo kulturno-izobraževalno vsebino – ogled neodvisnih dokumentarnih filmov na prostem. V sodelovanju z DokuBazaar smo tako organizirali dva sklopa filmskih projekcij. Hostlu smo, kljub skromnemu obisku, dodali kakovostno kulturno-izobraževalno vsebino, ki bi bila bolj obiskana z vsako nadaljnjo izvedbo.

- 7. 6. 2021–11. 6. 2021: **DokuBazaar**;
- 1. 7. 2021–3. 7. 2021: **DokuBazaar**.

V sodelovanju s KUD Sestava smo pripravili tudi dva dogodka iz cikla **Pesnice o pesnicah**, in sicer 29. 9. 2021 ter 20. 10. 2021.

V letu 2021 smo v Hostlu Celica izvedli 38 prireditev, ki se jih je udeležilo 1600 obiskovalcev (od tega več kot 600 spletnih ogledov). V to številko niso vključeni obiskovalci razstav, saj je njihovo število nemogoče določiti.

Kriterij uspešnosti: Glede na število izvedenih dogodkov in skupno število obiskovalcev v primerjavi z obdobjem pred epidemijo tega programskega sklopa ne moremo označiti kot popolnoma uspešnega, kljub temu pa si kot uspeh štejejo kontinuirano izvedbo dogodkov v obdobju, ko je bila njihova izvedba glede na omejitvene ukrepe mogoča.

Kriterij učinkovitosti: Finančni vložki, potrebni za izpeljavo programa, se v osnovi ne pokrijejo, tudi zaradi dejstva, ker so vse prireditve brezplačne. Dodano vrednost v izvedbi programa na tej lokaciji vidimo predvsem v dejstvu, da nam je tudi v letu 2021 deloma uspelo Hostel Celica ohraniti kot eno izmed točk živahnega kulturnega dogajanja.

Kriterij primernosti: V Hostlu Celica smo pripravili prireditve, ki nagovarjajo mlajšo in srednjo generacijo, ki Hostel Celica dojema kot odprt prostor ustvarjalnosti in se zaradi tega rada vrača na to

prizorišče. Primernost se je povečala tudi na račun večjega deleža obiskovalcev, ki so bili hkrati nastanjeni v hostlu.

Kriterij dostopnosti: Glede na raznoliko domače in tudi tuje občinstvo ter predvsem zaradi dejstva, da je večina izvedenih prireditev brezplačna, menimo, da je kriteriju dostopnosti povsem zadoščeno.

h. Število medijskih objav

Kljub temu da je bil Ljubljanski grad tudi v letu 2021 nekaj časa zaprt ali pa so bile obiskovalcem nedostopne različne vsebine, število kulturno-umetniških in ostalih prireditev pa je bilo precej manjše kot v letih pred izbruhom epidemije, smo lani v okviru klasičnih medijev (domačih) zaznali 2655 člankov, povezanih z delovanjem Ljubljanskega gradu, tirne vzpenjače, programskih vsebin in Hostla Celica. Ob tem pa še 1233 objav na domačih spletnih medijih in 862 na tujih.

4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo

V letu 2021 beležimo 267 dni obratovanja tirne vzpenjače. Zaustavitev obratovanja je bila v skladu z odloki, ki jih je izdala Vlade Republike Slovenije.

Skupno smo prepeljali 142.274 potnikov, kar znaša 46 odstotkov več kot v enakem obdobju leta 2020.

Obratovalni čas tirne vzpenjače se prilagaja odpiralnemu času Ljubljanskega gradu. Zatorej smo obratovali:

- v spomladanskem času od 10. do 18. ure,
- v poletnem času od 9. do 22. ure,
- v oktobru od 9. do 20. ure ter
- v zadnjim dveh mesecih od 10. do 19 ure.

Z namenom izvajanja odgovornega in varnega javnega potniškega prevoza se je zmanjšalo število potnikov v kabini na maksimalno dovoljeno zmogljivost v skladu s priporočili NIJZ-ja.

V letu 2021 smo opravili prvi posebni pregled tirne vzpenjače, pri katerem so se izvedla dela na pogonskem delu vlečne vrvi, odklonskih kolesih vlečne in reševalne vrvi, odbijačih, kabini, zavorah

v strojnici in hidravličnih agregatih. Izvedel pa se je tudi tehnični pregled naprave, ki je bil pogoj za podaljšanje obratovalnega dovoljenja.

Skozi vse leto so se izvajala redna vzdrževalna dela na napravi, ki se opravljajo v skladu z Zakonom o žičniških napravah za prevoz oseb, standardom SIST EN 1709 in navodili proizvajalca naprave (Garaventa).

Glede na načrtovani program dela za leto 2021 beležimo nekatera odstopanja pri končnem poslovnem izkazu:

- za več kot 100 odstotkov povečanje opravljenih prevozov potnikov;
- povečanje prihodkov iz prodaje vozovnic;
- povečanje dotacij,
- zmanjšanje vseh stroškov.

Stroške in prihodke Tirne vzpenjače za leto 2021 vodimo ločeno na posebnem stroškovnem mestu.

Rezultat izkaza poslovnega izida izvajanja gospodarske službe prevoza potnikov s tirno vzpenjačo je prikazan v spodnji tabeli.

	REALIZACIJA 2020	REALIZACIJA 2021	NAČRT 2021	<u>Realizacija 2021</u> Načrt. 2021
Št. potnikov	97.600	142.274	70.341	202%
Prihodek od prodaje	228.414	335.444	242.849	138%
Transfer za posebni pregled	138.072	60.000	60.000	100%
Dotacije (neto) (MOL in državna pomoč)	94.690	118.271	50.000	237%
PRIHODKI SKUPAJ	461.176	513.714	352.849	146%

Stroški dela	267.954	250.687	265.000	95%
Stroški obratovanja, opreme in amortizacije	355.182	172.439	192.000	90%
Investicijsko vzdrževanje	178.944	105.662	256.000	41%
STROŠKI SKUPAJ	802.080	528.787	713.000	74%
Poslovni izid	-340.904	-15.073	-360.151	

Tabela 1: Izkaz poslovnega izida izvajanja gospodarske javne službe prevoza potnikov s tirno vzpenjačo

4.3.2 Druge dejavnosti, namenjene izvajanju dejavnosti javne službe

4.3.2.1 Turistična dejavnost

Ljubljanski grad je v letu 2021 počasi spet začel pridobivati svoj položaj med najbolj prepoznavnimi in obiskanimi slovenskimi kulturnimi in turističnimi znamenitostmi doma in v tujini.

V času odprtja v letu 2021 smo prodali 236.453 različnih vstopnic, kar je 53 odstotkov več kot leta 2020 in od tega ustvarili za 43 odstotkov več prihodkov. Pri tem moramo poudariti, da so vladni odloki vplivali tudi na obratovanje tirne vzpenjače. Ta zaradi vladnih ukrepov in omejitev ni mogla obratovati in je ostala zaprta dlje časa kot sam grad. To dejstvo je tudi pomembno vplivalo na število prodanih vstopnic in vozovnic.

Povprečna vrednost prodane vstopnice je v letu 2021 padla za sedem odstotnih točk glede na leto 2020, saj so bile uvedene tudi posamezne cenejše vstopnice. Veliko turističnih skupin je načrtovane obiske v začetku leta 2021 odpovedalo, vendar se je v drugi polovici leta trend obrnil navzgor. Vrnila se je večina turističnih agencij, vrnile so se skupine s križark, vendar so bile te manjše.

V začetku delovanja samostojnega Javnega zavoda Ljubljanski grad, v letu 2011, je bil delež obiskovalcev, ki so kupili katero od grajskih vstopnic, 28,68-odstoten. V letu 2019 je bil omenjeni delež na ravni 64,18 odstotka, v letu 2020 je padel na 49,3 odstotka, v letu 2021 pa je spet zrasel na 50,83 odstotka.

V letu 2021 smo se v živo udeležili veliko manj sejmov in borz, skladno z omejitvami, ki so veljale v posamezni državi. Udeležili smo se dveh delavnic v organizaciji STO (Dubaj in Antwerpen). Prisotni smo bili tudi na Conventi, ki je potekala v poletnem času. Enega od dogodkov v sklopu Convente smo gostili tudi na Ljubljanskem gradu. Obiskovalci Convente so izkazali veliko zanimanje za predstavitev možnosti najema dvoran in organizacije dogodkov, saj smo imeli zasedene vse termine, realizirali pa smo celo dodatnih šest nenapovedanih. Zelo pomembna je bila tudi predstavitev Ljubljanskega gradu na poslovno-družabnem srečanju pre-conventa FAM trip.

Z namenom, da kljub omejitvam potovanj ohranjamo prepoznavnost in prisotnost na trgu ter omogočimo ogled gradu na daljavo, smo v začetku leta 2021 pripravili virtualno vodenje, ki se je izvajalo prek platforme Amazon, namenjeno pa je bilo pretežno ameriškemu trgu.

Za slovenski praznik zaljubljenecv, gregorjevo, smo v sodelovanju z restavracijo Strelec in chefom Igorjem Jagodicem pripravili posebno gurmansko večerjo »Dober tek po grajsko« in jo začinili s posebnim grajskim virtualnim doživetjem, kjer cesar Friderik III. Habsburški in njegova žena Eleonora Helena Portugalska gosta popeljeta na ljubezensko kulinarično razvajanje. Za veliko noč smo v sodelovanju z gostinstvom Jezeršek pripravili velikonočni paket z blagoslovljenimi jedmi in z neposrednim prenosom velikonočne maše iz Grajske kapele.

Leto 2021 je bilo namenjeno tudi vključevanju Ljubljanskega gradu kot turistične atrakcije v zelene sheme poslovanja. V okviru osrednjega dogodka s področja trajnosti – Zeleni dan slovenskega turizma – smo pridobili znak Slovenia Green Attraction. Uspešno smo zadostili vsem merilom in bili prejemniki okoljskega znaka Zeleni ključ ter se vključili v Zeleno shemo slovenskega turizma.

V sklopu sodelovanja s študenti podiplomskega študija MBA na Ekonomski fakulteti pri njihovi zaključni nalogi, katere cilj so bile ideje o dopolnitvi aktivnosti na Grajskem griču, smo pridobili nekaj dobrih idej in predlogov, ki nam bodo lahko osnova za nadgradnjo grajskih izkušenj.

Ljubljanski grad je bil večino leta odprt, zato smo lahko ohranili pomembne segmente oglaševanja (AP Ljubljana, Fraport Slovenija), od tiskanih medijev pa smo bili prisotni v brošuri Enjoy Ljubljana v času visoke sezone. Pomembna novost v letu 2021 je bilo oglaševanje s spremenjeno kreativno podobo na novo odprtem potniškem terminalu na Letališču Jožeta Pučnika (Schengen in Non-Schengen del) ter kontinuirana digitalna komunikacija na Italijanskem trgu (sodelovanje z Lovely Trips). V letu 2021 smo se v času visoke sezone že tradicionalno priključili vseslovenski kampanji »Korak do kulture«, imeli radijski oglas v času krompirjevih počitnic za koriščenje BON21 ter umestili oglas Ljubljanskega gradu v novo knjigo na našem tržišču z naslovom Razgledni stolpi Slovenije.

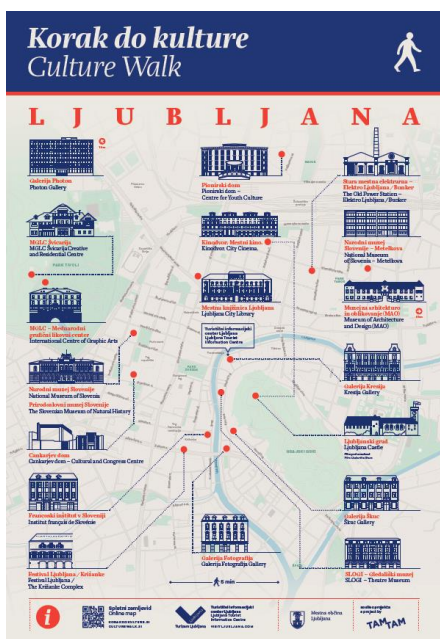
Schengen kreativna na letališču Jožeta Pučnika, poletje 2021

Promocija produkta »Modrosti o grajski trti in vinu«, marec 2021

Oglas v knjigi Razgledni stolpi Slovenije

Korak do kulture, junij 2021

4.3.2.2 Plesni večeri in zabave 2021

Plesni dogodki in festivali na ravni države in sosednjih držav so bili odpovedani, saj tovrstno druženje pomeni tesen stik in ob tem ni mogoče nositi obraznih zaščitnih mask.

Odpovedan je bil tudi Magic salsa festival Slovenije (MSSF), ki je vsako leto prvi festival v letu in edini festival salse v Sloveniji. Grad je bil namreč zaradi razglašene epidemije takrat zaprt.

4.3.2.3 Oddajanje dvoran

V letu 2021 je bilo izvedenih 94 dogodkov drugih organizatorjev, ki so najeli eno od grajskih dvoran, kar pomeni, da smo načrtovane prihodke presegli za 100 odstotkov. Vladni ukrepi so bili ravno na področju industrije srečanj najbolj omejevalni in strogi, kar je botrovalo temu, da so številni potencialni organizatorji dogodkov te prestavili oziroma jih odpovedali. Vse večje mednarodne konference so bile prestavljene v leto 2022. Dogodki domačih organizatorjev so se izvajali od maja do konca oktobra, kasneje pa so se ukrepi poostri in tako onemogočili izvedbo večjih dogodkov, še zlasti v prednovoletnem času.

Že na začetku leta smo zaznali in videli priložnost v izvedbi hibridnih dogodkov oziroma predvajanju dogodkov on-line. Zaradi nastale situacije smo skupaj s podjetjem Bumerang postavili snemalni studio v Hribarjevi dvorani, ki je kljub razmeram in zaprtju države omogočala izvedbo dogodkov. S tem načinom smo lahko tudi v času popolnega zaprtja države izvedli nekaj koncertov, konferenc in pogovornih oddaj. Snemalni studio smo na gradu gostili od februarja in do oktobra.

V drugi polovici leta, ko je Republika Slovenija predsedovala Svetu Evropske unije, smo bili izbrani kot ena od lokacij za izvedbo dogodkov. Med dogodki so prevladovala gala večerje, bilo pa je tudi nekaj neformalnih srečanj, konferenc in dvodnevni dogodki. Izvedba in organizacija dogodkov sta bili med najzahtevnejšimi, saj je bilo treba upoštevati najvišjo stopnjo varnosti, profesionalnosti in protokolarnosti.

Kongresna borza Conventa, ki je vodilna poslovna prirediteljica v jugovzhodni Evropi, je osrednji dogodek izvedla avgusta na Grajskem dvorišču.

V poletnih mesecih smo gostili predstave Špas teatra – zaradi ukrepov smo lahko izvedli le predstave, ki smo jih načrtovali v začetku julija. Prireditev, ki smo jih načrtovali konec avgusta, zaradi strožjih ukrepov ni bilo mogoče izvesti. Tradicionalno smo na Grajskem dvorišču gostili tudi stand up predstave Panč, Na Grajskem dvorišču smo ob 10-letnici Kvatropircev izvedli enega večjih koncertov.

Avtor Marko Delbello Ocepek

Zaradi omejitev organizacije dogodkov v zaprtih prostorih je bilo zaznati več povpraševanja po zunanjih lokacijah. Temu smo se prilagodili tako, da smo nabor lokacij širili tudi na zunanje površine. Tako smo v ponudbo v letu 2021 dodali Bastijo. V ponudbo notranjih lokacij pa smo dodali Peterokotni stolp.

4.3.2.4 Sklepanje zakonskih, partnerskih zvez in zarok

Ljubljanski grad še vedno velja za simbol in edinstveno lokacijo za sklepanje zakonskih in partnerskih zvez ter izvedbo slavij.

Tudi na področju izvajanja poročnih obredov smo morali upoštevati vse predpisane ukrepe, vse leto so veljale omejitve števila udeležencev, in sicer je bilo lahko na poročnem obredu navzočih največ 10 oseb. V poletnem času so bile izvedbe možne tudi na zunanjih lokacijah.

V ponudbi še vedno ostaja ugodnost, da par pri najemu dvorane za sklenitev zakonske/partnerske zveze in slavlja pridobi brezplačen enourni najem dvorane za izvedbo poročnega obreda, kar so izkoristili trije pari.

V letu 2021 smo kljub ukrepom, zaprtjem in prepovedi izvajanja dogodkov sklenili nekoliko več zakonskih zvez kot leto poprej. Več je bilo komunikacije s pari in usklajevanja z upravno enoto, tudi v času popolnega zaprtja gradu.

Tradicionalni Poročni sejem, ki ga organizira Poročni kotichek oziroma Vidi, d. o. o., je bil zaradi ukrepov prestavljen na drugo lokacijo zunaj Ljubljanskega gradu, kjer je prostor omogočal izvedbo dogodka, skladno s takrat veljavnimi ukrepi.

Promocija ponudbe na področju porok je bila načrtovana za vse leto. Izvedli smo kampanjo na Googlu in Facebooku, tiskani oglasi na Ljubljanskem gradu pa so nagovarjali k zaroki/poroki celotno leto 2021.

Oglas (levo) in del on-line kampanje za sklenitev zakonske zveze

4.3.2.5 Grajska trgovina

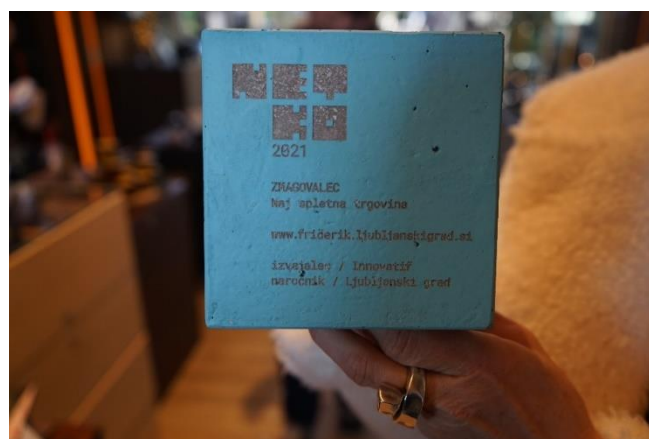
Grajsko trgovino Friderik smo imeli, skladno z vladnimi ukrepi, v letu 2021 zaprto skupno 87 dni. V primerjavi z letom 2020 se je promet v trgovini povečal za 42 odstotkov.

V skladu z zakonom o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije covid-19 (ZIUPGT) z dne 13. 7. 2021, 2. Zakon o trgovini, 9. člen, smo ponovno lahko odprli in imeli odprto trgovino ob nedeljah in praznikih brez omejitev, kar bo veljalo do 31. 12. 2022. Potrebam obiskovalcev smo se prilagodili tudi tako, da smo zaradi obveznega nošenja kirurških mask odprli dve dodatni blagajni, kjer smo obiskovalcem omogočili nakup kirurških mask pred obiskom gradu.

V prvi polovici leta smo nadgradili spletno trgovino in obiskovalcem omogočili osebni prevzem spletnih naročil v Grajski trgovini Friderik na Ljubljanskem gradu. Poleg osebnega prevzema smo omogočili tudi plačilo po povzetju naročila, prav tako v Grajski trgovini.

Večja projekta v sklopu spletne trgovine v letu 2021 sta bila nadgradnja sistema Presta Shop ter vzpostavitev povezave s prodajnim programom SAOP iCenter za avtomatsko obdelavo spletnih naročil in izstavljanje računov končnim kupcem na spletu.

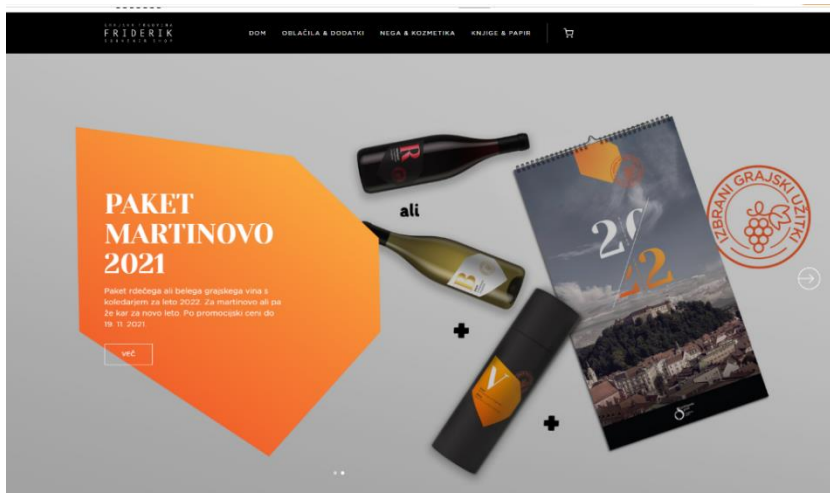
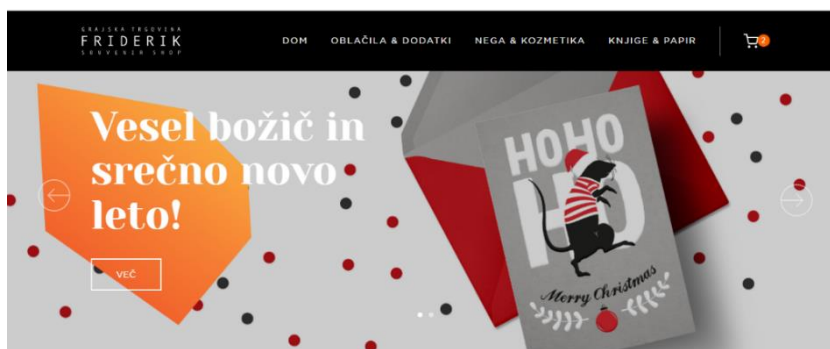
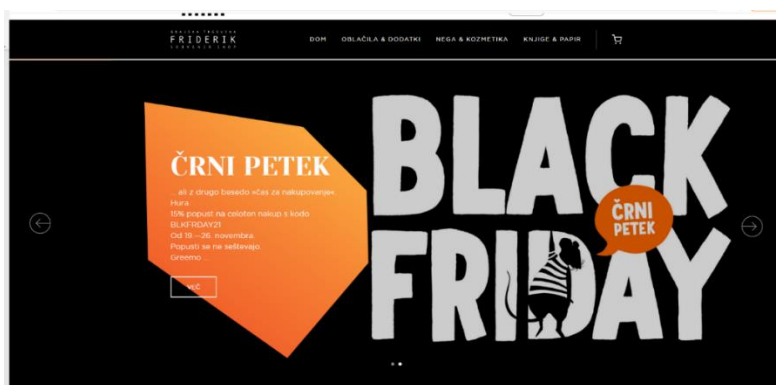
V začetku leta 2021 je spletna trgovina Friderik (po manj kot pol leta delovanja) dobila strokovno potrditev in na tekmovanju NETKO 2021 zmagala v kategoriji »Naj spletna trgovina«.

Oktobra 2021 je minilo eno leto od odprtja Friderikove spletne trgovine, zato smo ob tej priložnosti kupcem ponudili poseben popust.

Vse leto smo pripravljali različne ugodnosti in paketne ponudbe, od svetovno znanega črnega petka do praznične decembrske ponudbe in paketa za martinovanje v novembru.

V začetku leta smo odprli tudi poslovni profil na Amazonu in začeli s prodajo. Na spletni platformi smo objavili izdelke, ki so se izkazali za najbolj privlačne prodajne izdelke v Grajski trgovini ter naši lastni spletni trgovini (pravljica *Friderik, grajska podgana*, v angleščini in italijanščini, knjiga *Jedi časov, časi jedi* v angleščini, ter Friderikove emajlirane izdelke, lonček, džezva in krožnik).

V ponudbo grajske trgovine smo dodali tudi izdelke, ki so se navezovali načasne razstave v dvoranih Ljubljanskega gradu. Od večje razstave *Za devetimi gorami*, katere spremljevalni artikli so bile različne knjige s slovenskim pravljicami in pripovedkami, do unikatnih kreacij razstave *Things I Miss*, ter nakita iz srebra, katerih kosi so se navezovali na naravo Grajskega griča ter sobivanja človeka in narave v mestu.

V sredini leta smo tudi izdali kulinarčni koledar za leto 2022, ki je bil zasnovan na podlagi knjige *Jedi časov, časi jedi*.

Pri širjenju ponudbe izdelkov na prvo mesto postavljamo smernice dolgoročnega trajnostnega razvoja. Strmimo tudi k temu, da izdelki, ki so narejeni za Ljubljanski grad, prihajajo pretežno iz rok lokalnih in slovenskih oblikovalcev.

Friderik kot maskota se je na TikToku predstavljal in zabaval gledalce v kratkih 15–180-sekundnih videoposnetkih. Do konca leta smo zabeležili 853 sledilcev in objavili 93 videoposnetkov, ki so zbrali skupaj 109.682 ogledov.

Oglaševanje blagovne znamke Friderik na Letališču Jožeta Pučnika

V letu 2021 smo imeli tudi digitalno kampanjo za spletno trgovino Friderik. Kampanjo smo prilagajali glede na ponudbo in tematske priložnosti.

Podoba Friderika krasi tudi bankomat na Ljubljanskem gradu

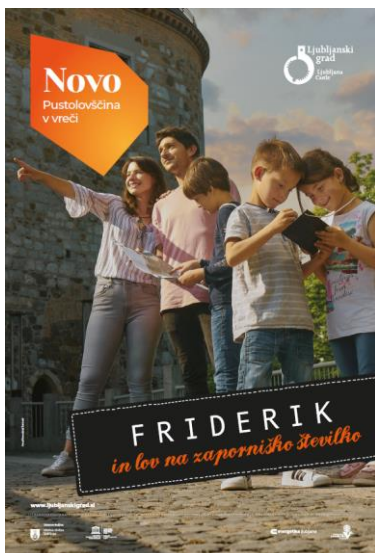
4.3.2.7 Oglaševanje

Do začetka visoke turistične sezone je bilo oglaševanje programskih vsebin prilagojeno razmeram, ki niso omogočale izvedbe prireditev v živo. Še več je bilo digitalnega oglaševanja in povezovanja s sponzorji. Do začetka visoke turistične sezone je bilo oglaševanje programskih vsebin prilagojeno razmeram, ki niso omogočale izvedbe dogodkov v živo. Še več je bilo digitalnega oglaševanja in povezovanja s sponzorji.

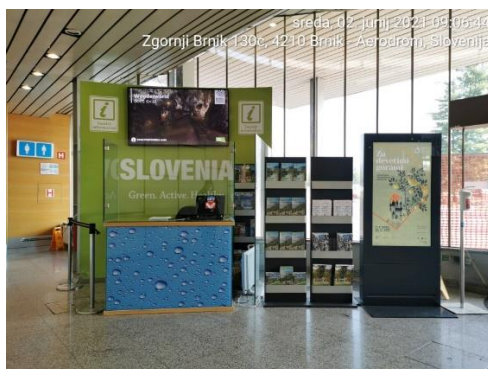
V prvi polovici leta smo sodelovali s platformo *Tretji oder*, na kateri smo predvajali dogodke (in s tem sodelovali tudi pri oglaševanju). Dogodki, izvedeni s skupno močjo, so bili: polovica sezone jazzovskih koncertnih večerov; lutkovna predstava *Friderik, grajska podgana*; spremljevalni program razstave *Za devetimi gorami* in hibridno izveden festival *Godibodi*. Junija smo v celoti začeli z organizacijo dogodkov, razstav in doživetij v živo. Ponudili smo nov doživljajski produkt *Friderik in lov na zaporniško številko*, na Grajskem dvorišču je ljubitelje filmov ob večerih v juliju in avgustu razveseljeval projekt *Film pod zvezdami*, prav tako smo imeli vse poletje na ogled fotografsko razstavo Alana Gelatija »I Shadow«. Jeseni smo začeli novo sezono jazza in izvedli *10. Grajske dneve*. Prav tako smo v letu 2021 ob *10-letnici delovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad* pripravili kampanjo in mesečne nagradne igre. Vsi večji projekti so bili podprti z oglaševanjem – največkrat je bilo to radijsko, zunanje in digitalno oglaševanje, ki smo ga lahko najhitreje prilagodili razmeram. V letu 2021 smo nadaljevali tudi oglaševanje na Googlu – prek Display Networka in z zakupom ključnih besed v okviru Google Grants. Z oglaševanjem ustrezno podpiramo tudi posebne segmente našega delovanja (na primer spletno trgovino *Friderik*, turizem, poroke in najeme), zato so ti v poročilu predstavljeni posebej. Nekaj primerov oglaševanja različnih projektov leta 2021:

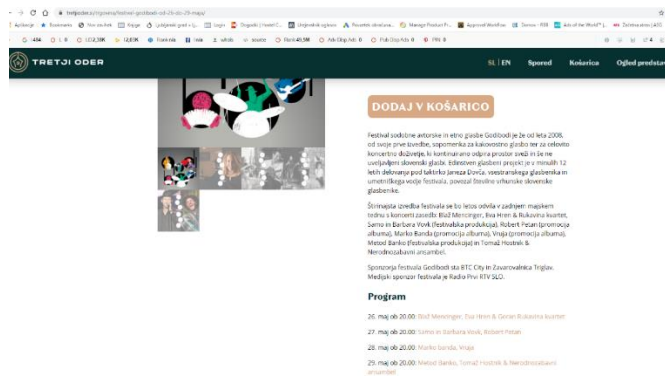
Citylighti (od leve proti desni): *Friderik, grajska podgana*, *10-letnica JZ LG in Grajski december*

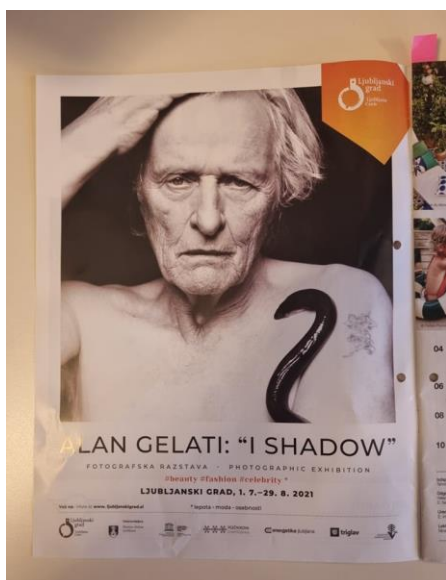
Citylight, Digital CL oglas in TAM TAM oglas za Jazz Club Ljubljanski grad

Oglaševanje razstave Za devetimi gorami na Fraportovih Digital Citylightih in zaključna špica spletnega predvajanja spremljevalnega programa razstave

Tiskani Citylight ter prodaja in oglaševanje na platformi Tretji oder

Tiskani oglas 1/1 v reviji URBAN Citylife in Tam-Tam plakat

Tiskani oglas v Mladini, Tam-Tam plakat ter eden izmed oglasov pred predvajanjem filmov v sklopu tradicionalnega Filma pod zvezdami

Spremembi sestave obiskovalcev, razmerja domači : tuji gosti, se je prilagodilo tudi oglaševanje. V letu 2021 so tako prevladovali enojezični oglasi v domačih medijih. Še vedno pa se z oglaševanjem osredotočamo in želimo približati vsebino Ljubljanskega gradu vsem tistim, ki spoštujejo kulturno dediščino, a jo vedno znova želijo doživeti na nov, atraktiven način. Naše vodilo je predvsem povez(ov)ati moderno s tradicionalnim – z velikim poudarkom in noto trajnosti, ki bo v prihodnosti vedno pomembnejša pri pripravi novih vsebin in produktov.

a. Oglaševanje Hostla Celica

Programski in gostinski del ponudbe Hostla Celice smo v letu 2021 oglaševali predvsem na Facebooku.

Digitalno oglaševanje za nastanitveno dejavnost pa poteka na specializiranih spletnih platformah Hostelworld in Hostelgeeks.

4.3.2.8 Projekti

a. Grajski december

V skladu s takrat veljavnimi vladnimi ukrepi smo morali prilagoditi tudi ponudbo Grajskega decembra. Praznično vzdušje smo pričarali v sklopu projekta praznične Ljubljane od 26. 11. 2021 do 6. 1. 2022. Kot že vrsto let smo Grajsko dvorišče okrasili z živimi božičnimi drevesi v loncih podjetja Zeleno drevo.

Obiskovalci so si lahko grajske vsebine ogledali vsak dan med 10. in 18. uro. Na gradu se je bilo mogoče povzpeti na Razgledni stolp in si praznično prestolnico ogledati z najvišje točke v mestu. Obiskovalci so si lahko ogledali: eksperiment performativnega (avto)portretiranja Urše Premik: 48 v Galeriji S, razstavo *Narava Grajskega griča in sobivanja človeka in narave v mestu* Martine Obid Mlakar in Nataše Grandovec v Peterokotnem stolpu ter druge stalne vsebine. V Hribarjevi dvorani so se vrstili koncerti v okviru Jazz cluba. Izvedeni pa sta bili tudi kaligrafska delavnica pisanja prazničnih voščilnic in predstava *Friderik, grajska podgana*. Grajsko kapelo so krasile jaslice od 26. 11. 2021 do 2. 2. 2022.

4.4 HOSTEL CELICA

V prvem polletju leta 2021 je bilo delovanje Celice zelo okrnjeno, saj je bila namestitvena dejavnost omejena na osebje in prostovoljce UKC Ljubljana. Po sprostitvi ukrepov je hostel v času poletne sezone pa vse do sredine decembra deloval le malo pod zasedenostjo predkoronskega leta 2019. Ob koncu leta je zaradi razmer in omejitev za prečkanje mej tujih turistov obisk upadel, nekatere skupine so odpovedale rezervacije.

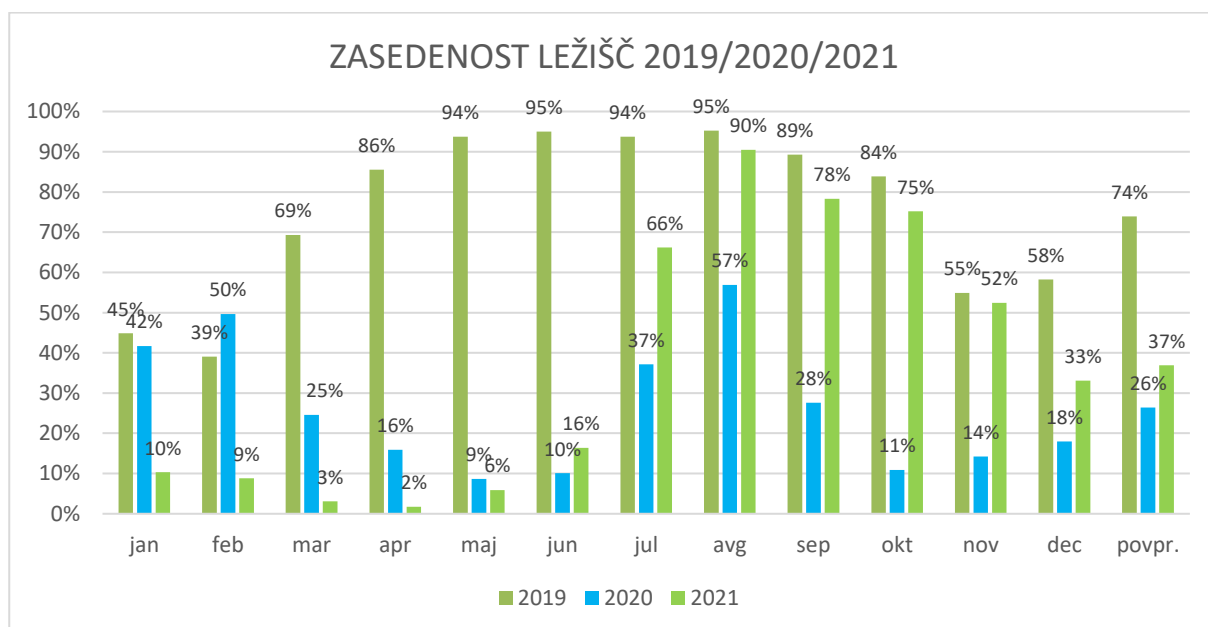
Skupno je Hostel Celica v letu 2021 na trgu ustvaril 346.315 EUR prihodkov (2020: 251.763 EUR).

4.4.1 Namestitvena dejavnost

Hostel Celica ima 29 sob in 92 ležišč z recepcijo, odprto 24 ur na dan vse dni v letu. Zaradi večje varnostne razdalje med ležišči smo v letu 2021 prodajali maksimalno 89 ležišč. S tem nadaljujemo tudi v letu 2022. Dodano vrednost stalne recepcije ohranjamo še naprej in tudi po tem ostajamo nadstandarden hostel.

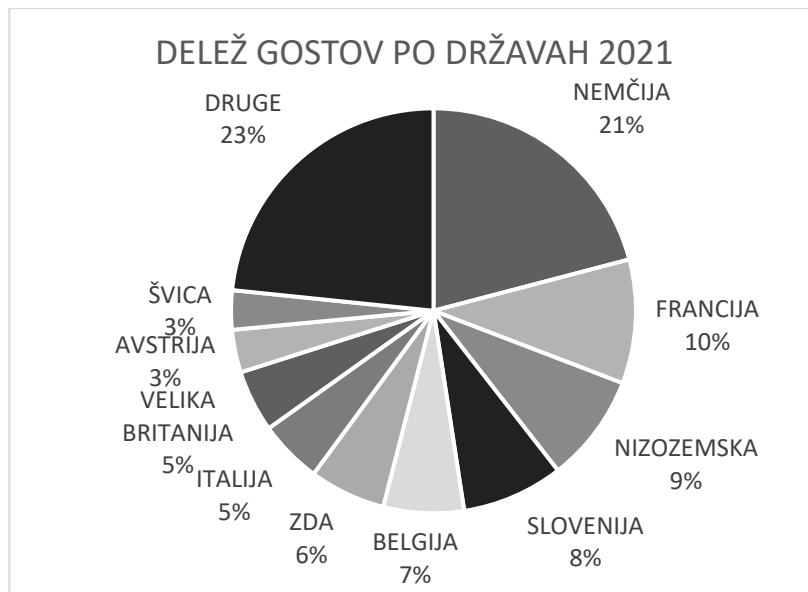
Skupno smo v letu 2021 zaračunali 30.400,09 EUR turistične takse in jo poravnali MOL (2020: 21.783,99 EUR; 2019: 66.034,99 EUR). Redno smo oddajali vsa potrebna poročila in statistike prek sistema e-Turizem.

Hostel Celica je v letu 2021 z vključeno namestitvijo zdravstvenih delavcev zabeležil povprečno 37-odstotno zasedenost ležišč (2020: 26 %, 2019: 74 %). Gostili smo 6535 gostov (2020: 4490; 2019: 14.623 gostov) iz 93 različnih držav in ustvarili 12.372 prenočitev, od tega je zdravstveno osebje ustvarilo 8 odstotkov prenočitev (2020: 8875; 2019: 24.809).

Kot je vidno iz grafa zasedenosti, so bili v lanskem letu v prvi polovici leta praktično le gostje iz UKC. V drugi polovici leta pa je bila zasedenost dobra v primerjavi s predkoronskim letom 2019. Gostje so v tem obdobju prebili v hostlu v povprečju 1,89 noči. Povprečno daljšo dobo prenočitev imamo zaradi nastanitev zdravniškega osebja, ki je pri nas bivalo tudi po mesec dni. (2019: 1,72 noči)

V letu 2021 smo v drugi polovici leta nadaljevali tudi z možnostjo uporabe turističnih bonov in BON21. Skupna vrednost unovčenih turističnih bonov je bila 9254 EUR (2020: 10.035 EUR).

Največ delež gostov v letu 2021 je bil iz Nemčije (21 %; 2020: 25 %), sledijo gostje iz Francije (10 %), Nizozemske (5 %) Slovenije (8 %), Belgije (7 %), ZDA (6 %), Italije (5 %) in Velike Britanije (5 %). V letu 2021 se je ohranila podobna struktura gostov kot leta 2020, imeli smo nekaj več gostov iz evropskih držav, manj je bilo Slovencev, spet pa je bilo več Američanov.

Gostje so nas na spletnih portalih, kjer se oglašujemo (booking.com in hostelworld.com), visoko ocenili, posebej za osebje, čistočo in varnost. Na Hostelworldu je bil rating ob koncu leta še višji kot v letu 2020, in sicer 9,4 (2020: 9,2); na Boking.com smo ohranili oceno 8,7. Gostje pohvalijo storitev, osebje, čistočo in varnost, občasno pa dobimo v komentarjih pripombe, da je v sobah preveč postelj, vsake toliko tudi zaradi lokacije Metelkove, ki je večini gostom zelo všeč, nekaterim pa tudi ne.

4.4.2 Gostinska dejavnost

Gostinska dejavnost je v letu 2021 doživela največ sprememb. Z dolgim zaprtjem smo izgubili vse občasne sodelavce (študente) in vodjo kuhinje. V spomladanskem času, ko smo gostinstvo lahko odprli za zunanjo javnost, smo poskusili ponovno vzpostaviti gostinsko dejavnost v času kosila. Kljub številnim razpisom nam ni uspelo pridobiti dovolj osebja in negotove razmere so nakazale, da bo celotno gostinsko ponudbo treba prilagoditi spremenjenim razmeram na trgu.

V začetku poletja smo se odločili, da nadaljujemo z manjšo gostinsko ekipo stalnih sodelavcev in večjo pozornost namenimo namestitvenim gostom s kakovostnimi zajtrki in poletnimi večernimi kulinaricnimi piknik dogodki. Prav tako smo poskrbeli za gostinsko ponudbo ob torkovih koncertih

in obroke za štiri tedne počitniškega varstva otrok na gradu. V jesenskem in zimskem delu smo gostili tudi več skupin in jim zagotovili polni penzion.

Samopostrežni zajtrk smo predstavili v osrednji gostinski prostor, gostom ponudili več pri nas narejenih namazov, granolo, domač kruh in metin čaj z nabrano meto z našega vrta.

Zajtrk je bil pri gostih zelo lepo sprejet in ustvarja domače vzdušje v dopoldanskem času v skupnih prostorih hostla.

Pri prodaji pijače smo nadaljevali z lokalnimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, pri nas lahko gostje naročijo tudi lokalno grajsko vino. Gostinski del je za zunanje obiskovalce odprt v dopoldanskem času med delovnikom, gosti hostla pa lahko uporabijo gostinske storitve vse dni za zdaj od 7. do 22. ure.

4.4.3 Dodatne storitve

Poleg namestitev so gostje uporabljali tudi dodatne storitve, za katere smo se odločili, da jih ponudimo kot dodano vrednost: ugoden nakup grajskih kart, izposoja koles, prevoz z letališča in nanj, najem avtomobila, organizacijo izletov po Sloveniji, pralnico, shranjevanje prtljage, sef, brezplačni dostop do interneta, info točko, Turistično kartico Ljubljana in prodajo spominkov. Ob koncu leta smo spominke dopolnili z uporabnimi trajnostnimi izdelki pod našo zeleno znamko THINK. ACT. SHARE. Vsi izdelki so narejeni iz trajnostnih materialov in goste spodbujajo k ponovni uporabi (lonček za kavo, čaj iz reciklirane plastike; posoda za hrano za večkratno uporabo; bidon – spodbuja k pitju vode iz pipe).

Gostom smo ponudili tudi trajnosten brezplačen najem dežnikov, ko jih potrebujejo.

Galerija Srečišče je še naprej poleg galerijskega dela opravljala vlogo manjše konferenčne sobe, ki jo je mogoče najeti za zaključene skupine, novinarske konference in druge prireditve. Naša prednost je možnost dodatne gostinske ponudbe, ki je spremljevalni del takih dogodkov in jo lahko oblikujemo glede na želje naročnikov.

V letu smo 2021 smo začeli pripravljati celostno ponudbo manjših pogostitev ob najemu, ki bo na voljo gostom v letu 2022.

Za zaključene skupine smo po dogovoru organizirali vodene ogledе, poleg tega pa so receptorji ob povpraševanju redno vsak dan ob 13. uri izvajali krajše vodene ogledе. Vodene ogledе in predstavitev Celice smo pripravili tudi za blogerje in novinarje, ki so še vedno izjemno navdušeni nad zgodbo in urejenostjo Celice ter o nas širijo dober glas.

Konec oktobra nas je obiskal znani vplivnež Luisito Comuica (37,7 milijona naročnikov na kanalu YouTube), ki je o Celici naredil poseben filmček, ta ima v začetku leta 2022 že več kot 1,5 milijona ogledov.

Lusito Comunica, YouTube, prispevek o Celici

4.4.4 Sodelovanje z UKC Ljubljana in prilagoditve zaradi covid-19

V prvi polovici leta in konec novembra ter decembra je pri nas bivalo večje število zdravstvenega osebja in prostovoljcev. V ta namen je bil z UKC Ljubljana sklenjen sporazum za plačljivo namestitev zdravstvenega osebja. Pri tem smo se dogovorili za zelo prilagojene cene sob, ki so pokrivalе le del stroškov upravljanja.

V času od 21. marca do 24. maja ter od 2. novembra do konca leta je zdravstveno osebje pri nas ustvarilo več kot 1700 prenočitev, kar pomeni 65 odstotkov slovenskih prenočitev in 13 odstotkov vseh prenočitev v letu 2020. Vsi so se pri nas dobro počutili, komunikacija in sodelovanje s službami UKCLJ sta bila zelo dobra.

Zaradi epidemije covid-19 in smernic NIJZ smo pri poslovanju in delu v hostlu ter restavraciji sprejeli in vpeljali preventivne in zaščitne ukrepe, ki jih morajo upoštevati zaposleni in gostje, ter sprotno prilagajali ureditev v hostlu. V lanskem letu smo imeli tudi tri inšpekcijske nadzore v zvezi s koronaukrepi, ki niso pokazali nepravilnosti.

Vse do decembra, ko se je ljubljanska covid točka preselila, smo Zdravstvenemu domu Ljubljana pomagali pri vzpostavitvi covid točke za odvzem brisov na Metelkovi, tako da smo mu omogočili priklop elektrike in spletno povezavo.

4.5 TRAJNOSTNO DELOVANJE ZAVODA

Hostel Celica je že nekaj let član Zelene sheme slovenskega turizma in prejemnik mednarodnega certifikata za trajnost, ki ga periodično s svojim delom tudi obnavlja. V preteklem obdobju smo se odločili, da trajnostno delovanje nadgradimo tudi na Ljubljanskem gradu kot najbolj obiskani turistični točki v Sloveniji in tako postanemo zgled trajnostnega razvoja slovenskega turizma.

V letu 2021 smo pridobili mednarodni trajnostni certifikat Zeleni ključ: Ljubljanski grad v kategoriji turističnih atrakcij in Hostel Celica v kategoriji namestitvenih obratov. S tem je Ljubljanski grad postal del Zelene sheme slovenskega turizma in se zavezal k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje.

Celostna grafična podoba trajnostne vizije

Po pridobitvi Zelenega ključa smo na MGRT kandidirali za sredstva na Javnem razpisu za spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za turistične nastanitve in gostinske ponudnike ter pridobili 5000 EUR sredstev, ki smo jih namenili za informiranje in promocijo trajnostne ponudbe. V letu 2021 smo tako sledili zastavljeni trajnostni viziji in med zaposlenimi širili dobre prakse za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje;

- izvedli smo letno izobraževanje o naših trajnostni viziji znotraj vseh enot v okviru javnega zavoda;
- spodbujali smo zaposlene k uporabi javnega prevoza in koles za prihod na delo;
- poudarjali smo pomen pitne vode v Ljubljani in s podarjenim trajnostnim bidonom spodbujali k uporabi vode iz pipe;
- poudarili smo pomen pravilnega ločevanja odpadkov in zmanjševanje odpadkov, kjer je to mogoče;
- v okviru promocije zdravja na delovnem mestu smo izvedli dve čistilni akciji v marcu in maju, katerih namen je bil na eni strani izboljšati počutje na delovnem mestu in na drugi strani ozaveščati zaposlene o pomenu čistega okolja in skrbi zanj.

4.5.1 Ljubljanski grad

V sklopu pridobljenega trajnostnega certifikata Zeleni ključ smo v letu 2021 sledili zastavljenim ciljem in jih uresničili z naslednjimi aktivnostmi:

- za službene poti po mestu so se uporabljala električna vozila,
- med obiskovalci smo promovirali ljubljansko pitno vodo in spodbujali k uporabi pitnikov na gradu;
- pospeševali smo trajnostni dostop na grad: s tirno vzpenjačo oziroma električnim vlakcem Urban;
- namestili in ustrezno označili smo številne ločevalne koše;
- praznična okrasitev Grajskega dvorišča je bila izvedena z živimi božičnimi drevesi podjetja Zeleno drevo, ki se po koncu okrasitve vrnejo v naravo;
- v Grajski trgovini Friderik smo kot prodajne artikle uvedli trajnostno naravnane izdelke, sodelovali smo z lokalnimi ponudniki, ki uporabljajo trajnostne materiale.

Veliko pozornost smo namenili tiskovinam in zmanjševanju porabe papirja:

- uporabljati smo začeli izključno recikliran papir;
- zmanjšali smo porabo papirja pri vsakodnevem tiskanju;
- zmanjšali smo število tiskovin in tisk na ekološki papir: veliko mesečnih zloženek je bilo dostopnih v digitalni obliki;
- zmanjšali smo število izdanih fizičnih vstopnic in prešli na digitalne vstopnice: uvedli smo hitri nakup vstopnic prek QR-kode;
- pospeševali smo spletno prodajo vstopnic.

Ljubljanski grad z rednim vzdrževanjem hladilno-ogrevalnih sistemov spremlja in skrbi za optimalno porabo energije. V vseh prostorih so nameščene tudi LED-sijalke, prižiganje luči pa je senzorsko. Poleg tega uporabljamo banko ledu, ki omogoča hlajenje prostorov in ob tem mnogo nižjo porabo energije.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo in družbena odgovornost:

- Sodelovali smo z lokalnimi ustvarjalci trajnostnih vsebin na področju kulturno-umetniškega programa: v Galeriji S smo gostili razstavo (konstrukt – koncept: Tina Princ) *#Življenje in naracija*« *Things I miss* od 17. 6. do 10. 10. 2021. Koncept je bil osredotočen na krožno oblikovanje, trajnost, zavedanje in ohranjanje človeških vrednot, gre za koncept z vizijo in poslanstvom spreminjanja odnosa do bivanja, potrošnje, nakupa, porabe in uporabe. V sklopu razstave smo v Grajski trgovini Friderik prodajali oblačila, izdelana iz bukovih vlaken.

Avtorica: Nika Holcl Praper

- S ponudniki gostinskih storitev na gradu smo sodelovali tako pri snovanju skupnih integralnih produktov (Dober tek po grajsko, Večerja v vinogradu, Večerja nad mestom) kot tudi pri zgodbi vinske trte in grajskega vina.

Dober tek po grajsko

Večerja nad mesto z Brunom Šulmanom

Večerja v vinogradu

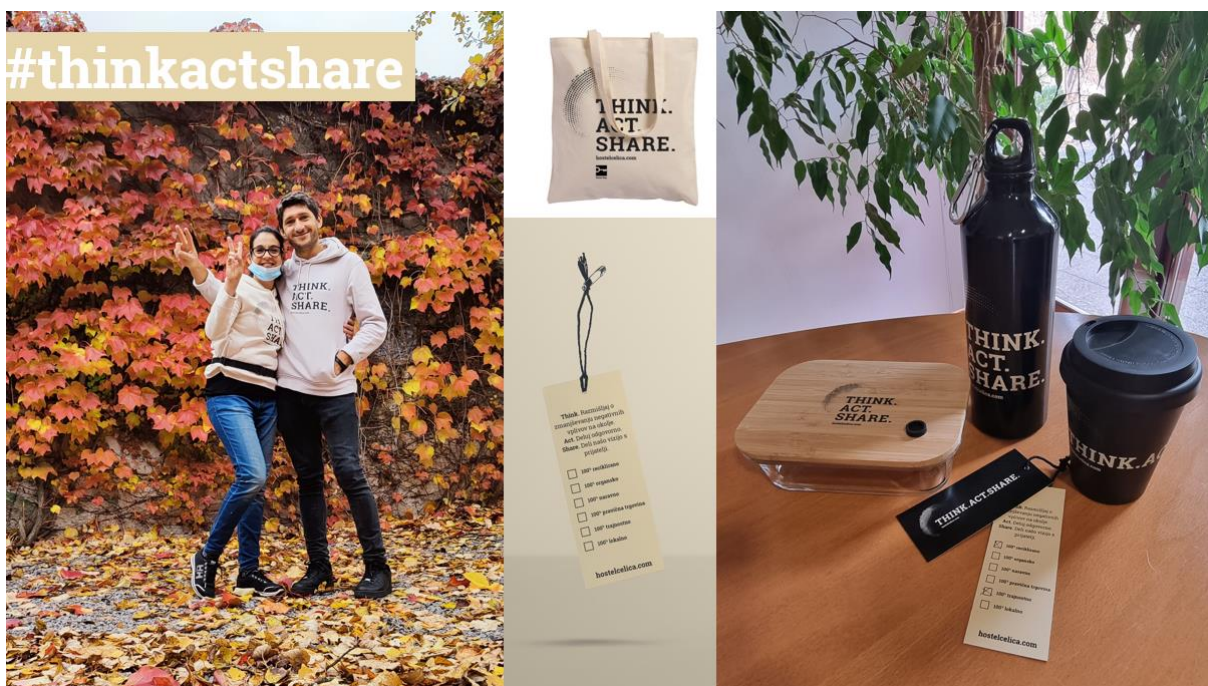
- Omogočili smo ogled vsebin in kulturno-umetniškega programa različnim skupinam oseb s posebnimi potrebami, ki imajo tudi posebne ugodnosti.
- Sodelovali smo z različnimi institucijami in jim podarili svoje programske vsebine: na primer predstava *Friderik, grajska podgana* za Junake tretjega nadstropja.
- Odzvali smo se na družbeno koristne akcije ozaveščanja javnosti; na primer z nošenjem roza pentlje v rožnatem oktobru, z izobešanjem rdeče pentlje ob svetovnem dnevu aidsa in z občasnimi obarvanji gradu v podporo takšnim akcijam.

4.5.2 Hostel Celica

Na trajnostno strategijo v hostlu vizualno opozarjamo z napisi – THINK, ACT in SHARE. THINK (Misli) goste in zaposlene spodbuja k razmišljanju o trajnosti ter zavedanju o njenem pomenu. ACT (Deluj) nagovarja k dejavni udeležbi in uresničevanju ciljev, ki smo si jih zastavili, in k ustreznim ukrepom. SHARE (Deli) pa vabi k širjenju zamisli o trajnostni viziji Hostla Celica.

V letošnjem letu smo nadgradili informacijsko gradivo po hostlu s tablo ob recepciji, ki gostom in obiskovalcem podrobneje predstavi naša trajnostna prizadevanja.

S pomočjo oblikovalke so nastala tudi delovna oblačila in uporabni trajnostni izdelki (bidon za pitno vodo, trajnostna skodelica za kavo ali čaj, zobna ščetka, posoda za hrano, dežnik – ponujamo tudi možnost najema) s posebno blagovno znamko THINK.ACT.SHARE., ki sedaj tudi vizualno spodbuja k aktivnostim za boljšo prihodnost našega okolja.

Delovna obleka in prodajni artikli

V Celici uresničujemo zastavljeno trajnostno vizijo in skrbimo za trajnostno delovanje na različnih področjih. V letu 2021 smo uresničili zastavljene cilje:

- Ekipa vrtnarjev je v spomladanskih mesecih razširila zeliščni vrt. Zelišča že uporabljamo v kuhinji in baru ter tako ponujamo dodatno svežino izbranim jedem in pijači.

- Sodelovali smo pri skupni čistilni akciji LG, pometli in počistili igrišče na Metelkovi ob dnevu Zemlje.
- Projekti kroženja/ponovne uporabe:
 - V hostlu smo razširili kotiček SWAP, kjer si gostje lahko izmenjajo stvari in predvsem oblačila. Pravila so preprosta – nekaj pustiš – nekaj vzameš in s tem zmanjšuješ nakupe novih stvari in obremenjevanje okolja.

Izmenjevalni kotiček

- Hostelske rjuhe, ki bi jih zavrgli zaradi obrabe ali manjših madežev, smo ponovno uporabili v projektu slikarska platna. Sodelavec Eduardo jih je s posebnim postopkom premazovanja preobrazil v prava slikarska platna. Postopek smo delili na naših spletnih in družbenih omrežjih ter tudi v hostlu.

Ponovna uporaba odpadnih rjuh

- No maw may – v spomladanskem času pustimo naše zelenice dalj časa nepokošene, da zacvetijo in omogočijo pašo urbanim čebelam in čmrljem. Letos smo opazili, da je tudi naš hotel za žuželke v tem času polno naseljen s čmrlji.

Celični vrt

- Pozornost smo namenili tudi pridobivanju lokalnih ponudnikov živil in pijače:
 - pri zajtrku strežemo slovenski med, slovenska jajca talne reje, slovenske mlečne izdelke in pripravljamo namaz z zelišči z lastnega vrta, domač metin čaj, samopostrežni zajtrk je pripravljen iz živil, ki jih dobavljajo v večjih pakiranjih, da ne ustvarjamo odpadkov z mini embalažami;

- v baru ponujamo pijačo v povratni embalaži in embalaži, ki ne vsebuje plastike;
- za pripravo koktajlov uporabljamo meto z našega vrta;

- v baru si gostje lahko naročijo vino iz ljubljanskega grajskega vinograda – Grajsko vino.
- Gostje so v letu 2021 prihajali s svojimi kolesi, najem naših koles pa se je to sezono v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 10 odstotkov.
- Vsi koncerti/jam sessioni na letnem vrtu v poletni sezoni so bili izvedeni v sodelovanju z lokalnim kulturno-umetniškim društvom KUD Sestava, ki za koncerte, literarne večere in predavanja povabi večinoma lokalne umetnike. Dogodkov se udeležujejo lokalni prebivalci in naši gostje, ki s tem spoznavajo in doživijo del slovenske kulture.

Ob skupnih kolegijih z zaposlenimi smo obnovili svoje trajnostne usmeritve in veliko pozornost namenili varčevanju z energijo, recikliranju odpadkov in promociji lokalnih ponudnikov storitev.

4.6 Nastanek morebitnih nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa

Ob izvajanju javne službe Ljubljanskega gradu ni bilo zaslediti nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa.

4.7 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta

4.7.1 Program izvajanja javne službe

Kulturno-umetniški program

Na področju glasbenega programa smo v leto 2021 vstopili s ciljem, da še naprej ohranjamo izvedbo kakovostnih glasbenih vsebin ter prepoznavnost Ljubljanskega gradu kot prizorišča za tovrstni program. Kontinuiteto izvedbe vsebin so seveda že na začetku leta pogojevali omejitveni ukrepi na področju izvedbe kulturnih dogodkov. Glasbeni program smo začeli izvajati februarja, ko so se začeli spletni prenosi koncertov v sklopu programa Jazz Club Ljubljanski grad. Festival *Godibodi* konec maja je bil eden izmed prvih glasbenih dogodkov v prestolnici po delni sprostitev ukrepov, izveden ob navzočnosti občinstva, vzporedno je potekal spletni prenos. Septembra smo jesenski del programa Jazz Cluba začeli izvajati v živo v Skalni dvorani ter program po krajši prekinitvi v novembru decembra preselili v Hribarjevo dvorano, ki je omogočala izvedbo koncertnih večerov v skladu z novimi omejitvami. Kljub temu da so kontinuiteto izvedbe programskega sklopa dvakrat prekinili

omejitveni ukrepi, programski sklop ocenjujemo kot uspešen, saj smo svojim obiskovalcem skoraj vse leto zagotavljali kakovostne glasbene vsebine.

Tudi likovno-galerijski program v letu 2021 lahko ocenimo kot uspešnejši v primerjavi s predhodnim letom. Na novo smo postavili osem od devetih v tem letu predvidenih razstav, ki so sledile strateškim usmeritvam, da so prilagojene strukturi naših obiskovalcev in da so vizualno privlačne. Med izvedenimi velja posebej izpostaviti poletno fotografsko razstavo Alana Gelatija »I Shadow« in razstavo ilustracij Ančke Gošnik Godec *Lučka Regrat*. Vsekakor pa je epidemija vplivala na obisk posameznih razstav, ta je bil sicer nekoliko višji v primerjavi z letom prej, a še vedno krepko pod ravnijo obiska likovno-galerijskega programa v letu 2019.

V sklopu Uprizoritvenega programa, ki je sicer po obsegu najmanjši izmed programskih sklopov Ljubljanskega gradu, smo tako v spletni, hibridni in obliki v živo izvedli več ponovitev predstave *Friderik, grajska podgana*, ki je premiero doživela jeseni 2020. Na podlagi števila prodanih vstopnic ocenjujemo ta programski sklop kot uspešen, posledično smo tudi zaradi dobrega zanimanja decembrske izvedbe razstav nadgradili z obiskom in nagovorom dedka Mraza ter izvedbo preselili v Hribarjevo dvorano, ki sprejme več obiskovalcev.

V letu 2021 smo v sklopu Izobraževalnega programa izvedli večino prireditev v sklopu spremljevalnega programa razstave *Za devetimi gorami*, ki smo ga predstavili iz leta 2020, in tudi ostalih prireditev, načrtovanih za to obdobje. Kljub temu da so tudi v tem programskem sklopu izvedbo prireditev omejevali (občasno tudi prepovedovali) ukrepi za preprečevanje širjenja virusa, smo večino načrtovanih prireditev izvedli, sicer tudi s terminskimi in deloma vsebinskimi prilagoditvami, v nekaterih primerih pa tudi z izvedbo spletnih prenosov. Kot uspeh si štejemo dejstvo, da nam je v preteklih letih na tem področju uspelo oblikovati zvesto občinstvo, ki se je v veliki meri k nam vračalo tudi v letu 2021.

V sklopu tradicionalnih prireditev je v primerjavi z obdobjem pred epidemijo prišlo do največjega upada števila izvedenih prireditev, izmed večjih smo v letu 2021 izvedli zgolj projekt *Grajski piskači* in tudi *10. Grajske dneve*, ki so bili zaradi ukrepov prestavljeni kar dvakrat, najprej iz maja 2020 v maj 2021, nato pa v september 2021, kljub temu pa je jubilejna izvedba dosegla velik odmev med obiskovalci, kar lahko pripišemo okrepljenemu dvodnevemu programskemu dogajanju ter seveda že dalj časa prepoznavni prireditvi.

Glede na okoliščine si kot uspeh v letu 2021 lahko štejemo tudi izvedbo *Filma pod zvezdami*, kjer se je izkazal pomen že dalj časa široko prepoznavne prireditve oziroma festivala. Kljub številnim omejitvam se je med izvedbo izkazalo, da ima *Film pod zvezdami*, ki ga vsako leto izvedemo v sodelovanju z javnim zavodom Kinodvor, zvesto in predvsem kakovostnih filmov željno občinstvo. V letu 2021 je k temu pripomoglo tudi dejstvo, da je bilo v program uvrščenih kar 12 predpremier.

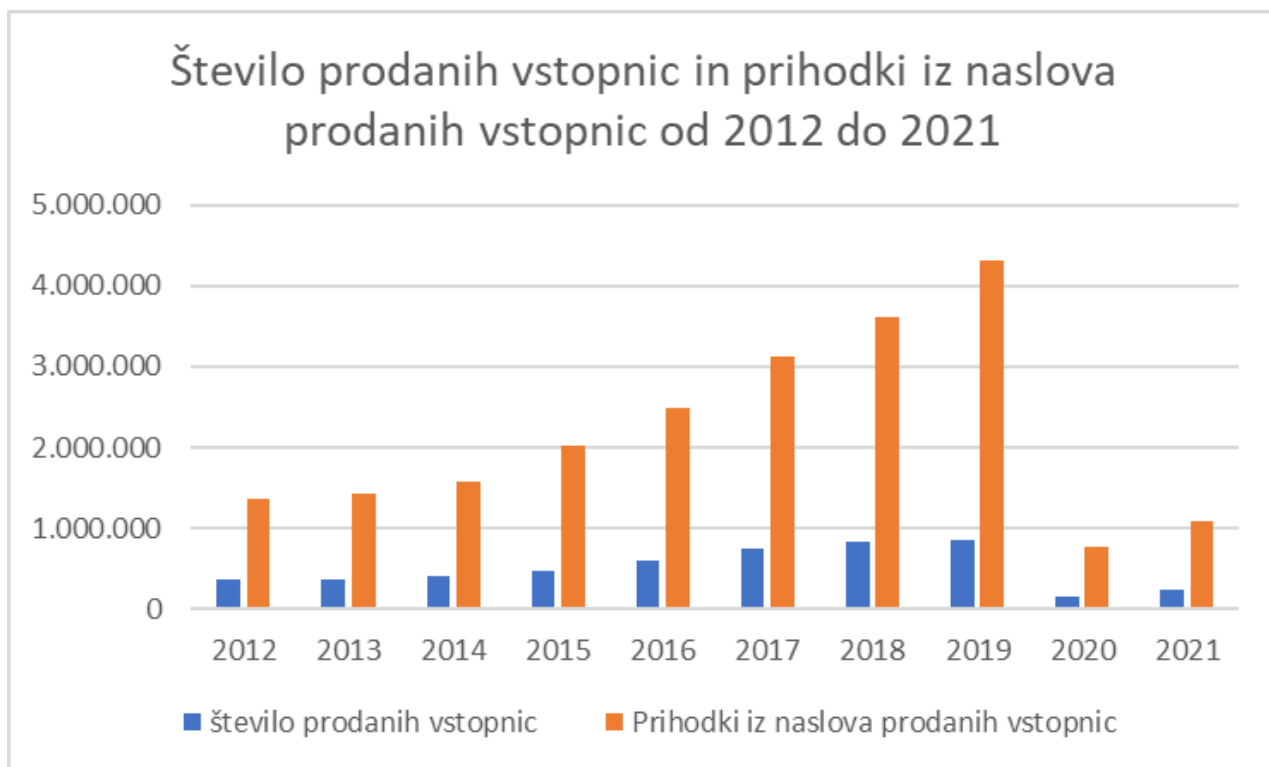
Muzejsko-razstavni program smo v letu 2021 nadgradili z novim produktom *Friderik in lov na zaporniško številko*, s katerim družine na igriv način skozi naloge in izzive spoznavajo Ljubljanski grad in Grajski grič. Kljub temu da je bil muzejsko-razstavni program obiskan nekoliko bolje kot v letu 2020, je obisk še vedno krepko manjši, kot je bil v obdobju pred epidemijo. V letu 2021 so se ukrepi še posebej odražali v zelo nizkem obisku šolskih skupin.

V letu 2021 je epidemija najbolj zaznamovala izvedbo kulturno-umetniškega programa v Hostlu Celica, saj z izjemo Galerije Srečišče na tej lokaciji ne obstaja prostor, ki bi bil v prvi vrsti namenjen izvedbi kulturno-umetniških dogodkov. Hostel je prvenstveno namenjen prenočitveni in gostinski dejavnosti, omejitveni ukrepi pa so pogosto poleg naštetih v istih prostorih prepovedovali sočasno izvedbo dogodkov kulturnoumetniške narave. Posledično se je v primerjavi s preteklimi leti občutno zmanjšalo število prireditev, kljub temu pa smo jih lani na tej lokaciji izvedli 38 – od teh večino glasbene narave v poletnem času.

4.7.2 Program izvajanja drugih dejavnosti, namenjenih izvajanju dejavnosti javne službe

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020	2021/2012
Število prehodov	952.738	1.016.829	1.129.049	1.190.441	1.246.823	1.373.319	1.316.339	1.336.190	313.964	460.355	1,47	0,48
% prodanih vstopnic v prehodih	38,07	36,06	37,13	39,30	47,76	54,42	63,15	64,18	49,22	51,36	1,04	1,35
Število prodanih vstopnic	362.725	366.707	419.194	467.861	595.421	747.371	831.315	857.533	154.541	236.453	1,53	0,65
Prihodki iz naslova prodanih vstopnic	1.361.268	1.426.085	1.578.364	2.027.549	2.484.546	3.116.101	3.618.098	4.309.804	765.815	1.091.928	1,43	0,80
Povprečni prihodek od prodane vozovnice	3,75	3,89	3,77	4,33	4,17	4,17	4,35	5,03	4,96	4,62	0,93	1,23

*Podatek pri letu 2016 vsebuje vse vstopnice, tudi tiste za kulturne prireditve, saj smo s tem letom prešli na enoten sistem blagajniškega poslovanja.

Leta 2021 smo skupno prodali 236.453 vstopnic in tako ustvarili 1.091.928 EUR prihodkov. Spremenila se je struktura obiskovalcev. Med obiskovalci, ki jih zajamemo v statistiki prodanih turističnih vstopnic, smo zabeležili 37 odstotkov domačih in 63 odstotkov tujih obiskovalcev. Med tujci prevladujejo obiskovalci iz Nemčije, Italije, Francije, Nizozemske, Madžarske in Avstrije.

4.8 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja

Javni zavod Ljubljanski grad je leta 2021 zagotavljal gospodarno in učinkovito ravnanje z razpoložljivimi sredstvi.

Delež prihodkov za izvajanje javne službe v celotnih prihodkih znaša 83,81 %.

4.9 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

v/na (naziv proračunskega uporabnika)

JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD	
<i>(sedež proračunskega uporabnika, šifra in matična številka)</i>	
GRAJSKA PLANOTA 1, 1001 LJUBLJANA	
Šifra:	38628
Matična številka:	3887359
<p>Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.</p> <p>Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev, in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.</p> <p>Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v/na <i>(naziv proračunskega uporabnika)</i></p>	
JAVNEMU ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
Oceno podajam na podlagi:	
* ocene notranje revizijske službe za področji:	
* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:	
* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna...)	
V/Na <i>(naziv proračunskega uporabnika)</i>	
JAVNEMU ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
je vzpostavljen(o):	
1. primerno kontrolno okolje <i>(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):</i>	
a) na/v celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	

<i>d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
2. upravljanje s tveganji:	
2.1 cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na/v celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
2.2 tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na/v celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
<i>a) na celotnem poslovanju,</i>	
<i>b) na pretežnem delu poslovanja,</i>	x
<i>c) na posameznih področjih poslovanja,</i>	
<i>d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,</i>	
<i>e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi</i>	
5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	

a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.	
6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) z lastno notranje revizijsko službo,	
b) s skupno notranje revizijsko službo,	X
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	
d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.	
ad b) Navedite naziv skupne notranje revizijske službe : Služba za notranjo revizijo MU MOL.	
Sedež in matična številka skupne notranje revizijske službe: Slovenska cesta 44, 1000 Ljubljana	
Matična številka:	5874025
V letu 2021 (leto, na katero se Izjava nanaša) sem na področju notranjega nadzora izvedla naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):	
– Izvedena je bila notranja revizija področja Javni prevoz potnikov – tirna vzpenjača, Službe za notranjo revizijo, kjer večje pomanjkljivosti niso bile ugotovljene;	
Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje): Ocenjujemo, da na/v pretežnem delu poslovanja obvladujemo tveganja.	
Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:	
Direktorica, Mateja Avbelj Valentan	
Datum podpisa predstojnika:	
15. 2. 2022	

4.10 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli

Kulturno-umetniški program

Zastavljeni cilji pri izvedbi kulturno-umetniškega programa za leto 2021 so bili na podlagi izkušenj iz leta 2020 določeni z mislijo, da bo delovanje zavoda na področju kulture in umetnosti še vedno pod močnim vplivom razširjenosti virusa. Zaradi izvedbe več ne načrtovanih prireditev ocenjujemo, da smo zastavljene cilje na tem področju v veliki meri dosegli, kljub temu da smo morali izvedbo njihovega znatnega dela terminsko, vsebinsko in izvedbeno prilagoditi. Na področjih, kjer načrtovanih ciljev nismo v popolnosti dosegli, lahko to pripišemo predvsem vsakokratnim ukrepom za omejitev širjenja virusa, ki so močno omejevali izvedbo nekaterih naših prireditev.

4.11 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja

Poslanstvo Ljubljanskega gradu je predstavitev premične in nepremične kulturne dediščine, katere skrbnik je zavod. S stalnimi muzejskimi postavitvami na Ljubljanskem gradu kot najbolj obiskani turistični točki v Sloveniji predvsem prek tujih obiskovalcev dejavno predstavljamo kulturno dediščino Ljubljanskega gradu in Slovenije ter tako krepimo prepoznavnost Slovenije in Ljubljane v tujini, poleg tega pa ta učinek vsako leto povečujemo z vsebinsko raznolikimi in strokovno izvedenimi vodenimi ogledi ter preostalimi turističnimi produkti, ki udeležencem ponujajo celovit vpogled v bogato in zanimivo preteklost Ljubljanskega gradu ter njegove ožje okolice.

Kulturno-umetniški program z izvedbo kulturnih prireditev na področju glasbenega, likovno-galerijskega, uprizoritvenega, izobraževalnega, filmskega programa in tradicionalnih prireditev sooblikuje celovito kulturno in turistično ponudbo v Ljubljani in tako pri domačih obiskovalcih dviguje zavest in védenje o slovenski kulturi, hkrati pa povečuje njeno prepoznavnost pri tujih obiskovalcih posameznih programskih vsebin. Dostopnost programov povečujemo z vključevanjem v različne akcije; prizadevamo si, da bi tovrstne vsebine postale še dostopnejše za socialno ogrožene ter gibalno in senzorno ovirane obiskovalce.

Spletno stran redno posodabljam z novimi vsebinami in ponudbo, kar uporabnikom omogoča boljši pregled nad dogajanjem na Ljubljanskem gradu, informacije pa so tako postale še dostopnejše. Prek e-trgovine na spletni strani obiskovalcem omogočamo ugodnejši nakup vstopnic za vsebine na Ljubljanskem gradu.

Na Ljubljanskem gradu omogočamo dostop gibalno oviranim, vendar ga zaradi nekaterih danosti in zakonitosti žal ne moremo zagotoviti v celoti. Za gibalno ovirane in osebe s posebnimi potrebami sta zagotovljeni brezplačna vožnja z vzpenjačo in brezplačna vstopnica za grajske vsebine, s klančinami in dvigalom jim omogočamo dostop na Grajsko dvorišče ter v dvorane, kjer poteka kulturno-umetniški program, poleg tega pa jim zagotavljamo prilagojen ogled stalnih postavitev *Slovenska zgodovina* in *Lutkovni muzej*, pa tudi prilagojen ogled grajskega poslopja.

Zavzemamo se za to, da bi bile naše vsebine čim bolj dostopne senzorno oviranim. Tipna maketa Ljubljanskega gradu na Grajskem dvorišču je opremljena z legendo v Braillovi pisavi in latinici; Ljubljanski grad je tako postal senzorno dostopnejši za slepe in slabovidne. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* je opremljena tudi z avdiovodniki in taktili za slepe in slabovidne, *Virtualni grad* pa s podnapisi v trinajstih svetovnih jezikih in v slovenščini za gluhe; stalno postavitev *Kaznilnica* smo naglušnim in gluhim približali z informacijsko-doživljajskim sklopom razstave. Senzorno oviranim je večinoma prilagojena tudi stalna postavitev *Lutkovni muzej* (taktili, avdiovodenje). Vsebine na sistemu avdiovodenja po razstavi *Slovenska zgodovina*, po *Lutkovnem muzeju* in po Ljubljanskem gradu so prilagojene tudi ljudem z okvaro sluha, saj je avdiovodenje opremljeno s sistemom indukcijske zanke. Na Ljubljanskem gradu si prizadevamo, da bi vsem obiskovalcem zagotovili čim boljšo dostopnost, zato se glede na možnosti objekta odločamo za ukrepe, ki so inovativni in vključujejo pametne rešitve.

V izvedbo investicij obnove prireditvenih prostorov in spremljajoče infrastrukture kar največ vključujemo rešitve, ki povečujejo dostopnost prostorov in vsebin gibalno in senzorno oviranim osebam.

Ker tirna vzpenjača deluje vse dni v letu (z izjemo obdobja, ko ukrepi za preprečitev širjenja covid-19 tega ne dovoljujejo), se dostopnost grajskega poslopja in njegove okolice povečuje; vzpenjača prav tako omogoča lažji dostop gibalno oviranim in osebam s posebnimi potrebami. Njeno obratovanje zaradi majhnega ogljičnega odtisa ne škoduje okolju.

Ljubljanski grad je za javnost odprt vse dni v letu (z izjemo obdobja, ko ukrepi za preprečitev širjenja covid-19 tega ne dovoljujejo), obiskovalcem je tako v vseh letnih časih na voljo raznovrstna kulturno-umetniška in turistična ponudba. Prizadevamo si, da bi bila ta namenjena vsem starostnim skupinam, domačim in tujim obiskovalcem, ljudem z različnimi zanimanji in pričakovanji v zvezi z obiskom.

5. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE TER OBRATOVANJE IN NAKUP OPREME

5.1 Investicije

S Pogodbo o financiranju investicij javnega zavoda Ljubljanski grad za leto 2021 smo od ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana prejeli sredstva v višini 500.000 EUR za izvedbo projektov:

- 1. Obnova srednjeveškega obzidja pri tirni vzpenjači (150.000 EUR):** Izdelali smo investicijsko in projektno dokumentacijo. Obstoječe ruševine smo sanirali in zaščitili pred nadaljnjim propadanjem. Obnova je vključevala čiščenje, statično sanacijo z injektiranjem, fugiranje in delno dozidavo oziroma nadzidavo ter tudi osvetlitev zidu, kar je še posebej lepo vidno, če se v večernem času na grad povzpne s tirno vzpenjačo.

Zaraščenost na spodnjem delu obzidja

Poleg statične sanacije zidu in pozidave ter hidrofobne zaščite je bil izdelan tudi kanal iz corten pločevine za osvetlitev ter predstavitev obzidja, ki bo obenem preprečeval zaraščenost zidu

Izvedena dela

- 1. Obnova Kazemat, I. faza (350.000 EUR):** po obnovi Kazemat bo pridobljeni prostor, ki bo skupaj s pomožnimi prostori omogočal različne kulturne programe, tudi najzahtevnejše, saj bo opremljen z multimedijско opremo in klimatizacijo, ki bo omogočala organizacijo razstav najobčutljivejših slikarskih in kiparskih del ter občutljivih muzejskih eksponatov. V prvi fazi

obnove smo izdelali investicijsko in projektno dokumentacijo ter izvedli dobavo multimedijske opreme.

5.2 Obratovanje ter tekoče in investicijsko vzdrževanje

S pogodbo o financiranju javnega zavoda za leto 2021 smo za financiranje tekočega vzdrževanja in obratovanja prejeli 798.500 EUR. Na tem področju je odprava pomanjkljivosti potekala v lastni režiji ali skupaj z zunanjimi pogodbenimi sodelavci. Dnevno so se opravili obhodi vseh notranjih in zunanjih površin Gradu in Hostla Celice. Izvajala so se popravila in redno vzdrževanje stavb, prostorov, opreme ter zunanje okolice. Preverjali so se delovanje, vzdrževanje in izvajanje popravil na ogrevalnih, klimatskih in vodovodnih inštalacijah. Skrbelo se je za zalogo rezervnih delov, orodja in potrošnega materiala.

Na področju investicijskega vzdrževanja in večjih vzdrževalnih del smo v letu 2021 izpeljali naslednja večja popravila:

- sanacija kamnitih rešetk in plošč na dvorišču,
- zamenjava vrat na telefonski centrali,
- ureditev prostora za hrambo vin,
- zamenjava lesenih tal – gank trakt A in gank trakt J,
- zamenjava elektronike na dvigalu M zaradi izlitja vode,
- popravilo plinske peči za sanitarno vodo,
- predelava klimata v Palaciju,
- zamenjava neonskih luči z LED po kletnih prostorih,
- pleskanje prostorov zaradi izlitja vode,
- sanacija lesenih talnih površin zaradi izlitja vode,
- ureditev zelenic v spodnjem lapidariju,
- namestitev oddušnikov iz kopalnic v Hostlu Celica,
- mehansko čiščenje kanalizacije v Hostlu Celica,
- zamenjava klimata za hlajenje pritličja Hostla Celica,
- sanacija klimata (odtočna posoda) v 2. nadstropju Hostla Celica.

5.3 Nakup opreme

V letu 2021 smo na področju informacijske tehnologije izvedli dobavo računalniške opreme in licenc za računalniške programe ter kamer. Dogradili smo brezžično omrežje za zaposlene in zamenjali antene za preverjanje kart na dogodkih. Z dvema mobilnima operaterjema smo odpravljali težavo mrtvih točk z mobilnim signalom. Večji del grajske mrežne infrastrukture smo nadgradili na nov, hitrejši standard, tako da je sedaj v večjem delu gradu interna hitrost prenosa podatkov 10Gbps. Na Ljubljanskem gradu veliko truda posvečamo varnosti in zaščiti podatkov, zato konstantno skrbimo za nadgradnjo infrastrukture in implementacijo najnovejših varnostnih standardov in protokolov. Na razstavi *Slovenska zgodovina* se je v letu 2021 zamenjal večji del računalnikov. Celostno smo se lotili kontrole pristopa, tako da smo v vseh dvigalih in večini ostalih lokacij implementirali elektronsko kontrolo z RFID-tehnologijo čitalcev in pristopnih medijev. V grajsko omrežje smo povezali novo lokacijo – Hiša na Stolbi, ki smo jo opremili z IT in tehnično infrastrukturo.

Na področju tehnične podpore prireditvam je bil z namenom dopolnitve obstoječe in z namenom zamenjave dotrajane opreme med letom opravljen nakup na področjih lučne, zvočne in scenske opreme. V sklopu lučne opreme smo obstoječo opremo dopolnili z osmimi kosi svetil LED beam 150, dotrajane mikrofone smo nadomestili z nakupom štirih novih mikrofonov s pripadajočo opremo ter scensko opremo z nakupom 40 kosov odrskih podestov Match. Navedena tehnična oprema nam je omogočila nemoteno izvedbo trženjskih in tudi kulturno-umetniških prireditev.

Na področju vzdrževanja, čiščenja in urejanja okolice smo dobavili baterijsko ročno kosilnico na nitko, baterijske škarje za obrezovanje meje, baterijski vrtalnik in sesalec za suho sesanje.

6. ANALIZA KADROVANJA

VIR FINANCIRANJA		Število zaposlenih na dan 1. 1. 2021	Število zaposlenih na dan 30. 6. 2021	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2021	Število zaposlenih na dan 1. 1. 2022
1.	Državni proračun				
2.	Proračun občine	19,84	19,84	19,84	19,84
3.	ZZZS in ZPIZ				
4.	Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (takse, pristojbine, koncesnine ...)				

5.	Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	46,16	44,16	50,16	49,16
6.	Nejavna sredstva za opravljanje javne službe in sredstva prejetih donacij				
7.	Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna				
8.	Sredstva za financiranje javnih del				
9.	Sredstva ZZZS za zdravnike ... ter sredstev za projekte in programe, namenjenih za internac. in kakovost v izobraževanju in znanosti				
10.	Sredstva za zaposlene na podlagi Zakona o ukrepih za odpravo posledic žleda				
	SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH (od 1. do 10. točke)	66	64	70	69
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 1, 2, 3 in 4	19,84	19,84	19,84	19,84
	Skupno število vseh zaposlenih pod točkami 5, 6, 7, 8, 9 in 10	46,16	44,16	50,16	49,16

Na dan 31. 12. 2021 je bilo v zavodu 70 redno zaposlenih, od tega:

- 69 zaposlenih za nedoločen čas;
- direktorica zavoda, ki je vezana na mandat.

Leto 2021 se je za zaposlene v Javnem zavodu Ljubljanski grad začelo enako, kot se je končalo leto 2020 – zaposleni so bili januarja 2021 na začasnem čakanju na delo, februarja pa so se večinsko zaposleni že vrnil na delovna mesta, na začasnem čakanju na delo so ostali samo tisti, ki jim nismo mogli zagotoviti dela. Marca 2021 je bila na začasnem čakanju na delo le še peščica zaposlenih.

Kadrovski načrt za leto 2021 je bil narejen na podlagi delovnih procesov zavoda, analize stanja delovnih ur ter v letu 2020 načrtovanih zaposlitev, ki jih zaradi razmer v Republiki Sloveniji in epidemije virusa SARS-CoV-2 nismo izvedli. Tako smo v času stabilnih razmer v juniju zaposlili sodelavca na področju strežbe v Hostlu Celica (strokovni delavec za strežbo), v juliju pa strokovnega

delavca Hostla. V juliju smo prav tako zaposlili vodjo informacijskega centra in strokovnega sodelavca za tehnične zadeve zaradi prekinitev delovnih razmerij s strani zaposlenih. V avgustu smo nato izvedli že v letu 2020 načrtovane zaposlitve glavnih vzdrževalcev (dve osebi) in strokovnega delavca za prevoze in nabavo. Zaradi prekinitev delovnih razmerij in dolgotrajnih bolniških odsotnosti smo izvedli nadomestne zaposlitve koordinatorja pisarne direktorice, strokovnega delavca za kuhinjo Hostla in strokovnega delavca za trženje (september 2021), v oktobru pa smo izvedli še zaposlitev svetovalca za oblikovanje in vizualne komunikacije, ki smo ga načrtovali že v letu 2020.

6.1 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu

Program izobraževanj za leto 2021 smo izvedli v skladu s strategijo zavoda in načrtom strokovnih izobraževanj. Zaradi naraščanja okužb s SARS-COV-2 in ukrepov smo veliko število izobraževanj izvedli na daljavo oziroma prek spleta. Skupaj je bilo izvedenih 41 izobraževanj, eno je bilo kombinirano (spletno in v živo). V živo je bilo izvedenih 35,71 odstotka vseh izobraževanj in spletno oziroma na daljavo 64,29 odstotka vseh izobraževanj. Sledili smo tudi zahtevam delovnih mest, znanja ter pristojnosti, ki so jih zaposleni že dosegli, ter dosledno upoštevali vse ukrepe in priporočila, ki so veljali za preprečitev širjenja virusa SARS-CoV-2. Strokovna izobraževanja smo na podlagi izvedenih rednih letnih razgovorov, ki jih je v letu 2021 vodila direktorica, dodatno okrepili z upoštevanjem želja zaposlenih po osebni in poslovni rasti.

Ob upoštevanju vseh smernic in ukrepov smo zaposlene napotili na izobraževanja in usposabljanja na naslednjih področjih (tudi prek spleta): na področju trženja in turizma so se udeležili 30. SOF konference, seminarja oziroma posveta o novostih za nove bone BON21, 26. SMK konference, konference prodaja in marketing na policah, seminarja Incentive restart, spletnega seminarja o novostih na področju GDPR in trženja, seminarja Embalaža vaša, skrb naša, spletnega seminarja Turizem 4.0, spletnega poročnega sejma in tečaja prve pomoči; na kulturno-umetniškem področju so se udeležili konference o gledališki pedagogiki, Kulturnega bazarja in e-strokovnega usposabljanja za koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje v muzejih, galerijah in arhivih; na področju tehnike in IT-opreme so se udeležili delavnice za multimedijško produkcijo. Zaposlene v službi za obratovanje tirne vzpenjače smo napotili na strokovni seminar za vodje obratovanja in sodne izvedence na žičniških napravah in smučiščih, jih poslali na strokovni izpit za vodjo del s področja strojništva, na usposabljanje mentorjev za strojnike na žičniških naprav, na usposabljanje za strojnike nihalne žičnice in vzpenjače ter organizirali tečaj temeljnih postopkov oživljanja; na področju finančnega, splošnega in kadrovskega poslovanja so se udeležili F.e.e.l. Akademije za povečanje čustvene

inteligence, izboljšanje medsebojnih odnosov in povezanosti, usposabljanja za ravnanje z dokumentarnim in arhivskim gradivom, spletnih seminarjev v zvezi z novim zakonom o DDV, spletnega seminarja v zvezi z novostmi s prejemki in povračili javnih uslužbencev, spletnih seminarjev v zvezi z varstvom in zdravjem pri delu, šole računovodstva, spletnega seminarja o tem, kako upravljati dopuste v letu 2021, spletnega seminarja o urejanju pravic in obveznosti javnih uslužbencev v letu 2021 in seminarja Zakonska ureditev delovnega časa in zakonite evidence; na področju hotelirstva in gostinstva so se udeležili slaščičarske delavnice, virtualne konference EUROGREENWEEK, predavanja »Rethink, Redesign, Regenerate: Transforming the tourism and events industry towards a flourishing future«, dneva Zeleni dan slovenskega turizma, spletnega seminarja »Ni vas na spletu – kot da ne obstajate« in posveta – trajnostni znak zeleni ključ; na področju vzdrževanja pa so se udeležili posveta o rednih pregledih klimatskih naprav. Vodstvo se je udeležilo izobraževanja za nadzornike.

Razmere (epidemija virusa SARS-CoV-2) v Sloveniji in svetu v letu 2020 in 2021 so zahtevale veliko prilagajanj delovnih procesov zavoda in prilagojenih delovnih nalog zaposlenih ter pokazale primanjkljaj na področju medsebojne komunikacije. V zavodu smo z namenom krepitev medsebojnih odnosov in dobre komunikacije organizirali delavnice na temo poslovne in medsebojne komunikacije za vse zaposlene, ki so bile izvedene v jesenskem času. Z njimi smo zaposlenim dali dodatna znanja za prepoznavo medsebojne različnosti in lažje komunikacije. V sklopu delavnic smo za vodje služb pripravili tudi individualna izobraževanja oziroma »coaching«.

Dogodek	Število izobraževanj	Število udeležencev
Izobraževalne delavnice	5	93
Seminarji in tečaji	19	30
Strokovne konference in simpoziji	5	8
Sejmi na področju turizma, kulture, tehnične opreme	2	4
Posebna in specializirana usposabljanja	6	8
Druga strokovna izpopolnjevanja	4	4

Tabela 2: Število izobraževanj glede na vrsto izobraževanja

Na področju varnosti in zdravja pri delu smo v letu 2021 organizirali usposabljanja za varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požari. V oktobru, mesecu požarne varnosti smo organizirali evakuacijske vaje iz Ljubljanskega gradu (z več evakuacijskih točk) in iz Hostla Celica ter

usposabljanje oseb za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacije. Zaposlene smo napotili tudi na usposabljanje iz temeljnih postopkov oživljanja ter na intenzivni deseturni tečaj prve pomoči.

Dogodek	Število izobraževanj	Število udeležencev
Vaje evakuacije	1	45
Usposabljanje za ravnanje z defibrilatorjem	0	0
Prikaz reševanja iz tirne vzpenjače	0	0
Usposabljanje oseb, odgovornih za gašenje začetnih požarov in izvajanja evakuacije	1	20
Varnost pri delu in varstvo pred požari	3	48
Usposabljanje za temeljne postopke oživljanja (TPO)	1	9
10-urni tečaj prve pomoči	1	2
Usposabljanje za primer padca z višine	0	0

Tabela 3: Usposabljanja in izobraževanja s področja varnosti in zdravja pri delu

6.2 Promocija zdravja na delovnem mestu

V okviru sprejetih smernic in Načrta za promocijo zdravja na delovnem mestu smo leta 2021 pripravili dejavnosti, ki so zaposlenim pomagale krepiti zdrav življenjski slog, jih spodbujale k zdravemu načinu prehranjevanja (mesečno zagotavljanje košarice sadja) in k športnim aktivnostim (različne vrste rekreacije zaposlenih). Na delovnih mestih, kjer narava dela to dopušča, smo omogočali opravljanje dela na domu ter gibljiv delovni čas. Zaposlene smo tudi spodbujali k udeležbi na športnih prireditvah in k izobraževanju o zdravem življenjskem slogu ter jih seznanjali z različnimi tehnikami razgibavanja in sproščanja na delovnem mestu.

V sklopu akcije MOL za čisto Ljubljano smo očistili okolico Ljubljanskega gradu, Grajskega griča in Hostla Celica, kar smo v lanskem letu opravi kar dvakrat, 4. marca in 5. maja. Za zaposlene smo organizirali brezplačno vadbo pilatesa v prostorih Ljubljanskega gradu ter jim omogočali brezplačno udeležbo na različnih vrstah vadb (nogomet, odbojka, plavanje, tenis). Zaposlene smo izdatno opozarjali na odgovorno ravnanje pri preprečevanju širjenja okužb in dosledno upoštevanje preventivnih ukrepov (nošenje zaščitnih mask, skrb za higieno rok in kašlja, skrbno prezračevanje prostorov, upoštevanje varne medosebne razdalje) ter jih sproti obveščali o aktualnih razmerah glede širjenja nalezljive bolezni.

Zagotovili smo brezkontaktno termometre, s katerimi smo organizirali preventivno merjenje telesne temperature ob prihodu na delo, in poskrbeli za zaščitno opremo (zaščitne maske, rokavice in drugo), ki so jo zaposleni uporabljali na delovnih mestih. Zaposlene smo spodbujali k aktivnemu preživljanju prostega časa ter jih prek e-poštnih sporočil nagovarjali in spodbujali k zdravemu načinu življenja (prehranjevanje, gibanje, skrb za lastno zdravje). Zaposlenim smo kot preventivno zaščito omogočili cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu.

V letu 2021 smo začeli s postopkom pridobivanja certifikata Družini prijazno podjetje. Izbrani ukrepi v sklopu tega projekta bodo zaposlenim omogočili še dodatne ugodnosti in prijetnejše delovno okolje.

7. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2021

7.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2021

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2021 realiziral za 4.436.800 EUR prihodkov. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe znašajo 3.718.366 EUR in predstavljajo 83,81 % celotnih prihodkov. Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 718.434 EUR in predstavljajo 16,19 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov iz sredstev ustanovitelja: 2.223.124 EUR
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 1.495.242 EUR

V poslovnem letu 2021 so bila v okviru osnovnega financiranja, Covid dodatkov in dodatnih odločb o financiranju Mestne občine Ljubljana Javnemu zavodu Ljubljanski grad dodeljena sredstva v znesku 2.223.124 EUR. Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela v zavodu v višini 1.110.000 EUR, del materialnih stroškov delovanja zavoda v višini 798.500 EUR, del programskih stroškov v višini 229.000 EUR ter del za izvajanje investicij ter investicijskega vzdrževanja v višini 67.139 EUR in Covid dodatkov v znesku 18.485 EUR.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 87.992 EUR. Predstavljajo prejeta sredstva s strani Zavoda za zaposlovanje za čakanje na delo in višjo silo, refundacije iz naslova COVID 19, oprostitev prispevkov zaradi epidemije korona virusa in subvencijo za prejeta sredstva iz naslova žičniških naprav-tirna vzpenjača.

Nejavni prihodki za izvajanje dejavnosti javnih služb v znesku 1.407.250 EUR. Prihodki so precej nizki in so posledica slabe sezone zaradi epidemije korona virusa. Glavnino teh prihodkov predstavljajo vstopnine za Virtualni grad, Razgledni stolp, stalno razstavo Slovenske zgodovine, vožnjo s tirno vzpenjačo ter prihodki iz naslova najemnin. Med nejavne prihodke za izvajanje dejavnosti se uvrščajo tudi prejeta sredstva iz naslova donacij v višini 41.667 EUR ter zavarovalne odškodnine v znesku 26.031 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2021 se je iz naslova tržne dejavnosti ustvarilo 718.434 EUR prihodkov. Ti prihodki zajemajo prihodke od tržnih najemov opreme in komercialne najeme ter prefakturiranje stroškov (314.032 EUR), prodaja artiklov (58.142 EUR), hotelskih (261.089 EUR) in gostinskih ter drugih storitev (85.171 EUR).

7.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2021

Leto 2021 je bilo za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad precej okrnjeno zaradi epidemije korona virusa, kar se je poznalo na ustvarjenih prihodkih.

Prihodki iz sredstev ustanovitelja po pogodbi o financiranju in dodatnem aneksu so bili v letu 2021 v znesku 2.137.500 EUR. Ustanovitelj je z aneksom dodatno sofinanciral del plač zaposlenih in pokrili dodaten del tekočih stroškov obratovanja in programa.

7.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2021

Celotni odhodki so v letu 2021 znašali 4.199.233 EUR.

Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 3.579.233 EUR in predstavljajo 85,24 % celotnih odhodkov. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 620.000 EUR.

V poslovnem letu 2021 je strošek dela znašal 1.761.949 EUR.

Stroški materiala so v letu 2021 znašali 421.639 EUR. Največji del stroškov predstavljajo energije ter stroški materiala za dejavnost. Stroški storitev so bili v letu 2021 1.635.726 EUR.

Strošek amortizacije je znašal 237.936 EUR in drugi stroški v znesku 78.597 EUR. Nabavna vrednost prodanega blaga za leto 2021 znaša 63.386 EUR.

7.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2021

V letu 2021 smo stroške poslovanja skozi celo leto intenzivno spremljali, saj je zaradi epidemije korona virusa močno upadla realizacija prihodkov. Stroške smo zmanjševali in varčevali na vseh področjih poslovanja.

Javni zavod LJUBLJANSKI GRAD

Odgovorna oseba in funkcija:

Direktorica

Mateja AVBELJ VALENTAN

Kontaktna telefonska št. odgovorne osebe: 01/306-42-30

www.ljubljanskigrad.si, E-mail: tajnistvo@ljubljangrad.si

JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD

REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2021

Prihodki in odhodki določenih uporabnikov za obdobje v EUR

AOP		Finančni načrt 2021	Realizacija 2021	Indeks REAL. 2020/ FN 2020
401	I. SKUPAJ PRIHODKI (1.+ 2.)	8.407.500	4.436.800	52,77
402	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	7.602.500	3.718.366	48,91
403	A. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	5.387.500	2.311.116	42,90
404	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	50.000	87.992	175,98
	1. MK			
	1.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)			
	1.2. Sredstva za splošne stroške delovanja			
	1.3. Sredstva za programske materialne stroške			
	1.4. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	1.5. Sredstva za investicije			
	Skupaj 1.	0	0	0,00
	2. DRUGA MINISTRSTVA			
	2.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)			
	2.2. Sredstva za izdatke za blago in storitve			
	2.3. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	2.4. Sredstva za projekte			
	2.5. Sredstva za štipendije			
	2.6. Sredstva za Timo vzpenjačo-razpis	25.000	48.500	194,00
	Skupaj 2.	25.000	48.500	0,00
	3. DRUGI PRIHODKI IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA :	25.000	39.492	157,97
	3.1. Sredstva za javna dela, ki jih prispeva Zavod za zaposlovanje	25.000	2.500	10,00
	3.2. Drugi prihodki (COVID-ZAVOD.ZA ZAP.)		36.992	
407	h. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	5.337.500	2.223.124	41,65
	b.1. Sredstva za plače zaposlenih (bruto plače in dodatki, drugi osebni prejemki, prispevki delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja)	860.000	1.110.000	129,07
	b.2. Sredstva za izdatke za blago in storitve	798.500	798.500	100,00
	b.3. Sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje			
	b.4. Sredstva za projekte	229.000	229.000	100,00
	b.5. Sredstva za COVID		18.485	
	b.6. Sredstva za investicije	3.400.000		
	b.7. Sredstva za Timo vzpenjačo	50.000	67.139	134,28
410	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja			
413	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij			
418	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij			
419	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije			
420	B. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	2.215.000	1.407.249	63,53
421	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe:	2.185.000	1.333.437	61,03
	* vstopnine(VG,Stolp,stalna razstava slovenske zgodovine)	1.166.000	625.347	53,63
	* vstopnine TV,prefakturiranje	350.000	306.300	87,51
	* vstopnine(gl.program,delavnice,film,kombinirane karte)	105.000	137.413	130,87
	* prodaja CD plošč, maskot, lutk, povezanih z javno službo			

	* oddaja prostorov	414.000	160.011	38,65
	* kotizacije za seminarje in strokovna srečanja			
	* članarine, sposojnine			
	* snemanja in koprodukcije			
	* sredstva sponzorjev za javno službo	150.000	104.366	69,58
	*			
422	2. Prejete obresti			
423	3. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend			
424	4. Drugi tekoči prihodki(drugo,odškodnine zav.)		32.145	
425	5. Kapitalski prihodki			
	6. Prejete donacije:	30.000	41.667	138,89
426	* domače	30.000	41.667	138,89
427	* tuje			
428	* za odpravo posledic naravnih nesreč			
429	7. Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU			
430	8. Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij			
431	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	805.000	718.434	89,25
432	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (navedite):	805.000	718.434	89,25
	* uporaba dvoran(komercialni najem)		171.275	
	* uporaba opreme	30.000	42.442	141,47
	* prefakturiranje prihodkov(priveditve,poroke)	140.000	100.314	71,65
	* prodaja artiklov	65.000	58.142	89,45
	* drugi prihodki			
	* Hostel Celica	570.000	346.261	60,75
433	* sponzorstvo			
434	3. Prihodki od najemnin, zakupnin, drugi prihodki od premoženja			
435	4. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend			
436	5. Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz javne službe (navedite)			
437	II. SKUPAJ ODHODKI (1. + 2.)	8.407.500	4.199.233	49,95
438	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	7.802.500	3.579.233	45,87
	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	1.580.000	1.591.949	100,76
	1. ZAPOSLENI, KLJIH FINANCIRA MOL			
	a. Plače in dodatki	480.000	742.544	154,70
	b. Regres za letni dopust	25.000	49.031	196,12
	c. Povračila in nadomestila	40.000	64.065	160,16
	d. Sredstva za delovno uspešnost	30.000	89.240	297,47
	e. Sredstva za nadurno delo	10.000	2.598	25,98
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči)		5.187	
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	520.000	834.382	160,46
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	65.000	118.283	181,97
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	85.000	122.260	143,84
	Skupaj 1.	670.000	1.074.925	160,44
	2. ZAPOSLENI, KISO FINANCIRANI IZ DRUGIH VIROV (druga ministrstva, lastni prihodki, javna dela)			
	navedite vir:			
	a. Plače in dodatki	580.000	360.415	62,14
	b. Regres za letni dopust	55.000	21.876	39,77
	c. Povračila in nadomestila	50.000	31.374	62,75
	d. Sredstva za delovno uspešnost	90.000	30.205	33,56
	e. Sredstva za nadurno delo	5.000	1.521	30,42
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči)		614	
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	675.000	392.141	58,09
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	105.000	53.864	51,30
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	130.000	71.019	54,63
	Skupaj 2.	910.000	517.024	56,82

453	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	2.822.500	1.490.373	52,80
	(Priloga C)			
	C.1. Splošni stroški delovanja	2.154.797	1.110.209	51,52
	C.2. Programski materialni stroški	582.526	292.228	50,17
	C.3. Drugi stroški in amortizacija	85.177	87.936	103,24
464	D. + E. PLAČILA DOMAČIH IN TUJIH OBRESTI			
465				
466	F. SUBVENCJE			
467	G. TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPOD.			
468	H. TRANSFERI NEPROF. ORG. IN USTANOVAM			
469	I. DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERJI			
470	J. INVESTICIJSKI ODHODKI	3.400.000	496.911	14,62
481	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	605.000	620.000	102,48
482	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM			
483		320.000	170.000	53,13
484	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	285.000	450.000	157,89
485	III / 1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	0	237.567	0,00
486	III / 2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	0	0	0,00
500	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN NALOŽB			
512	V. DANA POSOJILA IN NALOŽBE			
524	VI/1. PREJETA MINUS DANA POSOJILA	0	0	0,00
525	VI/2. DANA MINUS PREJETA POSOJILA	0	0	0,00
550	VII. ZADOLŽEVANJE			
560	VIII. ODPLAČILA DOLGA			
570	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE	0	0	0,00
571	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA	0	0	0,00
572	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	0	237.567	0,00
573	X/2 ZMANJSANJE SREDSTEV NA RAČUNIH			0,00
	Dodatek:			
	Po navodilih Zveze računovodij teh sredstev evidenčno ne izkazujete refundirana sredstva ZZS (boleznine)	40.000	43.236	
	Datum: 15.2.2022			
	Pripravil: Tanja PLOJ			Odgovorna oseba: MATEJA AVBELJ VALENTAN
	Funkcija: Vodja finančno računovodske službe			Funkcija: DIREKTORICA
	Podpis:			Podpis:
	Telefon: 031 502 980			

RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2021

1. ZAKONODAJA, KI JE BILA UPOŠTEVANA PRI VODENJU POSLOVNIH KNJIG

1.1 Zakonske in druge pravne podlage

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2021 izvajal svojo dejavnost na podlagi zakonov in drugih predpisov, od katerih pomembnejše, ki so se uporabljali pri vodenju poslovnih knjig, in smo jih tudi upoštevali pri pripravi zaključnega poročila, navajamo v nadaljevanju:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94, 8/96, 31/00, 36/00, 127/06),
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-upb, 14/13-popr., 101/13, 55/15-ZFisP, 96/15-ZIPRS11617 in 13/18),
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02, 114/06) v povezavi s Slovenskimi računovodskimi standardi in Mednarodnimi računovodskimi standardi,
- Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 57/12),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06 – ZUE, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13 94/14, 100/15, 84/16, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13, 100/15),
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 108/13),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11, 86/16),

- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07, 102/10),
- Pravilnik o vodenju registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Ur.l. RS, št. 25/17),
- Pravilnik o računovodstvu.

2. POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA

2.1 Sredstva

2.1.1 Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Javni zavod Ljubljanski grad uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja in amortizacijske stopnje skladne s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Javni zavod Ljubljanski grad je v preteklih letih je osnovna sredstva delno nabavljala iz tekočih prihodkov, amortiziral v breme poslovnega rezultata pa le del iz javnih sredstev, posledično so sredstva v upravljanju večja od obveznosti do za sredstva dana v upravljanje. Razlika se bo zmanjševala postopoma s priznanjem dela amortizacije, ki je evidentno pokrit v ceni storitev oziroma upošteva tudi delež gospodarske dejavnosti.

Stanje dolgoročnih sredstev na 31. 12. 2021:

a) Materialne pravice (108.952 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
STANJE 31. 12. 2021	243.082 €	134.130 €	108.952 €

Stanje se nanaša na licence za računalniško programsko opremo in na pravice za blagovno znamko Hostel Celica.

b) Nepremičnine (19.860.765 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
--	-------------------------	--------------------------	-------------------------

STANJE 31. 12. 2021	28.269.026 €	8.408.261 €	19.860.765 €
----------------------------	---------------------	--------------------	---------------------

V letu 2021 je Javni zavod Ljubljanski grad izvedel investicije v Kazemate in Srednjeveško obzidje. Posledično se je ob aktivaciji povečala nabavna vrednost nepremičnin.

c) Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva (672.775 EUR)

	Nabavna vrednost	Odpisana vrednost	Sedanja vrednost
STANJE 31. 12. 2021	3.177.230 €	2.504.455 €	672.775 €

Med opremo zavod Ljubljanski grad izkazuje računalniško in drugo opremo za opravljanje dejavnosti, pohištvo, drobní inventar, večletne nasade.

2.1.2 Kratkoročna sredstva in kratkoročne časovne razmejitve

a) Denarna sredstva v blagajni in takoj unovčljive vrednotnice (28.856 EUR)

Denarnih sredstev v blagajni je bilo na dan 31.12.2021 za 28.856 EUR. Od tega je bilo v blagajni ter pomožni blagajni 12.967 EUR sredstev. Ostala sredstva v višini 15.889 EUR so predstavljala denar na poti (pologi v januarju 2022).

b) Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah (739.269 EUR)

Denarna sredstva so na podračunu EZR pri UJP na dan 31.12.2021 znašala 739.269 EUR.

c) Kratkoročne terjatve do kupcev (75.410 EUR)

Kratkoročne terjatve do kupcev znašajo 75.410 EUR. Stanje odprtih terjatev na dan 31. 12. 2021 predstavlja 1,70 % celotnega prihodka v letu 2021.

Terjatve se praviloma poravnavaajo tekoče, v skladu s pogodbenimi roki oziroma plačilnimi pogoji zavoda. Terjatve, za katere se predvideva, da ne bodo poravnane v roku ali niso poravnane v roku, zavod izkazuje na posebnem analitičnem kontu kot dvomljive ali sporne terjatve. Za terjatve, ki niso poravnane ob roku zapadlosti, se pripravijo in pošljejo opomini oziroma se izvede postopek izterjave.

- d) Dani predujmi in varščine - konti skupine 13 (AOP 016)

Dani predujmi in varščine na dan 31. 12. 2021 znašajo 9 EUR in predstavljajo predujme.

- e) Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (335.129 EUR)

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo na dan 31. 12. 2021 335.129 EUR. V letu 2021 smo odpisali sporne terjatve v znesku 1.751 EUR.

- f) Kratkoročne terjatve iz financiranja (0 EUR)

Na dan 31. 12. 2021 zavod ne izkazuje kratkoročnih terjatev iz financiranja.

- g) Druge kratkoročne terjatve (34.461 EUR)

Druge kratkoročne terjatve na dan 31. 12. 2021 znašajo 34.461 EUR, od tega jih v znesku 4.841 EUR predstavlja terjatve do Zavoda za zdravstveno zavarovanje iz naslova nege, bolniške nad 30 dni, 10.414 EUR pa terjatev iz naslova plačilnih kartic in terjatve iz provizije prodaje kooperantov.

- h) Aktivne časovne razmejitve (5.599 EUR)

Na dan 31. 12. 2021 zavod izkazuje 5.599 EUR aktivnih časovnih razmejitev. Znesek predstavlja kratkoročno odložene odhodke, ki se nanašajo na leto 2022.

2.1.3 Zaloge (78.024 EUR)

Zaloge predstavljajo trgovsko blago, ki se prodaja v grajski trgovini in gostinskega materiala v Hostlu Celica.

Zaloge blaga se izvirno vrednotijo po nabavni ceni, ki je sestavljena iz nakupne cene, povečane za dajatve in druge neposredne stroške ter zmanjšana za dobljene popuste.

Zaloge so bile usklajene z dejanskim stanjem z rednim letnim popisom.

2.2 Obveznosti do virov sredstev

2.2.1 Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

- a) Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine

Javni zavod na dan 31. 12. 2021 ne izkazuje stanja kratkoročnih obveznosti za prejete predujme kupcev.

- b) Kratkoročne obveznosti do zaposlenih (144.848 EUR)

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih na dan 31. 12. 2021 znašajo 144.848 EUR in se nanašajo na obveznost za izplačilo plač za mesec december 2021. Obveznost do zaposlenih je bila v celoti poravnana januarja 2022.

- c) Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev (261.109 EUR)

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na dan 31. 12. 2021 znašajo 261.109 EUR. Obveznosti do dobaviteljev poravnavamo v zakonsko predpisanih rokih.

- d) Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja (2.489 EUR)

Druge kratkoročne obveznosti na 31. 12. 2021 znašajo 2.489 EUR in se nanašajo na obveznost za DDV (527 EUR), ter obveznost iz podjemnih in avtorskih pogodb.

- e) Kratkoročne obveznosti do proračunskih uporabnikov (5.388 EUR)

Na 31. 12. 2021 smo imeli za 5.388 EUR obveznosti do proračunskih uporabnikov, vse ne zapadle.

- f) Kratkoročne obveznosti iz financiranja

Kratkoročne obveznosti iz financiranja znašajo na 31. 12. 2021 (0 EUR)

- g) Pasivne časovne razmejitve (163.108 EUR)

Na kontni podskupini 29 zavod izkazuje kratkoročno odložene prihodke iz naslova sponzorstev, ki so bila sklenjena in prejeta sredstva v 2021, zaključijo pa se v letu 2022.

2.2.2 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

a) Dolgoročni odloženi prihodki (7.395 EUR)

Na kontih skupine 92 je na dan 31. 12. 2021 stanje 7.395 EUR. Gre za prenos prihodkov s strani Simobila (najemnina za bazno radijsko postajo).

b) Druge dolgoročne obveznosti iz poslovanja (0 EUR)

Na kontih skupine 97 na dan 31. 12. 2021 ni stanja.

c) Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje (20.565.980 EUR)

Ta znesek predstavlja neodpisano vrednost sredstev prejetih v upravljanje (MGML, FL, JP LPT, MOL). Vrednost se je povečala na račun izvajanja investicij in zmanjšala za delež tržne amortizacije za leto 2021.

d) Presežek prihodkov nad odhodki - konti skupine 985 (AOP 985)

Na kontih skupine 985 je na dan 31. 12. 2021 ugotovljen presežek prihodkov nad odhodki v znesku 489.595 EUR - 13.441 EUR iz leta 2011, 8.965 EUR iz leta 2012, 10.408 EUR iz leta 2013 in 9.378 EUR iz leta 2014, 6.452 EUR iz leta 2015, 26.247 EUR iz leta 2016, 39.796 EUR iz leta 2017, 10.795 EUR iz leta 2018, 341.214 EUR iz leta 2019, 22.890 EUR iz leta 2020 ter 237.567 EUR iz leta 2021.

3. POJASNILA K IZKAZOM PRIHODKOV IN ODHODKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov Javnega zavoda Ljubljanski grad za leto 2021 je pripravljen na osnovi podatkov poslovnih knjig, vodenih v skladu z določbami zakona o računovodstvu, slovenskimi računovodskimi standardi ter kodeksom računovodskih načel.

Pojasnila dopolnjujejo preglednice v prilogi računovodskega in poslovnega poročila. Prikazujejo poslovanje zavoda v letu 2021 .

3.1 Analiza prihodkov

Javni zavod Ljubljanski grad je v letu 2021 realiziral za 4.436.800 EUR prihodkov. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe znašajo 3.718.366 EUR in predstavljajo 83,81 % celotnih prihodkov. Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 718.434 EUR in predstavljajo 16,19 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov iz sredstev ustanovitelja: 2.223.124 EUR
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 1.495.242 EUR

V poslovnem letu 2021 so bila v okviru osnovnega financiranja, Covid dodatkov in dodatnih odločb o financiranju Mestne občine Ljubljana Javnemu zavodu Ljubljanski grad dodeljena sredstva v znesku 2.223.124 EUR. Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela v zavodu v višini 1.110.000 EUR, del materialnih stroškov delovanja zavoda v višini 798.500 EUR, del programskih stroškov v višini 229.000 EUR ter del za izvajanje investicij ter investicijskega vzdrževanja v višini 67.139 EUR in Covid dodatkov v znesku 18.485 EUR.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 87.992 EUR. Predstavljajo prejeta sredstva s strani Zavoda za zaposlovanje za čakanje na delo in višjo silo, refundacije iz naslova COVID 19, oprostitev prispevkov zaradi epidemije korona virusa in subvencijo za prejeta sredstva iz naslova žičniških naprav-tirna vzpenjača.

Nejavni prihodki za izvajanje dejavnosti javnih služb v znesku 1.407.250 EUR. Prihodki so precej nizki in so posledica slabe sezone zaradi epidemije korona virusa. Glavnino teh prihodkov predstavljajo vstopnine za Virtualni grad, Razgledni stolp, stalno razstavo Slovenske zgodovine, vožnjo s tirno vzpenjačo ter prihodki iz naslova najemnin. Med nejavne prihodke za izvajanje dejavnosti se uvrščajo tudi prejeta sredstva iz naslova donacij v višini 41.667 EUR ter zavarovalne odškodnine v znesku 26.031 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2021 se je iz naslova tržne dejavnosti ustvarilo 718.434 EUR prihodkov. Ti prihodki zajemajo prihodke od tržnih najemov opreme in komercialne najeme ter prefakturiranje stroškov (314.032 EUR), prodaja artiklov (58.142 EUR), hotelskih (261.089 EUR) in gostinskih ter drugih storitev (85.171 EUR).

3.1.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi prihodki v letu 2021

Leto 2021 je bilo za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad precej okrnjeno zaradi epidemije korona virusa, kar se je poznalo na ustvarjenih prihodkih.

Prihodki iz sredstev ustanovitelja po pogodbi o financiranju in dodatnem aneksu so bili v letu 2021 v znesku 2.137.500 EUR. Ustanovitelj je z aneksom dodatno sofinanciral del plač zaposlenih in pokrili dodaten del tekočih stroškov obratovanja in programa.

3.2. Analiza odhodkov

Celotni odhodki so v letu 2021 znašali 4.199.233 EUR.

Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 3.579.233 EUR in predstavljajo 85,24 % celotnih odhodkov. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 620.000 EUR.

V poslovnem letu 2021 je strošek dela znašal 1.761.949 EUR.

Stroški materiala so v letu 2021 znašali 421.639 EUR. Največji del stroškov predstavljajo energije ter stroški materiala za dejavnost. Stroški storitev so bili v letu 2021 1.635.726 EUR.

Strošek amortizacije je znašal 237.936 EUR in drugi stroški v znesku 78.597 EUR. Nabavna vrednost prodanega blaga za leto 2021 znaša 63.386 EUR.

3.2.1 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in uresničenimi odhodki v letu 2021

V letu 2021 smo stroške poslovanja skozi celo leto intenzivno spremljali, saj je zaradi epidemije korona virusa močno upadla realizacija prihodkov. Stroške smo zmanjševali in varčevali na vseh področjih poslovanja.

4. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA POSLOVNEGA IZIDA ZA LETO 2021

V skladu z 2. odstavkom 35. člena akta o ustanovitvi in 19. člena Zakona o računovodstvu predlaga Svetu zavoda, da se presežek prihodkov nad odhodki v višini 237.567 EUR nameni za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad .

Ljubljana, 15. 2. 2022

Pripravila:

Tanja Ploj

Direktorica:

Mateja AVBELJ VALENTAN